

Эсэгэ ороноо, эхэ нютагаа эб хамта мандуулая!

БУРЯАД

БҮГЭДЭ АРАДАЙ СОНИН

ҮНЭН

1921 оной декабриин 21-нээ гарана

2010 оной сентябриин 9 Четверг
№ 35 (21781)
Намарай дунда хүхэгшэн тахья нарын 1 гарайгай 5

Манай сонин Россин хэблэлэй алтан жасада оруулагданхай

ХОЛЫН ХАРААТАЙ ХАРИЛСААН

Улаан-Үдэдэ Польшын делегаци ерэжэ, Буряад Республикын Президент Вячеслав Наговицынтай уулзаа.

Тус делегаци соо энэ гүрэнэй политикууд, олзо эрхилэгшэд, журналистнар ороһон байна. Тэдэнэй самолет мананай түлөө хоёр час хойнотоошье наа, бүхы түсэблэнэн хэмжээ ябуулганууд заал наа үнгэрөө.

"Манай ханахада, танай республика туризмын талаар ехэ хонирхолтой регион болоно. Тиин хүдөө ажахы, модо отололго, мебель хэхэ гэхэ мэтэ үйлэдбэрини халбаринууд баһал манай хонирхол татана", - гэжэ Польшо Республикын Сенадай Маршал Богдан Борусевич Вячеслав Наговицынтай уулзалга дээрэ хэлээ.

Тэрэнэй ханаагаар, туристнар ехэ дуратайгаар республикые харахаяа ерэхэ байна. Үшөө XIX зуун жэлдэ олон поляк эрдэмтэд Буряад орон ерэжэ, шэнжэлгэнүүдые хэдэг байгаа. Сүлэлгэдэ гараһан олон хүнүүд эндэ байгаа. Тэдэнэр буряад арадтай сугтаа ажаллажа, ажабайдалаа бэелүүлдэг байһан юм. Энээн тухай олон саарһанууд, соёлой хүшөөнүүд хэлэнэ. Жэшээнэ, Түхэнэй аймагта полягуудай хадагалалдаһан газар бии юм. Маршалай хэлэнээр, иимэ юумэнүүд туристнары хонирхохо ёһотой.

"Манай тус уулзалгын гол зорилго хадаа танай республикатай харилсаа байгуулалга юм", - гэжэ Маршал Яцек Протас хэлэнэ.

Вячеслав Наговицын айлшадта Буряад Республикын экономика, Байгал далай тухай тобшохоноор хөөрөжэ үгэбэ.

"Польшо гүрэндэ мебель хэдэг һайн техникэтэй олон предпритинууд бии гэжэ мэдэжэ. Харин бидэнэр һайн модотойбди. Тиин мебель-хэдэг үйлэдбэри дээрэ харилсаха аргатайбди", - гэжэ Вячеслав Наговицын хэлээ.

Тус уулзалгын һүүлээр Арадай Хуралай депутатуудтай уулзалга үнгэрөө. Буряадта хэзээ полягууд бии болооб гэжэ айлшадта Буряад Республикын Арадай Хуралай түрүүлэгшэ Матвей Гершевич хөөрөжэ үгэбэ.

"1830 онһоо олон полягууд Сибирьтэ сүлэлгэдэ гараһан байна. Тиигээд тэдэнэр Байгал далайн эрье дээрэ бии болоо. Полягууд эндэхи арадуудаар сугтаа ажабайдалаа байгуулжа, эбтэйгээр ажаһуудаг байгаа", - гэжэ Матвей Матвеевич хэлээ.

Тус уулзалгын түгэхэлдэ бээ бээдэ һайн һайхание хүсөөд, хөөрөлдөөгөө Эрхүү хотодо үргэлжэлүүлхэбди гэжэ хэлсэбэ. Тэндэ сентябриин зургаанда Байгалай экономика форум нээгдээ.

Эржена БАТОРОВА.
Р-Н. БАЗАРОВАЙ фото.

БУЯН ДЭЛГЭРХЭ БОЛТОГОЙ!

2010 оной сентябрь нарада буддын шажанда хамаатай хэдэн шухала үйлэ хэрэгүүд республика доторнай үнгэргэгдэхэнэ.

Загарайн аймагай Шэнэ Хүрбэ тосхондо дүтэхэнэ субарга бодхоогдожо, тэрэнэй арамнай үсэгэлдэр үнгэргэгдэбэ. Бандида Хамба лама Гуро Дарма Цырем-лиловтэ зориулагдажа бүтээгдэнэ субаргын арамнай нютагай зон олоороо сугларба.

Сэлэнгын аймагай Поворот тосхоной хажууда Бандида Хамба лама Данзан Чойван Доржо Ешижамсуевта зориулагдаһан субаргын арамнай мүнөөдэр үнгэргэгдөө.

Хяагтын аймагай Отсон-Хан гэнэн газарта Бандида Хамба лама Дамба Даржаа Заяев түрэнэн юм. Эндэ Сурхарбаан үнгэргэгдэнэн, хурал хурагдаһан байна.

Сентябриин 11-дэ Оронго тосхондо дүтэхэнэ оршодог Үлэин-Добо гэжэ газарта Бандида Хамба лама Даша Доржо Итигэловтэ зориулагдаһан уншалга болон арадай һайндэр үнгэргэгдэхэ. Эндэ тэрэнэй түрэнэн нютаг юм.

Сентябриин 12-то Ивалгын дасанда Бандида Хамба лама Даша Доржо Итигэловтэ зориулагдаһан хурал хурагдаха. Энэ үдэр хүзэгшэд Этигэлэй Хамба ламын эрдэнэй мүнхэ бээдэ мүргэхэ аргатай.

Энэл үдэр эрын гурбан наадан үнгэргэгдэжэ, бүхэ барилдаашад, нур харбагшад бэлиг шадабарияа харуулха. Эндэ сугларагшад мори урилдаа хаража, хужарлахань дамжаггүй.

Буда ДУГАРЦЫРЕНОВ,
Россиин Буддын Заншалта Сангхын пресс-секретарь.

УРАГШАА ХАРААТАЙГААР ХӨӨРЭЛДЭБЭ

Үнгэрһэн амаралтын үдэрнүүдтэ Буряадай Правительствын дэргэдэ Хитадай Арадай Республикын Дотор Монголой автономно аймагай түлөөлэгшэд Буряад Республикын министерствын, учрежденинүүдэй болон Улаан-Үдэ хотын мэрини түлөөлэгшэдтэй уулзажа хөөрөлдэбэ.

Тус уулзалгада Буряад Республикын Президент Вячеслав Наговицын, Буряад доторхи Россин МИД-эй түлөөлэгшэ-территориальна органой хүтэл-

бэрилэгшэ В.А.Иванов хабаадалсабад.

Уулзалгын үедэ Дотор Монголой Автономно аймагай (КНР) түлөөлэгшэд Буряадай Президент Вячеслав Наговицыниие нютагаа айлшалхыень уриба.

Энэ уулзалгада Буряад Республикын талаһаа 2011-2013 онуудай хамтын хани харилсаан тухай протокол хитадай түлөөлэгшэдтэ дурадхагдаһан байна.

Тус протокол соо худалдаанаймаанай экономика хани

харилсаанай, хүдөө ажахын талаар, аяншалгын, гуманитарна халбарин талаар мэдүүлгэнүүд оруулагдаа.

Энэ документа хүсэндөө оробол, Россин тала Хитад руу авиационно техникэ эльгээхэ аргатай болохо. Аяншалгын талаар хитадай инвесторнүүд Байгал далай дээрэ зохид буудалтай барилгада хабаадаха аргатай болоно.

Гуманитарна халбариде хоёр таланар дээдэ хуралсалай болон эрдэмэй эмхинүүдэй дунда хани харилсаа ябуулха, соёлой болон искусствын учрежденинүүдээр харилсаха (делегацинуудаар нэлгэлсэхэ, хамтын соёлой хэмжээ ябуулгануудые үнгэргэхэ, конкурсуудта хабаадаха, мэргэжэлтэдэй стажировка ябуулха).

Тэрэнэй удаа Буряад Республикын түлөөлэгшэд АРВМ (КНР) гүрэнэй захиргаануудай түлөөлэгшэдтэ республика тухайгаа презентаци дурадхаа.

Янжама ЖАПОВА.
Р-Н.БАЗАРОВАЙ фото.

БАИР ОМОКТУЕВ - ДЭЛХЭЙН ЧЕМПИОН

Ивалгын аймагай Оронго нютагай Баир Омоктуев түрүүшын бүхэдэлхэйн дайшалхы шадабарин тулалдаанай мурьсөөнөө ерэбэ. Баир Омоктуев энэ мурьсөөндэ 74 килограммай шэгнүүртэ хабаадажа, хибэс дээрэ Болгарин тамиршан Румэн Димитровтэй түгэхэлэй тулалдаанда уулзаа. Румэн Димитров хадаа 82 килограммай шэгнүүртэ тулалдажа, бүхэдэлхэйн мурьсөөнэй хоёр дахин чемпион болоно. Тэрэ арбаад килограммаа хаяжа, энэ шэгнүүртэ мурьсөө. Тиибэшье Баир шанга шандаһатай Кыргызстанай, Латвийн, Болгарин тамиршадые бултыень диилэжэ, түрүү нуурида гараа. Баирай тренернүүд Түмэн Жалсанович Санжиев, Бальжир Владимирович Цыдыпов болоно.

Алдарта тамиршанаа нэн түрүүн Буряад Республикын Правительствын танхим соо баяр ёполлой оршон байдалда угтаба. Республикын спортын болон физическэ культурын агентствын хүтэлбэрилэгшын орлогшо Дмитрий Штепа, Ивалгын аймагай захиргаанай толгойлогшын орлогшо Виталий Андреев, Улаан-Үдын спортын 17-дохи нургуулин тренер Владимир Викторович Салданов болон бусад тү-

рэл оройнгоо түрүү тамиршанаа халуунаар амаршалжа, саашанхи замдань амжалта хүсэбэ.

Энэ уулзалгада ерэнэн спортын 17-дохи нургуулин эдир самбистнар дэлхэйн чемпионтой харилсажа, гараа барилсажа, аргагүй баяртай байһанаа мэдүүлээ.

Ешигма ЦЫБЕНОВА.
Р-Н.БАЗАРОВАЙ фото.

БҮРЯАД РЕСПУБЛИКЫН ПРЕЗИДЕНТ - ПРАВИТЕЛЬСТВЫН ТҮРҮҮЛЭГШЭ В.НАГОВИЦЫНАЙ ТҮСЭБЛЭЛГЫН ЗҮБЛӨӨНЭЙ ДҮНГҮҮД

Түсэблэлгын зүблөөндэ Вячеслав Наговицын Россиин Федерациин Гүрэнэй соведэй зүблөөндэ августын 31-дэ хабаадаһан дүнгүүд тухай мэдээсэбэ.

Буряад Республикын экономика хөгжөлтын талаар Правительствын Түрүүлэгшын орлогшо республикын аймагууд болон ажыхинуудта үбнэ тэжээл бэлэдхэлгы харгалзалдаг штабай хүдэлмэри тухай мэдээсэл хэбэ.

Буряад Республикын экономикын министрэй уялганууды дүүргэгшэ хадаа Россиин Федерациин субъектнүүдэй гүйсэдхэхы засагай зургаануудай ажал ябуулгын ашаг үрые сэгнэжэ хэһэн Россиин Федерациин Региональна хөгжөлтын министерствын элидхэл тухай тобшо тэдыгээр мэдээсэбэ.

Буряад Республикын соёлой министрэй уялганууды дүүргэгшэ Буряад драмын театрай хамтын байрада заһабарилгын хүдэлмэринүүд хэр ябуулагданаб гэжэ эндэ мэдээсэл хэбэ.

Буряад Республикын элүүрые хамгаалгын министр хадаа Буряад орондо перинатальна түб бариха тухай Россиин Федерациин Правительствын Түрүүлэгшэ В.Путиной даалгабари хэр дүүргэгдэжэ байнаб гэжэ мэдээсэбэ.

Буряад Республикын барилгын болон гэр байрын-коммунальна комплексые шэнэлэлгын министр 2010 ондо дулаагаар хангадаг насосууды хэрэглэлгээр туршалгын хоёр проект хэр нэбтэрүүлэгдэнэб гэжэ Президентэ дуулгаба.

Буряад Республикын Президент хадаа Россиин Федерациин Гүрэнэй соведэй 2010 оной августын 31-дэ үнгэргэгдэнэ зүблөөнэй материалнууды шудалжа, дуралхалнууды оруулхыень Буряад Республикын нуралсалай болон эрдэм ухаанай министрэ даалгаба.

Буряад Республикын Президентын болон Правительствын хэблэлэй албан.

ЭРЭМДЭГ ХҮНҮҮДЭЙ БҮТЭЭЛНҮҮДЭЙ ВЫСТАВКЭ

Наяхана Улаан-Удын Республиканска үхибүүдэй номой санай «Библиотека без барьеров» гэхэн танхим соо нэеыгээр хэгдэнэн бүтээлнүүдэй выставкэ нээгдээ. Иимэ һонирхолтой юмэнүүдые залуу эрэмдэг хүнүүд өөрын гараараа хэһэн байна.

Эрэмдэг залуушуул сүлөө сагаа һонирхолтойгоор үнгэргэхын тула энэ проект эмхидхэн юм. Ингэжэ үбшэн хүбүүд, басагад талаан бэлигэе хүгжөөжэ, тус хэмжээ ябуулгада хабаадаһан байна. «Библиотека без барьеров» гэхэн танхимай нээгдэнээр жэл үнгэрөө.

«Энэ проект «Гэрэл» гэхэн эрэмдэг залуушуулай нийтын нэгэдэл эмхидхээ. Наяхана залуу эрэмдэг хүнүүд нэеыгээр элдэбин бүтээлнүүдые оёжо нураа. Тэдэнэй багша - Жаргалма Старцева. Нүүдэлшэ арадуудта нэеы ехэ хэрэгтэй байгаа. Тэдэнэр урда сагта тэрэннэе дэлгээд унтадаг, морин дээрээ табиад нуудаг гэхэн түүхэтэй. Тийн нэеы үбшэн хүнүүдтэ һайн нүлөө үзүүлнэ», - гэжэ Республиканска хүүгэдэй номой сангай ахамад библиотекарь Дарима Мухолзоева хэлэнэ.

Наяхана проектэ хабаадагшад фелтинг гэхэн оёдолгын янзада нуража эхилээ. Үшөө тиихэдэ тэдэнэр бисерээр, ээрэнэн утаһаар оёно. Бэлэн болоһон бүхы бүтээлнүүдтэй выставкэдэ эрэгшэд танилсаа.

«Эрэмдэг залуушуул манай номой санда недели бүхэн ерэжэ, бүтээлнүүдые оёжо нуража, бэлиг талаангаа хүгжөөнэ. Иимэ хэшээлнүүд эрэмдэг хүнүүдтэ тон хэрэгтэй байна. Юундэб гэхэдэ, хүбүүд, басагад бэе бэетээ уулзажа хөөрөлдэнэ, нүхэсэнэ», - гэжэ Дарима Мухолзоева хэлэнэ.

Эржена БАТОРОВА.
Авторай фото.

СЭРЭГШЭД ТОО БЭШЭЛГЭНДЭ БЭЛЭН

Улаан-Удын Сосновый бор гэжэ газарта нюуса десантнигуудай часть бии юм. Иишээ миин солдадууд сэрэгэй албанда ерэдэг бэрш, бэрхэ, бэе махабадараа һайн эрэшүүл алба сахина. Энээн тушаа сэрэгшэдые хараһаар лэ ойлгохоор даа.

Бурятстадай хүдэлмэрилэгшэд республикын журналистнуудтай хамта эндэ ерэнэн байна.

Сосновый борой сэрэгшэд тоо бэшэлгэндэ тон һайнаар бэлдэнхэй. Иимэ гүрэнэй хэмжээ ябуулга тухай залуу сэрэгшэдтэ командирнуудын ото хэлэжэ байдаг. Тэрэн тушаа стэнд бии юм. Сүлөө сагтаа сэрэгшэн стэндын мэдээсэл уншаха болоно. Тийн хажуугаарнь хэшээлнүүдтэньшье тоо бэшэлгэн тухай хэлэжэ байдаг юм.

- Тоо бэшэлгэн гүрэнэй хүгжэлтэдэ гол шухала хэрэгтэй, - гээд Алтай нотагай сэрэгшэн Дмитрий Вагнер хэлэнэ. - Тоо бэшэлгэн Америкэдэ, Англида болон бусад хари гүрэнүүдтэ ото ябуулагдадаг юм. Манайшье гүрэндэ тоо бэшэлгэн октябрь парада эхилхэ. Энээн тушаа манай командирнууд хөөрэнэн байна.

Вероника Юрьевна ба Наталья Владимировна хоёр Сосновый борто ажаһуудаг. (фото-зураг дээрэ). Наталья Владимировна Бухтиярова социальна хүдэлмэрин талаар инструктор. Тэрэ тоо бэшэлгэнэй ажал ябуулхаяа бэлэн тухайгаа мэдүүлнэ.

Мүнөө сагта ямаршье ажал хэжэ шадаха байха ёһотойбди, - гээд тэдэ эхэнэрнүүд хэлэнэд.

Часть соогуур дамжан алхалһаар гаранабди. Хажуугаарнай ажаглан харахадманай, сэрэгшэн-контрактнигуудта парикмахерска, чайна газар байна. Амтатыйхан шэхэртэ амталуур чайна соо худалдана. Сэрэгшэдэй казарма орожо харабабди. Эндэ буряад хэлээ мэдэхэ сэрэгшэниие олобобди.

Тэрэмнай аяр Ольхон нотагай Александр гэжэ хүбүүн байшоо. Тэрэ телевиденидэ, радиодо ба манай «Буряад үнэн» сониндо буряадаар интервью үгэбэ. Тоо бэшэлгэндэ Александр бэлэн байна.

Сэрэгшэд «Дархан-4» гэжэ Хяагтада ябуулагдаха улсхоорондын хэмжээ ябуулгануудта бэлдэжэ байна. Тийн эндэ гансашье эрэшүүл алба сахиха аргатай бэшэ, зарим эхэнэрнүүдшье сэрэгшэн боло-

хо аргатай. Иишээ хандажа, сэрэгшэн болохо гэе наа, арга үгтэнэ. Тийгээд парашют суглуулжа, орёл үндэр огторгойһоо буужа нурахада болоно.

Ябалганай дүнгүүдые согсолбол, Сосновый борто тоо бэшэлгэндэ сэрэгшэд булта бэлэн. Хажуугаарнь тэдэнэр зонной амгалан байдалые сахижа байһаар.

Янжама ЖАПОВА.

Авторай фото-зурагууд.

ХҮҮГЭД УНА ШЭНЖЭЛБЭ

Ная уһанай мониторинг үнгэрөө. Нэн түрүүн Үдэ мурэнэй уһые шэнжэлээ. Эндэ Кабанскын аймагай Брянскын, Корсаковай, Байгал-Хударинн хургуулинуудай нурагшад хабаадалсаа. Түрүүн тэдэнэр Монгол, Хяагтын аймаг ошоод ерээ. Тэндэ уһанай химическэ бүрилдэл үзэнэн байгаа. Тийн мүнөө һүүлшын шатань үнгэрбэ.

Брянскын хургуулин нурагша Толин уһанай гашууе тодорхойлго хэхэдэнэ, нэгэ бага гашуун гэжэ элрүүлэгдэбэ. Уһан соо хром гэхэн элемент ехэ байна гэжэ мэдэгдээ. Тэрэ хүнэй бэе махабадые нуларуудаг. Мүн үшөө эльгэндэ, хотодо муу. Иимэ уһан соо шунгаа наа, бээдэ үбшэн бии болохо. Уһан соо баһал түмэрэй зүйл үлүү байна. Тэрэн бөөриде муу. Һүүлээрнь хүүгэд агаарай шэнжэлэлгэ хэхэдэнэ, углекислэ газ хэм соогоо байна гэжэ тэмдэглэгдэнэн байгаа.

Байгал-Хударинн нурагша Зоя Маланова нигэжэ хөөрэнэ: «Би хургуулидаа зунай экологическа лагерьта ябадагби. Экологи дүрбэн жэл соо үзэнэб. Намда амитадые үзэхэдэ, тон һонин байна».

Һүүлээрнь Сэлэнгэ мурэнэй Дельта дээрэ мониторинг хэгдээ. Хүүгэд уһан соохи хромат, активна хлор, түмэр, оршон тойрон байдалай гашууе тодорхойлоо.

«Эндэхи уһан Монголой уһанда орходо, сээр болоно гэжэ хэлэхэ аргатайбди. Оршон тойрон байдал баһа нэгэ бага гашуун, хром үлүү, активна хлор үгы, харин түмэр бии, углекислэ газ хэм соогоо байна гэжэ шэнжэлэлгын үрэ дүнгүүд харуулаа. Хүндэ түмэрнүүд уһан соо байгааһье наа, байгалиин бодосуудай һолилдооний һүүлдэ Байгал далай руу ариг сээр уһан ородог. Зарим заһаһад соо нэгэ хэды хүндэ түмэрэй сугларалга байха аргатай. Уһанай муухай байгаа һаань, ондоо бэеын шэмэ хүхэгшэ-заһаһад уулзадаг. Жэшээ, томо нэрээтэй жаахан заһаһад байдаг. Тэдэ хүнүүдтэ аюулгүй. Удаадахи жэлдэ Сэлэнгэ мурэнээр шэнэ экспедици бүридхэхэ гэхэн түсэб табигданхай. Сэлэнгын аймагай Хүдэр нотагнаа Улаан-Баатар хүрэтэр ошоходби. Зарим газарта байгаа, уһа шэнжэлхэбди», - гэжэ экспедицинн хү-

тэлбэрилэгшэ Татьяна Маланова хэлэнэ.

«Энэ экспедицидэ үхибүүдэй хабаадалсаһадань, би ехэ баяртай байнаб. Юундэб гэхэдэ, эдэнэр һонин туршалганууды хээ, элдэб янзын һонин шэнэ юмэнүүдые мэдээ. Энэ экспедицинн дэмжэлтэ хэһэнэй түлөө Россиин Федерациин Гүрэнэй Дүүмын депутат, «Нэгэ ниитэ Росси» гэжэ фракцинн партиин гэшүүн Василий Кузнецов, тэрэнэй туһалагша Татьяна Иванова, экспедицинн хүтэлбэрилэгшэ Татьяна Маланова гэгшэдтэ ехэ баяр хүргэнэбди», - гэжэ Корсаковын хургуулинн биологгин багша Людмила Сучкова хэлэнэ.

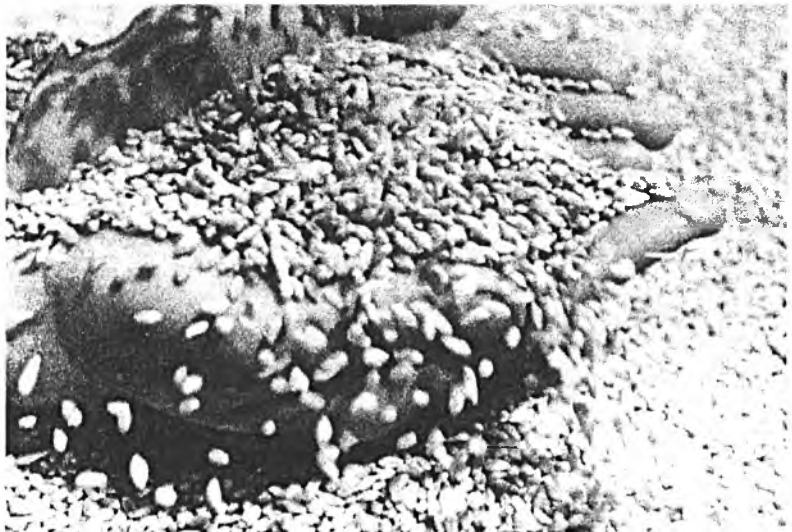
Дарья СИБИРЯКОВА.

Авторай фото-зураг.

Улаан-Удэ - Кабанскын аймаг.

ҮБНЭ ТЭЖЭЭЛ, ТАРЯА ХУРЯАЛГА ХЭР БЭ?

Буряад Республикын Президентын болон Правительствын хэблэлэй албанай эмхидхэжэ үнгэргэдэг брифингдэ хүдөө ажахын болон эдээ хоолой министрэй орлогшо М.А.Костриков, тиихэдэ барилгын болон гэр байрын-коммунальна комплексэ шэнэлэлгын министр В.А.Рубан гэгшэд хабаадажа, харгалзалжа байһан халбари бүхэнөөрнэ хэгдэжэ байһан ажал хүдэлмэри тухай республикын олондо мэдээсэл тараадаг хэрэгсэлнүүдэй түлөөлэгшэдтэ хөөрөжэ үгэбэ.

Сентябрин зургаанай байдалаар, республикын бүхы ажахынуудта 176 мянга шахуу тонно тэжээлэй единицэ бүхы янзын тэжээл бэлэдхэгдэ гэжэ хүдөө ажахын министрэй орлогшо Михаил Костриков мэдээсэбэ. Үбнэ тэжээл бэлэдхэхэ графигһаа Сэлэнгын, Ивалгын, Хэжэнгын аймагуудай ажахынууд гээгдэжэ ябана гэжэ эндэ тэмдэглэгдэбэ. Харин Зэдын, Түнхэнэй аймагуудта тэжээл бэлэдхэлгэ графигһаа уридан ябуулагдана. Нэрлэгдэгшэ аймагуудһаа Хурамхаанай, Хорин аймагууд дутанагүй, малай тэжээл яһала элбэгээр нөөсөлжэ байнхай. Бүхы ажахынуудта хамта дээрээ 305 мянган тонно гектар саб-

шалангай үбнэн хуряагданхай. Энэнэ түсэбэйнь 82 процент болоно. Наратай сэлмэг үдэрнүүдэ хэрэглэн, хүдөөгэймнай ажалшад үбнэ тэжээл хуряалгын хүдэлмэри эршэмтэйгээр ябуулжа байнхай.

Түнхэнэй, Хурамхаанай, Баргажанай аймагуудай ажахынууд малай толгой бүхэндэ 7 центнер үлүүтэй тэжээлэй единицэ үбнэ тэжээл бэлэдхээд байна. Республика соогоо үбнэ бэлэдхэлгээр дээрэ нэрлэгдэн аймагууд бараг ябажа байна гэшэ. Тарбагатайн, Захаминай, Ахын аймагта үбнэ тэжээл бэлэдхэлгэ бирагуй. Ган гасуурай хойшолон үзэгдэнэ. Харин үлүүтэртэ мал баридаг ажахынуудта

4 центнер үлүүтэй тэжээлэй единицэ үбнэн нөөсөлгдэнхэй, дулаанай сагта бэшыень хүсэлдүүлхэ гэжэ оролдохо юм ааб даа. Эгээл ехээр тэжээл бэлэдхэн ажахынууды нэрлэмээр. Бэшүүрэй аймагай «Еланский» гэнэн хүдөө ажахын үйлдбэринн кооперативайхид условно малай толгой бүхэндэ 14 центнер тэжээлэй единицэ, Мухар-Шэбэрэй аймагай Калининой нэрэмжэтэ ажахы – 13, Зэдын аймагай Борьёогой ажахы-12, Кабанскын аймагай «Твороговский» гэнэн ажахы 8 центнер тэжээлэй единицэ бэлэдхээ. «Твороговский» гэнэн ажахы 300 тонно үбнэ, тиихэдэ 300 тонно холоомо ондоо ажахынуудта худалдаха аргатай болоод байһан тухайгаа мэдүүлэнхэй. Захаминай аймагай Мэлын, Загарайн аймагай Дабаатын, Мухар-Шэбэрэй аймагай Нутайн ажахынууд мүнөө дээрэ эгээл бага тэжээлэй нөөсэтэй гэжэ хүдөө ажахын министрствын мэдээнүүд гэршэлнэ. Тиихэдэ хүдөө ажалы предпритинууд болон таряашан, фермерэй ажахынуудта 118 мянган тонно үбнэ бэлэдхэхэ түсэбэйнь 63,8 тоннонь нөөсөлгдөө. Энэнэ бүхы түсэбэйнь 54 процент болоно.

Тэрэшлэн Яруунын, Хяагтын болон Хорин аймагуудһаа бэшэ тээ сенаж, силос бэлэдхэхэ хүдэлмэри эршэмтэйгээр ябуулагдана. Мүнөө дээрээ 33,6 мянган тонно ногоон набша намаа дарагдаа. Бүхыдөө республика дотор 95,1 мянган тонно силос болон сенаж дарагдаха ёһотой. Тиихэдээ республика дотор дунда зэргээр условно малай толгой бүхэндэ 4,8 центнер тэжээлэй единицэ ногоон набша намаа нөөсөлгдөөд байна.

Республикын үүлтэртэ мал баридаг ажахынуудта хүсэд хүрэхэ үбнэ тэжээл нөөсөлхэ асуудал хурсаар табигдана. Мүнөө үедэ үүлтэртэ малай ажахынууды абажа харахада, малай толгой бүхэндэ оройдоол 4,3 центнер тэжээлэй единицэ бэлэдхэгдээ. Нуга сабшалангай ёһоор ургаагүй ажахынууд республикаһаа гадуур үбнэ худалдажа абаха тухай бодомжолжо эхилэнхэй. Энэнэ тухай мэдүүлгэнүүд Хүдөө ажахын болон эдээ хоолой министрствэдэ оруулагдажа байнхай. Илангаяа Ивалгын, Сэлэнгын, Тарбагатайн, Мухар-Шэбэрэй аймагуудай ажахынууд ондоо тээһээ үбнэ худалдажа абаагүйдэнэ аргагүй хаш даа. Тэдэ хамта дээрээ 4171 тонно шахуу үбнэ болон бусад холимог тэжээл худалдажа абаха тухай министрствэдэ мэдүүлээд байна. Мухар-Шэбэрэй болон Тарбагатайн аймагай ажахынууд илангаяа холоомо ехээр хэрэглэнэ.

Үбнэ тэжээл бэлэдхэхэнэ гадуур республикын таряалан дээрэ хүлгөөтэй хаһа орожо байнхай. Хүдөө ажахын болон эдээ хоолой министрствын түлөөлгэн тусхай комиссин гэшүүд Бэшүүрэй, Кабанскын, Мухар-Шэбэрэй аймагуудаар ябажа таряанай ургасые хараад, хуряаха болзорьень багсаан байна. Сентябрьин 10-һаа эхилжэ, республикын таряа таридаг ажахынууд хуряалгын хүдэлмэринүүдтэ жэгдэрэн орожо, октябрийн 10 болотор дүүргэхэ хараатай.

Хүдөө ажахын болон эдээ хоолой министрэй орлогшо Михаил Александрович Костриковой хэлэнээр, Кабанскын, Зэдын, Хэжэнгын, Мухар-Шэбэрэй аймагуудта таряа хуряа-

жа эхилэнхэй. Республикын ажахынуудта тоологдожо байһан 485 орооһо хуряадаг комбайнууд энэ хүдэлмэридэ хабаадуулагдаха байна. Мүнөө дээрэ 1400 гектарай ургаса хуряагданхай гэжэ тэрэ мэдээсээ. Үдэр ерэхэ бүри хуряагдан талмайн хэмжээн дээшэлжэл байна бээ.

Энэ уулзалгада барилгын болон гэр байрын-коммунальна комплексэ шэнэлэлгын министр Владимир Алексеевич Рубан хабаадажа, ерэхэ үбэлэй дулаасуулгын хаһада бэлэдхэл хэр ябуулагдана гэжэ хэлэжэ үгөө. Урда жэлнүүдэй дутуу дунда-нууды дабтангүйгөөр, энэ үбэ-лые гай баршадгүйгөөр үнгэргэлгэдэ Президент, Правительство, тиихэдэ муниципальна байгуулгануудай захиргаануудай толгойлогшонор ехэ һана-лаа табижа байнхай гэжэ тэрэ тэмдэглээ.

Сентябрийн 1-нэй байдалаар гэр байрын комплекс – 75, котельнүүд 78 процент хүрэтэр бэлэн болгогдонхой гэбэ. Бүхы дээрэн абажа харахада, гэр байрын-коммунальна ажахы республика дотор 80 процент хүрэтэр бэлэн болгодоо гэжэ тэрэ хэлээ. Сагай уларилһаа дулдыдан, дулаасуулгын хаһа болбосон түхэлтэй байһан гэрнүүдтэ гол түлэб сентябрийн 15-һаа эхилжэ, болбосон түхэлтэй гэрнүүдэ дулаагаар хангаха хүдэлмэри ябуулагдадаг. Октябрийн 1 хүрэтэр энэ ажал үргэлжэлдэг гэжэ Владимир Рубан хэлээ. Тэрэнэй хэлэнээр, бүхыдөө республика дотор үбэлэй дулаасуулгын хаһада гэр байрын-коммунальна ажахын предпритинууд бараг бэлэдхэлтэй.

ҮДЭРЭЙ ЁНИН

ТОМО ЗАВОД БИИ БОЛОХО
«Мерлони» гэнэн Канадын компани манай республикада ой модо болбосоруулгаар бээлүүлэгдэхэ проектдэ 51 миллион евро гэхэ гү, али 2 миллиард шахуу түхэриг номолго болоо.

Нэрлэгдэгшэ компани СНГ-гэй гүрэнүүдэй дэбисхэртэ 23 заводуудтай, харин бүмбэрсэг дэлхэй дээрэ 100 гаран заводуудтай юм. Спиртзавод ошонон харгыгаар 4 километр ябаад байхада, энэ завод һаяын ерээдүйдэ бодхоогдожо, тобойн харагдадаг болохо. Жэлдээ 500 мянган кубометр модо болбосоруулха хүсэтэй завод бии болохо юм. Эндэ барилгын материалнууды, гэрэй бараа дархалха һайн шанартай, паркет үйлдбэрилхэ болоно. Энэнһээ гадна энэ компани ой модо тариха, һуулгаха хүдэлмэри энэ проектээр ябуулха байһаниинь һайшаалтай.

ГҮРЭНЭЙ ТЭДХЭМЖЭ ҮЗҮҮЛЭГДЭНЭ

Хүн зоние социальна талаар дэмжэжэ, гэр байрын-коммунальна хангалгануудай түлбэринь гүрэн хүнгэлжэ, мүнгэнэй тэдхэмжэ үзүүлдэг гэхэ гү, али субсиди олгодог болонхой. Хэрбээ гэр бүлын хамтын олзо оршоһоо гэр байрын, коммунальна хангалгануудай түлбэридэ хэгдэдэг гаргашануудай хараалагдан хэмһээ үлүү гараһан ушарта нимэ тэдхэмжэ үзүүлэгдэнэ.

Буряад Республикын Правительствын 2006 оной июнийн 22-ой 185-дахи дугаарай тогтоолоор, гэр бүлын хамтын олзо оршын 22 процентнь эдэ түлбэринүүдтэ гаргашалагдаха ёһотой. Гэр бүлын хамтын гү, али ганса бээ хүнэй зургаа һарын олзо оршын дунда зэргын хэмжээн субсиди олгохо тухай мэдүүлгэ үгэжэ хандаһан һарын удаа тоологдожо эхилдэг.

ОЙ МОДОНОЙ ХУУЛИ БУСА ЭРЬЕСЭТЭЙ ТЭМСЭНЭ

2009 ондо Буряад орондо модо тушаан абаха пунктнуудай хүдэлмэри гуримшуулжа эхилэн байна. Тиихын тула «Буряад Республикада модо тушаан абалгын пунктнуудай ажал ябуулгы эмхидхэхэ тухай» 1035-дахи дугаарай хуули абтажа, манай эндэ модо хуули бусаар отололготой шанга тэмсэл ябуулагдажа эхилээ.

Энэнһээ гадна 2010 оной март һарада энэ хуули бээлүүлгын хойноһоо хариусалга Дотоодын хэрэгүүдэй министрствын нийтын аюулгүй байдал сахидаг милицидэ, гүрэнэй засагай гүйсэдхэхы зургаануудта даалгадан байна. Тиихэдэ байгша оной август һарада

республикын ой модоной ажахын агентствын мэргэжэлтэд модо тушаан абалгын пунктнуудай тоосоонууды тушаан абадаг болонхой. Энэнһээ гадна республика дотор модо тушаан абадаг пунктнууды бүридхэлдэ абана. Модо хуули бусаар отололготой, тэрэнэй хуули буса эрьесэтэй тэмсэл республика доторнай шангадажа байнхай.

УҢАЛУУРИН ТҮХЭЭРЭЛГЭНҮҮДЫЕ НЭРГЭЭХЭНЬ

«Бурятмелиоводхоз» гэнэн федеральна гүрэнэй эмхи зургаанай Мухар-Шэбэрэй филиалай хүдэлмэришэд Хонхолын уһалууриин түхээрэлгэнүүдэ сентябрийн 15 хүрэтэр заһабарилжа дүүргэхэнэ. Июлийн тэнгээр ган гасуурай түлэг боложо байха үедэ энэ түхээрэлгы заһабарилжа эхилэн байна.

300 гектар талмайе искусственна аргаар уһалха Түгнын уһалууриин түхээрэлгэнүүдэ нэльбэн шэнэлхэ гэжэ мухар-шэбэрэйхид бодонхой. Юуб гэхэдэ, жэл ерэхэ бүри ган гасуур боложо, эндэхи ажахынуудта гарза хохидол ушаруулна. Мүнөө үедэ Түгнын уһалууриин түхээрэлгэнүүдэ нэльбэн шэнэлхэ проект Красноярск хотодо шалгалта гаража байнхай. Мухар-Шэбэртэ уһалууриин

түхээрэлгэнүүдэ хабсаргалгада 55 миллион түхэриг гаргашалагдахаар түсэблэгдэнэ.

ТУСХАЙ ПРОГРАММА АБТАНХАЙ

Республикын предпритинуудта эхин, дунда болон дээдэ мэргэжэлэй һургуулинууды дүүргэнэ 511 хубүүд, басагад ажалай дадалгатай болохо стажировко гарана.

Тусхайлбал, эхин мэргэжэлэй тусхай һургуулинууды дүүргэнэ 97, дунда мэргэжэлэй һургуулинууды дүүргэнэ 112, дээдэ һургуули дүүргэнэ 302 хүн ажалай дадалтай болоо гэжэ Буряад Республикын Президентын болон Правительствын хэблэлэй албан мэдээсээнэ. Республикын хүн зоние ажалаар хангадаг бүхы түбүүдтэ 224 хубүүд, басагад хандажа, хэлсээ баталһан байна. Залуушуул 6 һарын туршада предпритинуудта хүдэлжэ, ажалай дадалтай болоһонийн һүүлээр хүтэлбэрлэгшэдын бэрхэнүүдэнь шэлэжэ ажалда абадаг заншалтай боложо байнхай. Хүн зоние ажалаар хангадаг түбүүд гүрэнһөө тэдхэмжэтэй программа ёһоор залуушуулы ажалай дүршэлтэй болгохо хэрэг ябуулна. Ажалгүй залуушуул нимэ түбүүдтэ хандажа, энэ программада оролсожо, мэргэжэлээрэ хүдэлхэ эмхи зургаануудта, предпритинуудта зууршалагдаха аргатай.

Энэ хуудаһа Эльвира ДАМБАЕВА бэлдэбэ.

Засагай дээдын зургаануудта

БУРЯДАЙ ПРАВИТЕЛЬСТВО:

ҮДЭР ҮДЭРЭЙ ҮЙЛЭ ХЭРЭГҮҮД

2010 оной августын 30 – сентябриин 4

Буряад Республикын Президент – Правительствын Түрүүлэгшэ Вячеслав Владимирович Наговицын гүйсэдхэлгын засагай зургаануудай хүтэлбэрилгшэдтэй августын 30-да заншалта зүблөө үнгэргөө. Энэл үдэр засагай федеральна зургаануудта хүтэлбэрилгын тула Москва нийдэнэ байна.

Августын 31-дэ республикын толгойлогшо Россиин Гүрэнэй соведэй болон Россиин экономикые шэнэдхэн хүгжөөлгын талаар асуудалнуудые шийдхэлсэдэг комиссиин хамтын зүблөөндэ хабаадалсаа.

Сентябриин 1-дэ В.Наговицын Сэлэнгын аймагай Зургаан Дэбэ тосхондо юрэнхы эрдэмэй шэнэ нургуули нээлгын баяр ёһололдо хабаадаа. Президент территориальна ниитын өөһэдэн хүтэлбэрин ажал ябуулгатай танилсаа, аймагай агропромышленна комплексын предприятинуудаар ябажа хараһан байна.

Сентябриин 2-то Бурядай Президент Россиин Федеральна миграционно албанай директорэй орлогшо Анатолий Кузнецов, тиихэдэ Ород үнэн алдартын шажанай хүмын толгойлогшо, Московско болон бүхы Русин митрополит Корнилий гэгшэдтэй уулзажа хөөрэлдөө, үрэ жэмэстэй мододы ургуулдаг питомнигыг хүгжөөх асуудалаар зүблөө үнгэргөө. Энэл үдэр Мухар-Шэбэр тосхондо Вячеслав Владимировичай ударидалга доро муниципальна аймагуудай болон хотын округуудай толгойлогшонортой нүүдэл зүблөөн үнгэргэгдөө.

Сентябриин 3-да Буряад Республикын толгойлогшын дэргэдэ хүдэлмэрилгын зүблөөнүүд үнгэргэгдөө. Эдэ зүблөөнүүдтэ 2011-2015 онуудай, 2020 он хүрэтэрхи республикын социально-экономическа хүгжэлтын программануудай проектүүдээр, Буряад Республикын делегацин 9-дэхи уласхоорондын инвестиционно хуралдаанда Сочи хотодо хабаадалгаар, Арадай Хуралай сентябриин сессидэ зүбшэн хэлсэгдэхэ 2010 оной республикын бюджеттэ хубилалтануудые оруулалгаар шухала асуудалнууд хэлсэгдэнэ байна. Энээнхээ гадна республикын Президент 2010 оной түрүүшын зунай эдиршүүлэй Олимпиин наадануудта Сингапур хотодо алтан медалда хүртэнэн Алдар Бальжинмаевтай уулзажа хөөрэлдөө.

Сентябриин 4-дэ Вячеслав Наговицын Соведүүдэй талмай дээрэ нээгдэнэн хотын үдэртэ хабаадаа. Тэрэшэлэн Президент Улаан-Үдэ хотын захиргаанай толгойлогшо Геннадий Айдаевтай хамта ниислэл хотодо бодхоогдоһон объектүүдые ябажа хараа.

Сентябриин 5-да Буряад Республикын Президент – Правительствын Түрүүлэгшэ Хятадай Арадай Республикын Үбэр-Монголой автономно районой Арадай Правительствын Түрүүлэгшэ господин Баатартай уулзалга үнгэргөө.

Буряад Республикын Правительствын Түрүүлэгшын Нэгэдэхэ орлогшын уялгануудые дүүргэгшэ Александр Евгеньевич Чепик Президентын – Правительствын Түрүүлэгшын дэргэдэ үнгэргэгдэнэн түсэблэлгын зүблөөндэ хабаадаа. Александр Чепик 2010 оной республикын бюджеттэ хубилалтануудые оруулалгаар хүдэлмэрилгын бүлэгэй, үбэлэй дулаасуулгын ханада бэлдэхэ хэмжээ ябуулгануудые үнгэргэлгөөр болон хүдөөгэй үйлдбэрилгшэдэй эрилтэ хэрэглэмжэдэ үблэ тэжээл бэлдхэлгээр хүдэлмэрин харгалзалдаг штабай зүблөөнүүдые үнгэргөө.

Социальна хүгжэлтын талаар Буряад Республикын Правительствын Түрүүлэгшын орлогшо Баир Гвибалович Бальжиров августын 30-да социальна бүлэглэлэй министрствэнүүд болон албан зургаануудай хүтэлбэрилгшэдтэй түсэблэлгын зүблөө үнгэргөө.

Августын 31-дэ залуу мэргэжэлтэдые болон залуу гэр бүлэнүүдые гэр байраар хангаха талаар Правительствын дэргэдэхэ комиссиин зүблөө үнгэргөө. Энээнхээ гадна Б.Бальжиров «Хорин аймаг» гэнэн муниципальна байгуулгын толгойлогшо Б.В.Жамбалов, республикын зөөрин болон газарай харилсаануудай министрэй уялгануудые дүүргэгшэ В.Н.Елаев, Бурядай соёлой министрэй нэгэдэхэ орлогшо И.Н.Святозарова гэгшэдтэй албанай хэрэгээр уулзалгануудые үнгэргөө.

Сентябриин 2-то Мухар-Шэбэрэй аймагта муниципальна байгуулгануудай толгойлогшонортой Президентын үнгэргэнэн уулзалгада тэрэ хабаадалсаа.

Сентябриин 3-да Баир Бальжиров хотын үдэртэ зорюулагдан баяр ёһололой суглаанда хабаадалсаа.

Социальна хүгжэлтын талаар Буряад Республикын Правительствын Түрүүлэгшын орлогшын залан хүтэлбэрилдэг бүридэлгэнүүдэй мэргэжэлтэд республикын хэмжээндэ инвалидуудай спартакиада, «Үхибүүдые нургуулида түхээрхэ хэрэгтэ туһалт!» гэнэн республикын хэмжээ ябуулгыг эмхидхэжэ үнгэргөө. Энээнхээ гадна 2008-2009 онуудай дүнгөөр литература болон искусствын талаар Буряад Республикын Гүрэнэй шан олгогдодо документүүдые тушаан абалгаар эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулагдаа.

Инфраструктурыг хүгжөөлгөөр Буряад Республикын Правительствын Түрүүлэгшын орлогшын залан хүтэлбэрилдэг бүридэлгэнүүдэй мэргэжэлтэд Буряад Республикын Президентын дэргэдэ, Правительствын Түрүүлэгшын Нэгэдэхэ орлогшын уялгануудые дүүргэгшын дэргэдэ үнгэргэгдэнэн түсэблэлгын зүблөөнүүдтэ хабаадаа.

Тиихэдэ августын 31-дэ «Байгалай буудал» гэнэн аяншалга-амаралгын зонин инфраструктурын объектүүдые бодхоолгын, Улаан-Үдэ хотын 10 мянган харагнадые багтааха стадионой барилгыг унаар хангаха асуудалнуудаар зүблөө үнгэргөө.

Эндэхэ мэргэжэлтэд сентябриин 1-дэ Сэлэнгын аймагай Зургаан Дэбэ тосхондо юрэнхы эрдэмэй нургуули нээлгын баяр ёһололдо хабаадаа.

Россиин Федерациин Президентын дэргэдэхэ Буряад Республикын Бүрин эрхэтэ түлөөлэлгэтэ эмхидэ удаахи асуудалнуудаар хүдэлмэри ябуулагдаа. Тусхайлбал, Россиин Федерациин Правительствын 2009 оной ноябриин 23-най 1761-дэхэ дугаарай тогтоолы бээлүүлгээр, Буряад ороной Росси гүрэнэй бүридэлдэ найн дураараа ороһоор 350 жэлэй оёе тэмдэглэлгэдэ бэлдэхэ гол хэмжээ ябуулгануудай түсэб бээлүүлгээр эндэхэ мэргэжэлтэд асуудалнуудые шийдхэхэ хүдэлмэри ябуулаа.

Буряад Республикын Правительствын Түрүүлэгшын орлогшо - Президентын болон Правительствын Захиргаанай Хүтэлбэрилгшэ Петр Носков захиргаанайнгаа бүридэлгэнүүдэй хүтэлбэрилгшэдтэй аппаратна зүблөө үнгэргөө.

Буряад Республикын Президентын болон Правительствын Захиргаанай бүридэлгэнүүдтэ муниципальна нормативна хуули ёһондой документүүдэй регистрэй архивай жаса байгуулха хүдэлмэри ябуулагдаа. Тиихэдэ Буряад Республикын Президентын болон Правительствын хүдэлмэриние олондо мэдээсэл тараадаг хэрэгсэлнүүдээр мэдээсэлгыг эмхидхэхэ хүдэлмэри ябуулагдаа. Захиргаанай мэргэжэлтэд олондо мэдээсэл тараадаг хэрэгсэлнүүдэй түлөөлэгшэдэй Буряад Республикын зөөрин болон газарай харилсаануудай министрэй уялгануудые дүүргэгшэ В.Н.Елаев, республикын Аяншалгын талаар агентствын хүтэлбэрилгшэ Л.Б.Ж.Максанова гэгшэдтэй уулзалга эмхидхээ. Тарбагатайн аймагта наркотическа зүйлнүүдые хэрэглэлгэтэй тэмсэхэ асуудалнуудые шийдхэлсэдэг комиссиин нүүдэл зүблөөндэ материалнуудые бэлдэхэ хүдэлмэри дээрэ нэрлэгдэгшэ бүридэлгэнүүдэй мэргэжэлтэд ябуулаа.

Буряад Республикын Президентын болон Правительствын хэблэлэй албан.

БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН АРАДАЙ ХУРАЛАЙ ТҮСЭБЛЭНЭН ХЭМЖЭЭ ЯБУУЛГАНУУД

2010 оной сентябриин 6-10

I. БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН АРАДАЙ ХУРАЛАЙ ХОРООНУУДАЙ ЗҮБЛӨӨНҮҮД

Буряад Республикын Арадай Хуралай Гүрэнэй байгуулалтын, нютагай өөһэдэн хүтэлбэрин, хуули ёһондой болон гүрэнэй албанай асуудалнуудай талаар хороон (Түрүүлэгшэнь А.С.Скосырская)

Зүблэхэ зүйл:

1. «Буряад Республикын Хурамхаанай аймагай сүүдые болуулха тухай» Федеральна хуулин түлэбье Буряад Республикын Арадай Хуралай хуули ёһондой үүсхэлээр Россиин Федерациин Федеральна Суглаанай Гүрэнэй Дүүмэдэ оруулха тухай» Буряад Республикын Арадай Хуралай тогтоолой түлэб тухай
9.09 14.00 каб. 323

2. «Буряад Республикын Тоололгын палатын түрүүлэгшын тушаалһаа Сергей Викторович Ивановые болзорхооны урид сүлөөлхэ тухай» Буряад Республикын Арадай Хуралай тогтоолой түлэб тухай

3. «Буряад Республикын Тоололгын палатын аудиторай тушаалда Валентина Ильинична Федосовае томилхо тухай» Буряад Республикын Арадай Хуралай тогтоолой түлэб тухай

Буряад Республикын Арадай Хуралай Экономическа политикын, байгаалин нөөсөнүүдые ашаглалгын болон оршон тойронхине хамгаалгын талаар хороон (Түрүүлэгшэнь В.Г.Ирильдеев)

Зүблэхэ зүйл:

1. Буряад Республикын Арадай Хуралай ээлжээтэ 17-дохи сессиин зүблэхэ зүйлдэнь оруулагдаха асуудалнууд
7.09 14.00 Бага танхим

2. Буряад Республикын Арадай Хуралай Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха тухай

II. БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН АРАДАЙ ХУРАЛАЙ ХОРООНУУДАЙ ХҮДЭЛМЭРИЛГЫН ЗҮБЛӨӨНҮҮД

Буряад Республикын Арадай Хуралай Бюджетэй, налогуудай болон финансын талаар хороон (Түрүүлэгшэнь Ц.-Д.Э.Доржиев)

Зүблэхэ зүйл:

Буряад Республикын Арадай Хуралай ээлжээтэ 17-дохи сессидэ оруулагдаха асуудалнууд
9.09 14.00 каб. 235

Буряад Республикын Арадай Хуралай Гүрэнэй байгуулалтын, нютагай өөһэдэн хүтэлбэрин, хуули ёһондой болон гүрэнэй албанай асуудалнуудай талаар хороон (Түрүүлэгшэнь А.С.Скосырская)

Зүблэхэ зүйл:

1. «Буряад Республикын гүрэнэй тушаалнуудай реестр тухай» Буряад Республикын Хуулида хубилалтануудые оруулха тухай» Буряад Республикын хуулин түлэб тухай
7.09 5.00 каб. 323

Зүблэхэ зүйл:

«Нунгуулин хуули ёһондой асуудалнуудаар зарим хуулинуудта хубилалтануудые оруулха тухай» Буряад Республикын хуулин түлэб тухай
8.09 15.00 каб. 323

Буряад Республикын Арадай Хуралай Газарай асуудалнуудай, аграрна политикын болон эд хэрэглэлгын дэлгүүрэй талаар хороон (Түрүүлэгшэнь В.А.Павлов)

Зүблэхэ зүйл:

«Буряад Республикын дэбисхэртэ яармагуудай ажал ябуулгыг эмхидхэхэ тухай» Буряад Республикын хуулин түлэб тухай
6.09 16.00 каб. 119

Зүблэхэ зүйл:

«Агнуури болон агнууриин нөөсөнүүдые бүрин зандань үлөөхэ тухай» Буряад Республикын хуулин түлэб тухай
8.09 10.00 каб. 119

Буряад Республикын Арадай Хуралай Экономическа политикын, байгаалин нөөсөнүүдые ашаглалгын болон оршон тойронхине хамгаалалгын талаар хороон (Түрүүлэгшэнь В.Г.Ирильдеев)

Зүблэхэ зүйл:

«Буряад Республикын дэбисхэртэ инвестиционно ажал ябуулгыг гүрэнэй талаһаа дэмжэхэ тухай» Буряад Республикын Хуулида хубилалтануудые оруулха тухай» Буряад Республикын хуулин түлэб тухай
6.09 14.00 каб. 211

Буряад Республикын Арадай Хуралай Социальна политикын талаар хороон (Түрүүлэгшэнь А.Т.Стопичев)

Зүблэхэ зүйл:

«Буряад Республикада хүн зоние социальна талаар хангаха тухай» Буряад Республикын Хуулида хубилалтануудые оруулха тухай» Буряад Республикын хуулин түлэб тухай
9.09 11.00 каб. 218

III. ЭРХЭТЭДЫЕ ХҮЛЭЭН АБАЛГА

А.Т.Стопичев - Социальна политикын талаар Арадай Хуралай хорооной түрүүлэгшэ
14.00 – 17.00 каб. 118/218

УСТРЕМЛЕНИЯ ПЕДАГОГОВ ТУНКИ

Ежегодно вот уже двести лет российские учителя в канун нового учебного года участвуют в августовских совещаниях. Августовские встречи педагогов – замечательная традиция, позволяющая им более широко взглянуть на привычное дело, подвести итоги прошедшего и наметить планы предстоящего учебного года.

В рамках президентской инициативы «Наша новая школа» стартовал очередной этап реформирования системы образования. Как известно, Президентом России 2010 год объявлен Годом учителя. Судьба страны, ее конкурентоспособность в руках тех, кто сегодня сидит за партией, и от учителей, воспитателей зависит какими людьми войдут во взрослую жизнь наши дети.

Президент России Дмитрий Медведев сказал, что реализация планов долгосрочного развития экономики и социальной сферы нашей страны, обеспечивающих рост благосостояния граждан, требует инвестиций в человеческий капитал.

Педагогические работники Тункинской долины на своей конференции обсуждали вопросы дальнейшего развития системы образования в районе в рамках реализации проекта «Наша новая школа».

Три школы района, Аршанская, Толтойская и Кыренская, вошли в эксперимент по внедрению федерального государственного образовательного стандарта по начальным классам.

«Приоритетом развития образования в 2009-2010 учебном году в районе стало увеличение охвата детей в дошкольных учреждениях, - сказала, открывая конференцию замначальника районного управления обра-

зования Зоя Байшникова. - В современных условиях особое значение приобретает разработка спортивной долгосрочной политики государственной поддержки и оптимизации сети школ, учитывающей взаимосвязь школы с обеспечением села трудовыми ресурсами, развитием социальной инфраструктуры».

В районе 61% детей от 1,6 года до 7 лет посещают детсады. Серьезная проблема возникла в Аршане, Кырене, Тунке, Торах. Для решения проблемы были открыты 10 групп кратковременного пребывания на 160 мест. В секциях педагоги, организаторы учебно-воспитательного процесса обсуждали вопросы обучения и воспитания современных детей.

На пленарном заседании выступали замглавы Тункинского района, начальник районного управления образования Аврора Халудорова. Секретарь местного Политсовета партии «Единая Россия», депутат Народного Хурала Андрей Самарин после своего выступления наградил отличившихся учителей. Здесь же были отмечены грамотами и подарками разных учреждений учителя, новаторы, юбиляры и ветераны педагогического труда.

В работе конференции принимали участие и.о. министра здравоохранения республики Виктория Нихланова, ведущий специалист отдела воспитания дополнительного образования Министерства образования и науки РБ Татьяна Батомункуева, кандидат педагогических наук, доцент кафедры дошкольного и начального образования Бурятского госуниверситета Татьяна Дарханова, доцент кафедры педагогики и психологии республиканского института кадров управления и образования Любовь Гулгонова.

Аршанская средняя школа имени Павла Билдаева претворяет в жизнь идеи президентской инициативы «Наша новая школа».

Директор школы Сергей Манзаров создал мобильный, творческий педагогический коллектив, решающий сложные вопросы обуче-

ники разных лет подарили четырем учителям – ветеранам телевизоры, а дочь Павла Мантютювича, Надежда Дашиева ежегодно выдает премии лучшим ученикам и лучшему учителю своей родной школы.

Также свою премию учредила выпускница школы, ныне руководитель группы Якутского

БИЗНЕСМЕН ИЗ АНГАРСКА ОКАЗЫВАЕТ ПОМОЩЬ ШКОЛЕ АРШАНА

ния и воспитания детей. Учителя в процессе реформирования образования овладевают современными технологиями, активно участвуют в творческих конкурсах. Так учитель истории Алексей Пежемский в конкурсе «Лучший учитель России 2007 года» стал лауреатом и обладателем престижной денежной премии. В школе работают различные кружки и секции дополнительного образования. В улучшении материально-технической базы школы большую помощь оказывает бизнесмен из города Ангарска Константин Шалыгин. Он подарил школе легковой автомобиль, отремонтировал и оборудовал школьную столовую. Четыре года подряд он готовит по два кабинета к учебному году, ремонтируя классы на свои средства от пола до потолка. Затем классы заполняет шкафами, столами, стульями, оргтехной.

«Он удивительно добрый и щедрый человек, - говорит завуч Ханда Суходаева, - с его помощью наша школа обретает вполне современный вид. За безвозмездную помощь Константина Анатольевича уважают дети».

Кроме школы он превратил местную амбулаторию в современное лечебное учреждение, в придачу подарив «Скорую помощь». Он первым учредил ежегодную премию отличникам и ударникам учебы. По его примеру в прошлом году, в год 90-летия школы выпуск-

научного центра, заслуженный ветеран СО РАН Ольга Хахаева. Нынче этой награды удостоился президент школы Зоригто Малханов.

Константин Шалыгин вовсе не аршанец, а вот от души помогает детям курортного села, зная, что на будущее за детьми, которые нынче сидят за партией.

В этом учебном году детей в школе стало значительно больше. И это радует. С января 2011 года школа вместе с Кыренской, Толтойской школами вступает в федеральный эксперимент по апробации государственных образовательных стандартов в начальной школе.

Валерий СЫДЕЕВ.

ТРИУМФАТОРЫ ПРЕСТИЖНОГО ФЕСТИВАЛЯ

Все лето черноморский федеральный детский центр «Смена» явился площадкой всевозможных конкурсов, фестивалей. В этих Всероссийских мероприятиях активное участие принимали ученики Аршанской средней школы имени Павла Билдаева. В июне в Анапе успешно выступили на «Президентских состязаниях» семиклассники этой школы. В августе на берег Черного моря отправились участники 17-го Российского детского фестиваля «Казачок». Бурятское казачество представлял аршанский детский ансамбль «Аршан булаг». И главное, вернулся коллектив лауреатом престижного фестиваля.

«Более тысячи детей из тридцати пяти творческих коллективов Северного Кавказа, Орла, Оренбурга, Москвы и других регионов России участвовали в трех основных конкурсах, - рассказывает руководитель «Аршан булага», заслуженный работник культуры Бурятии Дарима Галсанова, - мы слабо представляли казачью культуру и с детьми учили на ходу. В ходе подготовки здесь, в Аршане нас к фестивалю готовил весь коллектив, шили костюмы, бурятскую одежду. Все тринадцать детей и наша учительница бурятс-

кого языка и литературы Маргарита Шожоева в дни конкурсов работали единой командой. Между конкурсами ежедневно участвовали в концертных программах. Наши танцоры удивили пластикой и музыкальностью, зрители аплодировали. В редкие свободные часы купались, ездили в экскурсию. Посетили место недавней стихии - поселок Темрюк, что находится на Азовском море.

В конкурсе под названием «Казачьему роду нет переводу» наша танцовщица Вика Галсанова стала

лауреатом. Во втором обязательном смотре девушек «Берегиня» участвовали Екатерина Манданова и Наташа Перфильева. И здесь Наташа удостоилась звания лауреата Российского фестиваля «Казачок».

Кстати, Е. Манданова попала в Анапу почти что прямо из тихоокеанского лагеря «Оксана». «Я в июле отъехал на берегу Тихого океана, - делится своими впечатлениями Вика, - там было классно. По приезде в Аршан я вместе с подругами по танцевальному кружку начала готовиться к поездке в Анапу, на Черное море. Меня поразило расстояние. Какая у нас огромная Россия. Четверо суток ехали от Владивостока до Слюдянки. А через десять дней с той же Слюдянки отправилась в шестидневное путешествие до Черного моря. Море впечатлений у меня. Завтра в школу, а я еще в эйфории. Спасибо школе за предоставленную возможность увидеть мир, реализовать себя».

Вся тункинская группа в коллективном конкурсе продемонстрировала бурятские национальные обряды, чем вызвал большой интерес у жюри. Большого успеха добился пятиклассник Никита Домышев. Все качества казачьего лидера показал он в «Юном атаманце» и в числе лучших удостоился бесплатной путевки на Рождественскую президентскую елку.

Дарима Галсанова является одной из лучших хореографов района

Луганска пригласил нас к себе на будущий год. Договорились о сотрудничестве с Московским казачьим кадетским корпусом. Вообще, мы рады, что поездка удалась. А то ведь были сомнения. Благодарим за поддержку и помощь коллектив нашей школы, управление образования, администрацию поселения «Аршан», Даши ламбага ая, кафе «Шангрила», «Наран», родителей. Дети получили огромный заряд бодрости, энергии».

и удачное выступление ее воспитанниц вполне закономерный успех. «Аршан булаг» вошел в число пяти лучших коллективов России.

«В Москву приглашены и остальные члены «Аршан булага», - продолжает рассказ Дарима Санжиевна, - правда, за свой счет. Дети познакомились с ровесниками из других регионов. Украинский профессиональный ансамбль «Барвина» из

Полмесяца, проведенные на одном из лучших курортов Причерноморья, запомнятся детям на всю жизнь и они будут благодарны своим учителям, директору школы Сергею Манзарову, организовавшему эту знаменательную поездку.

31 августа учителя и родители тепло встретили триумфаторов.

Валерий СЫДЕЕВ.

АРАДАЙ СЭДЬХЭЛНЭЭ МҮНДЭЛНЭН ДУУНУУД ШЭНЭ НОМ

Наяхан Бурядаар номой хэблэлээр «Уянгата дуунууд» гэнэн Бурядаар арадай поэт Алексей Бадаевтай дуунуудай ном гаргадажа, олоной анхрал татаба. Энэ ном соо оруулагдан олон дуунуудые нургуулин нургаданаа эхилээд, үндэр наһатайшуул хүрэтэрөө дууладаг. Юуб гэхэд, поэт ажабайдал, Бурядаар ороноо найн мэдэхэ байһан тула олон янзын темэнүүдтэ, мүн олон нютагууд тухай сэдхэлэй үгэнүүдээр дуунуудые бэшээ.

Урин налгай Алексей Данилович ямарше абари зантай, наһанай композиторнуудтай нүхэсэжэ дуунуудые бэшээдэг. «Ивалгамни» гэжэ дуунинь энэ аймагай гимн болоһон. Бурядаар арадай артист Максим Раднаев эгээл түрүүн Бурядаар радиогоор энэ дууе гүйсэдхэжэ, олоной дуратай дуун болгоһон юм. Мүн лэ Лариса Санжиеватай бэшэһэн «Нарната» гэжэ дуу ходоол дуулалдадаг. Тус ном соо 108 дуун оруулагданхай. Эдэ дуунуудай 82-ынь хүгжэм дээрэ бэшэгдэнхэй. Мэдээжэ бэлиг түгэлдэр композиторнууд Пурбо Дамиранов, Баяр Дондоков,

Юрий Ирдынеев, Баяр Батодоржиев, Цырен Шойжинимаяв, Наранбаатар болон бусад хүнэй зүрхэ сэдхэлэй уяниие татаһан дуунуудые бэшэнхэй. Ном соо оруулагдан хүгжэм дуун болохоор бэшэгдэнхэй шүлэгүүд мүн лэ хүгжэм бэшэгшэдэй анхрал татаха аабза гэжэ ханагдана.

Алексей Даниловичын наһанайнь нүхэр Цыжип Очировна дуунуудай ном барлан гаргуулхааа гадна, мүн поэт тухай бэшэгдэнхэй олон шэн-жэлэлгэнүүдые бүрндхэн хэблэлдэ бэлдэнхэй. Түрэл буряад хэлэндэ, дуунууд, шүлэгүүд болон уран зохёолдо дуратайшуулай зүгнөө Цыжип Очировнагай хэлэн ехэ ажальеень тэмдэглэжэ, баярай үгэнүүдые хэлээ дуран хүрэнэ. Ямарше шүлэг дуун, зохёол арадайнгаа ухаан сэдхэлдэ элшэ гэрэл бадаруулхын, урма зориг түрүүлхын түлөө бэшэгдэнхэй ха юм.

Бурядаар арадай поэт, Түрэнэй шангай лауреат, зохёохы ажалынгаа түлөө ехэ шагналуудта хүртэнэ Алексей Бадаевтай «Уянгата дуунууд» гэнэн шэнэ номын арад зомнай бэлэг мэтэ абажа, дуулажа, найн найхан үгэнүүдээр ханахань дамжаггүй.

Дулгар ДОРЖИЕВА.

ОТОШО БУРХАНАЙ МАНДАЛ БҮТЭЭНЭ

Цыренжап Сампиловай нэрэмжэтэ Уран зурагай музейд Энэдхэг оронхоо Россин Буддын Сангхын урилгаар ерэн зургаан лама санаартан сентябрийн 3-наа эхилжэ 15 хүрэтэр Отошо бурханай мандал бүтээжэ байнхай. Мүнөө сагай искуствадашые мандал бүтээхэ ушартай дайралдахагүйт. Мандал гэшые ехэ нарин шадабари гаргажа, лама санаартан бүтээдэг байна. Ямар удхатайгаар, ямар зүйлнүүднээ бүридэжэ бүтээгдэдэг бэ, тиихэдэ тэдэнэй аша туһа тухай хонирхожо, Ивалгын дасанай Содномов Раднажаб ламые тайлбарилан дэлгэрэнгээр хөөрөжэ үгэхыень гуйһан байнабди.

Юунэй түлөө бүтээгдэдэг юм гэхэдэ, инмэ байна. Анхан ехэ ламанар бүтээл бүтээгээд, жэшээлхэдэ, Отошо бурхание бисалгаад, Отошо бурханай орон нутагта ошожо, тэндэ адис абажа ерэхэдэ, Отошын орон инмэ байна гэжэ шабинартаа ойлгуулхын түлөө ингэжэ мандал зурадаг, хэдэг болоо. Эрдэнийн шулуунуудай элһээр бүтээгдэн мандал гэжэ хэлэнбди. Энэмнай хадаа эрдэнийн элдэб үнгэтэй олон шулуунуудые элһэн болотор буталжа, мандал гэшые бүтээнэ. Энэ удаа Отошо бурханай мандал хадаа энэ бурханай байдаг орон нутаг, вселеннэ гэхэ гү, тиимэ удхатай болоно. Отошо бурхан энэн дотор нуужа байна. Тойроод байһан найман отошонор олон нүхэдтээ энэн дотор нуужа байна гэжэ лама хүн бисалгажа, сэдхэлдээ шэнгээхэ ёһотой юм ааб даа. Буддын шажан ондоо шажангууднаа ехэ дэлгэрэнхэй. Хүн зондо ухаа оруулжа ойлгуулха гэжэ табигданхай.

Анхан нюуса юумэнүүдын мүнөө дэлгэрэнгээр улад зондо мэдээсэгдэжэ эхилэнхэй. Хүнүүд Отошо бурханай мандал хараад, өөртөө хадуужа абаха гэжэ оролдохо ёһотой. Мандал гэшые нэгшые дахин хаража үзэнхүн, нюэндөө харгадатар бүхөөр хадуужа абаа наа, ямаршые аюулда гү, аймшагтай ушарта дайралдахагүй, зайлаха аргатай байна. Тиимэ дээрэнэ энэ мандалые үзэхэ, зальбарха гэшэмнай тон шухала. Анхандаа ехэ дасан хийдүүдтэ тэрэниие бүтээжэ шадаха эрдэмтэй ла-

манар олон байһан. Мүнөөшые энэ дүй дүршэлыень бэлиг шадабарниень үргэлжэлүүлхэ лама санаартан олон. Мүнөө Отошо бурханай мандал бүтээхээ Энэдхэгнээ ламанарай ерэжэ байхада, энээхэн буян хэхэ арга боломжые алдангүйгөөр бултадаа ошожо, зальбаржа, хүзэглэт даа гэжэ би гуйха байнаб.

- Мандалнууд олон элдэб янзын байдаг. Мүнөө Отошо бурханай мандал гэнэ гүбди даа. Онсо шадабаритай ламанар тэрэниие бүтээдэг гү?

- Мандалнууд янза бүрийн байха. Урда жэлнүүдтэ хадаа Арьяа Баалын мандал, Ногоон Дара эхын, Сагаан Дара эхын мандалнууд бүтээгдээ. Дээдэ-Онгостойдо байдаг Дуйнхор дуганда Дуйнхорой мандал гэжэ жэл бүхэндэ бүтээгдэжэ байдаг. Манай Ивалгын дасанай ламанар Санкт-Петербургийн дасангуудта ошожо, мандал бүтээжэ байдаг. Мандал бүтээхэ шадабариде нуража болоно. Ламанар нураад лэ, бүтээжэ байдаг. Гол шухалан гэхэдэ, мандалаа адислаха, бурхадуудые энэ мандалда залаха гэшэмнай тон шухала. Тэрэниие бүтээжэ байһан ламанар эрдэмтэй, шадабаритай, бүтээл юумэ бүтээнэн онсо өөрынгөө эрдэмые олонхой байха ёһотой гэжэ бурханай ном дотор хэлгэдэнхэй байдаг. Энэ удаа Гомон дасанһаа ламанар ерэжэ, Отошо бурханай мандал бүтээхэмнай гэхэдэнь, бидэ даган баясажа, тэдэниие урижа, бүтээлгэжэ байна гэшэбди.

- Мандалда ородог эрдэнийн шулуунууд, үнгэтэ шулуунууд хаанаһаа асарагдадаг, абтадаг юм?

- Мүнөө энэ Отошын мандал бүтээхэ эрдэнийн шулуунуудай элһэн хадаа Энэдхэгнээ асараа. Арюун сэбэр газарһаа абтаһан эрдэнийн найхан шулуунуудые мандалда оруулха гэжэ оролдодог. Манай Буряад нутаг тухай хэлэхэ болоо наа, эндэ-нээ эрдэнийн үнгэтэ шулуунуудые суглуулаад, бидэ хэдэгбди. Буряад нутагнай бүхыдэнь абажа харахада, арюун юм ааб даа. Тиихэдэ үнгэтэ шулуунуудые олохоннай баһа бэрхэтэй, бэдэрхэ ябаха хэрэгтэй.

- Мандалай бүтээлдэ ороһон эрдэнийн шулуунуудай элһэндэ хүнүүд хүртэхэ гэжэ оролдодог. Тэрэнэй аша туһа тухай тайлбарилжа үгыт?

- Тэрэниие сэбэр бүд дотор хадагалха хэрэгтэй. Отошо бурханай адистай энэ элһые хэдышые сагта хадагалхада болохо. Хүнэй үбдөөдые байхада, муу юумыень зайлуулха шэдитэй. Тиихэдэ эрдэнийн шулуунуудай мандалда ороһон элһээр гэр байраа арюудхахада, бэеынгээ үбдэ-нэн газарта дагахада болохо. Энээнһээ гадна үлүү үгэ хэлэнһээ бээ аршалжа, хахюуһан шэнгээр бээдэ зүүгээд гү, али тахилай шэрээдэ, хүнгэн машина соо хадагалаад ябахада ехэ туһатай юм.

Эльвира ДАМБАЕВА
хөөрэлдэбэ.
Радна-Нима
БАЗАРОВАЙ
фото-зурагууд.

- Эдэ ламанарай манай эндэ дүүргэхэ бүтээл тухай тодорхойлон хэлэжэ үгыт?

- Зургаан ламанарай ахалагшанинь Отог римбүүшэ болоно. Гомон дасанай нургуули дүүргэнэн, ехэ эрдэмтэй хүн ерэбэ. Эдэ ламанар Улаан-Үдэдэ Отошо бурханай мандал бүтээхэ зорилготойгоор морилбо гэшэ. Энээнһээ гадна ород гүрэн дотор Буддын шажан дэлгэрүүлхэ гэшэ гол зорилгонь болоно. Отошо бурханай мандал эрдэнийн шулуунуудай элһээр бүтээхэнэ гадна, зурхай зураха, үзэл үзэхэ, бурханай номуудые уншаха байна. Гомон дасанда хубаагуудай, лама санаартанай гараараа бүтээнэн зандан эрхи гэхэ мэтэ зүйлнүүдые манай ажаһуугшадта үзүүлхэ, харуулха, наймаандашые табиha байна. Эдэ зүйлнүүдыень ху-

далдажа абаһан хүнүүд нутагһаа холо нуража байһан хубараг хүбүүдтэ туһалха аргатай. Ушарын гэхэдэ, тэндэхи дасанда манай буряад хүбүүд олоороо нурадаг. Мүнөө үедэ гуша гаран хүбүүд Гомон дасанда шажанай нургуулида нуража байнхай. Сентябрьин 15-най үдэртэ энэ мандалаа задалжа, эрдэнийн шулуунуудтай элһэнэй дээжые абаашажа, Сэлэнгэ мүрэндэ оруулжа, лусууд номгоруулха, саашан энэ мүрэнөөр дамжан дэлхэйн уһа голнуудые, оршон байдалыень арюудхаха гэнэн удхатай.

- Мандал гэшын удхашанар тайлбарилжа үгыт?

- «Мандал» гэшэмнай санскрит үгэ. Мандал гэхэдэ, гол, тойруу гэжэ хэлэнэ. Голы тойроод байһан гэнэн удхатай.

ЯНЖИМА БУРХАНТАЙ ТАНИЛСАХА АРГАТАЙ

Сентябрийн 10-12-то "Баргажанай залуушуул" гэнэн бүлгэм "Восхождение к Богине Янжиге" гэнэн хэмжээ ябуулга эмхидхэхэ. Эндэ дуратайшуул хабаадаха аргатай байха.

Баргажанай аймагай Яригто нутагта Янжиге бурханай бин болоһоор хэдэн жэл үнгэрөө юм. Тус бурхан үхибүүгүй эхэнэрнүүдтэ туһалдаг. Шулуун дээрэ харагдадаг эхэнэр ямаршые хүндэ харагдаха юм. Тинн тус эхэнэр хүнүүдтэ ондо ондоогоор харагдадаг. Үхибүү тэ-

бэриһэн эхэнэр гү, али хатаржа байһан эхэнэр гээд хүнүүд харана. Үхибүү тэ-бэрэд байһан эхэнэрые хараа наа, үхибүүтэй болохо гэжэ хэлсэдэг. Харин хатаржа байһан бурхан - гэр бүлэ соогоо найн байха.

Янжиге бурханай бин болоһоор Баргажанай аймагта олон үхибүүд түрэдэг болоо гэжэ эндэхи нутагаархид хэлсэнэ. Нутагтамнай найн байдал ерэхэ гэжэ тэдэнэр найдана. Газар дэлхэй дээрэ найн найхан байхын түлөө баргажанайхид Янжиге бурхандаа мүргэнэ.

"Восхождение к Богине Янжиге" гэнэн хэмжээ ябуулгада хабаадагшад Янжиге бурханай танилсахаһаа хажуугаар, үшөө олон хонирхолтой юумэ хаража, мэдэжэ абаха аргатай. Жэшэнь, Баргажанай хада өөдэ гаража, тус нутагай баян байгаалие дээрэнэ харахада болохо.

"Дээшээ гарахада, тиимэшые хүндэ бэшэ", гэжэ хэмжээ ябуулгын эмхидхэгшэд хэлэнэ. Баргажанай дасан, музейнүүдые ошожо харахада болохо.

"Иимэ хэмжээ ябуулганууд тон хэрэгтэй юм. Юундэб гэхэдэ, олон хүнүүд манай байгаалитай, Янжиге бурханай танилсаха. Тинн туристнууд олоор ерэжэ эхилхэ", гэжэ "Баргажанай залуушуул" гэнэн бүлгэмэй гэшүүн Владимир Гаськов хэлэнэ.

Эржена БАТОРОВА.
Авторай фото.

ЗАХИРГААНАЙ АЖАЛАЙ ОРЁО АСУУДАЛНУУД ХЭЛСЭГДЭЭ

Конференцийн үедэ

Наяхана Улаан-Үдэдэ "Актуальные проблемы местного самоуправления" гэнэн конференци үнгэрөө. Хотын болон аймагуудай захиргаанай залуу мэргэжэлтэд, политигууд, депутадууд тус хэмжээ ябуулга дээрэ сугларжа, захиргаанай ажал соо дайралдадаг орёо асуудалнууд тухай хөөрэлдөө.

Улаан-Үдын мэрэй социальна политикын талаар орлогшо Игорь Зураев, Буряад Республикын Нуралсалай болон эрдэм ухаанай министрствын залуушуулай политикын талаар хорооной түрүүлэгшэ Баир Ангуров, Улаан-Үдын депутадуудай Соведэй социальна политикын талаар комитедэй түрүүлэгшэ Александр Иринчиев, Буряад Республикын Арадай Хуралай депутат Батор Цыбиков гэшэд сугларагшадта амаршалгын үгэнүүдые хэлэжэ, конференцийн хайн дүнгүүдтэйгээр үнгэрхыень хүсэбэ.

"Нормативно-правовые основы работы с молодежью на муниципальном уровне" гэнэн секцидэ олон хабаадагшад хонирхолтой докладуудые бэлдэнэ байна. Жэшээнь, Буряадай гүрэнэй университетдэй багша, юридическэ эрдэмэй кандидат, "Ассоциация юристов России" гэнэн бүлгэмэй буряад таһагай хүтэлбэрилэгшэ Оксана Намсараева "Анализ нормативно-правовой базы молодежной политики" гэнэн доклад хөөрөжэ, олоной хонирхол татаа.

Депутат Юлия Гыпылова өөрөө залуу хадаа оюутадаар, залуу мэргэжэлтэдээр, хургуулин нуралсалай олон хэмжээ ябуулгануудые үнгэргэдэг. Тиин энэ ажалда ямар онол аргууд хэрэглэгдэдэг бэ гэжэ тэрэ сугларагшадта хөөрөжэ үгэбэ.

ООО "Абсолют" гэнэн предпрятиин юрист Анатолий Сахновай доклад залуу олзо эрхилэгшэдтэ яагаад туналха аргатайб гэнэн темэдэ байгаа. Тэрэ олон жэшээ дээрэ харуулжа, ойлгосотойгоор тус орёо асуудал шэнжэлбэ.

Хоёрдохи секци "Участие молодежи в законодательном

процессе" гэжэ нэрэтэй байгаа. Эндэ Эрхүүгэй, Томскын, Улаан-Үдын залуу политигууд өөр өөрын хотонуудай захиргаанай ажалда яагаад залуушуул өөрын нүлөө оруулнаб гэжэ хөөрэлдэбэ.

"Законодательные инициативы Молодежного парламента Томской области" гэнэн доклад Томско областин залуушуулай парламентын түрүүлэгшэ Владислав Ильюшенко уншаба. Тэрэ сэхэ дамжуулгаар Томскноо гараһан байна.

Баһалнимэ сэхэ дамжуулгаар Эрхүүгэй областин Ангарск хотын залуушуулай парламентизмын ажал тухай Андрей Денисов хөөрөбэ. Эрхүүгэй областин хунгалтада залуушуулые хабаадуулха тухай Илья Грибачев хөөрөжэ үгэбэ.

"Молодежный парламентаризм - как один из путей реализации гражданских инициатив" гэнэн доклад соогоо Улаан-Үдын залуу политигуудай ажал тухай жэшээ дээрэ харуулжа, Улаан-Үдын депутадуудай Соведэй залуушуулай палатын түрүүлэгшэ Алексей Маладаев үгэ хэлэ.

"Инициативы молодежи" гэнэн секцидэ залуу хүбүүд, ба сагадай бэелүүлэгдэхэ түсэбүүд тухай хөөрэлдэбэ. Эндэ хонирхолтой докладуудые Улаан-Үдын депутадуудай Соведэй залуушуулай палатын гэшүүн Николай Васюткин, "Перспектива" гэнэн ДНТ-гэй түрүүлэгшэ Евгений Саттаров, "Молодая гвардия Единой России" гэнэн бүлгэмэй түрүүлэгшэ Эдуард Моисеенко дуралдаа.

ЗАЛУУШУУЛАЙ ФОРУМ

Сентябрин 11-дэ Дээдэ Онгостойн "Огонек" гэнэн лагерь соо оюутадай болон залуу мэргэжэлтэдэй форум үнгэрхэ.

Эндэ эхэнэрэй капитал яагаад хэрэглэхэ, залуушуул ямар аргаар өөрын гэртэй болохоб гэнэн орёо асуудалнууд хэлсэгдэхэ. Тиин элдэб юридическэ асуудалнуудаар харюунуудые абаха аргатай байха.

"Профсоюзы и молодежь", "МРОТ по закону" гэнэн темэнүүд дээрэ хөөрэлдөөнэй площадканы эмхидхэгдэхэ.

Тиин хонирхолтой спортивна хэмжээ ябуулгануудта хабаадаха аргатай байха. Оюун ухаанай наадан олоной хонирхол татаха.

Форумой координатор Аюна Хайдаповагай хэлэхээр, энэ үдэр Дээдэ Онгостойдо хорёод залуушуулай нэгэдэлнүүд ерэхэ. Бултадаа зуугаад хүнүүд хабаадахаар хараалагдана.

МАТЕМАТИКАДА ДУРАТАЙШУУЛАЙ НУРГУУЛИ

Буряадай гүрэнэй университетэй математикын болон информатикын институтууд дэргэдэ воскреснэ математическа нургуули нээгдэхэнь.

Улаан-Үдын нургуулинуудай болон республикын аймагуудай нургуулинуудай нуралсалай эндэ нуралха аргатай байха. БГУ-гай түрүү багшанар хэшээлнүүдые үнгэргэхэ.

Нуралсалай математикаар ЕГЭ-дэ бэлдэхэ. Эндэ хэдэн халбаринууд байха: ЕГЭ-н хүндэ бодолгонуудые, олимпиадануудай бодолгонуудые, тиин хүнгэн юрын бодолгонуудые бодохо.

Информатикаар болон математикаар элдэб уласхоорондын, Россин, регион хоорондын олимпиадануудай илагшад ерэхэ, хэшээлнүүдые үнгэргэхэ.

"Нуралсалай ханаагаар бүлгэм болоод гү, али ганса гансаарандань хэшээлнүүд үнгэргэгдэхэ", гэжэ воскреснэ математическа нургуулин багшанар хэлэнэ.

Курсануудай нүүлээр эгээл эрхимүүд БГУ-гай математикын болон информатикын институтда бюджетнэ нуурида нуралха орохо. "Математика", "Математика и компьютерные науки", "Математическое обеспечение и администрирование информационных систем", "Прикладная математика и информатика" гэнэн шэглэлээр мэргэжэлтэдые шэлэжэ абаха аргатай.

Хэшээлнүүд неделин гурбан үдэртэ үнгэрхэ: среда, суббота, воскресенье. Тиин аймагуудай үхибүүдтэ хэшээлнүүд суббота болон воскреснидэ үнгэрхэ.

Бүхы асуудалнуудые тус телефоноор асууха аргатай: 69-20-96, 64-44-93.

ЗАЛУУ ЭРДЭМТЭДЭЙ КОНФЕРЕНЦИ

Октябрин 30-31-дэ Томск хотодо «Инновационные пути развития Сибирского региона» гэнэн Буряад Республикаһаа уг гарбалтай залуу эрдэмтэдэй дунда конференци үнгэрхэ.

Тус хэмжээ ябуулгын эмхидхэгшэд - Буряад Республикын Нуралсалай болон эрдэм ухаанай министрство, Залуушуулай нэгэдэлнүүдэй бүлгэм, Томск хотын буряад үндэһэтэнэй соёлой автономия.

Эндэ Россин хотонуудта нурадаг буряад оюутад, аспирантар, залуу эрдэмтэд хабаадаха аргатай. Заншалта болоһон конференци гурбадахаяа үнгэрхэсэ байна.

«Иимэ хэмжээ ябуулгануудые эмхидхэжэ, залуу эрдэмтэдые, тэдэнэй ажал дэмжэхэ гэжэ урдаа зорилго табинабди. Тиин хонирхолтой инновационно проектүүд эндэ харагдаха гэжэ найдагдана. Залуу эрдэмтэд эндэ сугларжа, бэе бэетэйгээ танилсаха, дүй дүршэлтээ хуваалдаха», гэжэ конференцийн эмхидхэгшэд хэлэнэ.

«Экономика, экология, туризм», «Общество и культура», «Демографические процессы», «Здравоохранение, наука и образование», «Политика и вопросы права», «Техника, технология, промышленность» гэнэн халбаринуудаар конференци үнгэрхэ.

Жэшээнь, «Экономика, экология, туризм» гэнэн секцидэ хабаадагшад инновационно экономика, олзо эрхилэлгын хүгжэлтэ, ямар бэ даа регионой хүдөө ажарын хүгжэлтэ, туризм гэхэ мэтэ асуудалнуудта хамаатай ажалнуудые бэлдэхэ хэрэгтэй.

Конференци эмхидхэгшэд залуу эрдэмтэдые тус хэмжээ ябуулгада хабаадахыень урина.

Тус хуудаһа Эржена БАТОВА бэлдэбэ. Авторай фото.

ДМИТРИЙ АЛТАЕВАЙ ФОТО-ҮЗЭСХЭЛЭН

Эрхэдээ эмтэй, долёобортоо домтой манай элүүрье хамгаалагшадта Дмитрий Алтаев фотовыставкээ зориулба. Энэ хэмжээ ябуулга Улаан-Үдэ хотын түүхын музей соо үнгэргэгдэжэ байна.

Фото-зурагууды Медциинскэ хүдэлмэрлэгшэдэй үдэртэ хэһэн байна. Эндэ ниислэл хотын элүүрье хамгаалагшад буулгагданхай, - гээд Дмитрий Алтаев хөөрэнэ. - Нэгэ нара соо ехэхэн ажал хэгдээ. Энэ хугасаа соо медциинын ажалшадый Спартакнадада хабаадалсааб, больницануудаар, поликлиникэ-нүүдээр ябааб. Манай врачнууд, медсестранууднай булта найн дүй дүршэлтэй, өөрынгөө ажал найнаар мэдэдэг хүнүүд байна гэжэ адаглааб.

Дмитрий Алтаев хадаа үшөө нургуулин шаби ябахандаа, фото-зурагууды хэжэ эхилээ. «Манай 40-дэхи нургуулида фотокружок нээгдээ. Тнихэдэ бидэ гурбан нүүд тэндэ бэшүүлээбди. Харин мүнөө би гаусаараа үлэнхэйб. Эгээл түрүүшын фотоаппарат «Фет» болоно. Энээнине абамни намда бэлэглээ», - гээд Дмитрий Алтаев хөөрэнэ.

Нургуулиа дүүргэмсээрээ, соёлой болон искусствын институтта нуралсалаа үргэлжэлүүлхээ ороһонинь гайхалгүй. Эгээл энэ үедэ мэргэжэлтэ фотографууды эндэ бэлдэдэг нэн.

Дмитрий Алтаев республика дотороо мэдээжэ фотожурналист юм. Тэрэ олон жэл соо «Молодежь Бурятия», «Информ Полис» сонинуудта ажаллана. Манайшые «Буряад үнэнэй» хууданууд дээрэ фото-зурагуудын гараһан байха юм.

ХОТЫН НАЙНДЭР БОГОНИ МҮРӨӨР

Восточный нууринда үшөө нэгэ хүшөө бодхоогдобо. Тэрэ хоёрдохи дэлхэйн дайнай түгэсэһэн үдэртэ зориулагдана.

Хүшөө часовни 11 метр үндэртэй юм. Зосоонь шит болон георгиевско хэрэһэн табигданхай. Часовнин хонхын дуун манай арадай баатаршалга хануулна. Наяын үдэрнүүдтэ энэ хүшөө ариуд-хагдаха юм.

Улаан-Үдын Халзан хадын (Лысая гора) ажаһуугшадта үни удаан хүлээгдэһэн уһан хүрээбэ. Тэндэ шэнэ уһанай сорго нээгдэбэ.

Халзан хадын эгээл үндэр газарта уһан хүрөө гээд хэлэхэ хэрэгтэй. «Римбүүшэ барша» гэнэн дасанда нэгэ гээһээ сэхэ ябуулагдадаг уһаар хангалга бин болобо гээшэ. Харин дасанда дүтэ ажаһуугшад абанаар лэ баярлажа байһанаа мэдүүлбэ.

Улаан-Үдын 18-дахы кварталда хүүгэдэй талмай дээрэ бээ хорихо элдэбын тренажернууд табигдаба. Энэ хадаа түлөөһэгүй багахан тренажиа зал гээд эндэхи зон баярлана.

Европын гүрэнүүдтэ, США-да, Хятадта, Солонгосто хаа хаанагүй имэ тренажернуудые газраа харахаш. Харин манай гүрэндэ оройдоол Москва ба Санкт-Петербург хотонуудта табяатай юм.

38-дахы нургуулин талмай дээрэ энэ үдэрнүүдтэ кордокартодром баяр ёһололой ушарта нээгдэбэ. Эндэ эдир авиа-моделистнэр болон авто-урилдаашад бээ норихо болоно.

Картинг унаад түргөөр харайлгаха, огторгойдо самолёдой модель табиха, ракетэ болон агаарай могойнуудые агаараар ниидүүлхэ дуратайшуул ёһотой гоё талмайтай болобо гээшэ.

НЭМЭЛТЭ НУРАЛСАЛАЙ ЯАРМАГ

Хоёрдохи жэлээ Улаан-Үдэ хотын түб Соведадэй талмай дээрэ сентябрийн 1-нэй үдэр үргэн дэлсэтэйгээр эмхидхэгдэбэ.

Энэ баяртай үдэрөөр бүхы сугларагшадые хотын гулваагай орлогшо Игорь Зураев амаршалхадаа, эрдэм нуралсалда ехэ анхарал хандуулагдана гээд тэмдэглээ.

Соведадэй талмай дээрэ өөрыгөө харуулхаяа эдиршүүлэй клубууд, хүүгэдэй спортын нургуулинууд олоор яармагта хабаадажа, шэнэ шабинарые бэшэн абаа.

Манай 8-дахы класс булта эндэ ерэнхэй нургуулингаа һүүлээр элдэбын кружок секцинуудтэ ябах дуратайшуул олон. Эгээл найшаагдаһан газартаа бэшүүлхэ юм, - гээд, буряад 29-дэхи гимназинин 8-дахы классай хүтэлбэрлэгшэ Дарима Садыева хөөрэнэ.

Энэ яармагта хотын нуралсалай хорооной дэргэдэхи мэдээсэлгын болон диагностикын түб хабаадаа. Тэдэ һонирхолтой тоонуудые дурадхаа. Нургуулин хүүгэдэй 10 процентнь зайжа, архи тамхи уужа үндынэ. Нургуулидаа, гэр бүлэдөө орёо, нуралсалайнгаа гуламтада таараагүй, нүхэдые оложо шададаггүй хүүгэд тус түбтэ хабаадана. Энэ хадаа юушые хэнгүй ябаханаа болоно гээд хэлэлтэй. Түбэй ажалшадый хэлэхээр, имэ байдалда орохогүйн тула үхибүүн бүхэн ямаршые даа кружошто гү, али секцидэ ябажа бээ һамааруулха ёһотой.

Мүнөө ходо телевизорээр харахадамни, Бурядаимнай тэаквондистнууд, самбо барилдаашад түрүүлнэ. Эдэ хоёр спортын зүйлөөр бээ хорихо ханаатайб. Тиймэнэ энэ ерээд ябанаб, - гээд арбатайхан Баяр хэлэнэ.

Аяншалха дуратайшуулые, сэрэгэй хэрэг үзэхэ, оёжо, эсхэжэ һурахаа ханаһан хүбүүд, басагадые нэмэлтэ нуралсалай гуламтанууд хүлээн байна.

Эдир аяншалагшадый станци һонирхолтой наада сугларагшадта дурадхаа. «Кендама» гэнэн япон наадан болоно.

«Хэдэн жэлэй саада тээ кендама наададаг Монголой түлөөлэгшэдөөр танилсаабди. Тэдэмнай япон эрхэтэдтэй танилсуулжа, тэндэхи багшанар ерэжэ хүүгэдыемнай нургаа. Зунай амаралтын үедэ Монголой лагерьта мурьсөөндэ хабаадаабди», - гээд станциин директорэй орлогшо Наталья Бандеева хөөрэнэ.

Тус яармагай ашаар хүүгэд дуратай кружогуудтаа бэшүүлбэ гээшэ. Саашадаа үшөө олон эмхи зургаанууд эндэ хабаадаха бээ гээд найдагдана.

ШЭНЭ ИЛАЛТАНУУДА ТА ДҮТЭЛХӨӨР

Улаан-Үдэ хотын 35-дахы нургуулин газраа искусствена ногоотой мини-футбол наадаха талмай үнгэрһэн долоон хоногто нээгдэбэ. Манай республикада үшөө имэ талмай үгы гээд хэлэлтэй.

Һүүлэй үедэ 35-дахы нургуулин футбол наададаг хүбүүд тон найн дүнгүүдые харуулна. Бүхы республикын нуралсалай гуламтанууд соһоо тэдэ бүхэроссийн «Мини-футбол в школу» гэнэн мурьсөөндэ хабаадажа эхилээ. Хэдэн жэлэй саада тээ 35-дахы нургуулин футболистнууд Сибирин чемпионатта шангай нуури эзэлһэнэй түлөө ногоон талмайгаар шагнагдаа. Харин 2010 ондо тэдэ Сибирьтэ түрүүлжэ, имэ шэб шэнэ талмайтай болохо арга боломжодо хүртөө.

Манай нургуулида дүй дүршэл ехэтэй физкультурын багша Виктор Степанович Кочетов хүдэлнэ. Тэрээнэй хүбүүн Владислав Викторович мүн лэ физкультура заадаг. Эдэ хоёрнай гэртээше ошохоё мартаад, хүбүүд, басагадтай хорилго хэжэ байдаг, - гээд

35-дахы нургуулин директор Людмила Пахомова хөөрэнэ.

Баяр ёһолол нээлгын үедэ Виктор Кочетовто «За заслуги в спорте» гэнэн медаль зүүлгэгдэбэ. Харин Вячеслав Кочетов физическэ культура болон спортын талаар республиканска хорооной Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаа.

Буряад Республикын барилгын болон ЖКХ хүгжөөлгын министерство (Кочетовтоной эжын хүдэлдэг), «Ермак» бүлгэм (Сергей Ермаков даргын хүбүүн нурадаг) ехэхэн туһа хүргөө.

Имэ ехэ бэлэгтэ хүртэһэн 35-дахы нургуулин нурагшад үшөө үрэдүнтэйгөөр нуралсалаа саашань үргэлжэлүүлхэ. Мүн бусадшые хүүгэд эндэ ерэжэ, спортдо найн дүнгүүдые харуулха бээ гэжэ найдагдана.

ХҮҮГЭДЭЙ ТАЛМАЙНУУД ОЛОШОРНО

Шэнээр бодхоогдоһон гэрнүүдэй газраа заагагүй хүүгэдэй сэсэрлигүүд байха ёһотой, - гээд хаяхана Улаан-Үдэ хотын мэр Геннадий Айдаев хэлэхэн байна. Харин үнийнэй баригдан гэрнүүдэй газраа хүүгэдэй талмайнуудые хотын захиргаан дары түргөөр бариха гэжэ оролдоно. Улаан-Үдын түрэнэн үдэртэ зориулагдажа, үшөө гурбан имэ талмай ашаглалгада тушаагдаа.

Карл Марксын бульварай 23-дахы гэрэй хажууда шэб шэнэхэн үнгэтэ гоё талмай бин болобо. Эндэ ганса энэ гэрэй хүүгэд наадана бэшэ, мүн дүтэ байһан гэрнүүдэй хүбүүд, басагад ерэнэ.

Танай гэрэй ажаһуугшад олоор бэшэг-хандалга маанатта эльгээгээ. Бидэ энээнине хаража, имэ гоё талмай бариха тухай шийдхэбэри абаабди, - гээд баяр ёһолол нээлгын үедэ Октябрьска районной администрациин мэргэжэлтэн Николай Тушинов хэлэбэ.

Энэ талмай барилгада 4-дэхи ЖЭУ-гай, «Солнечное» ООО бүлгэмэй ажалшад хабаадаа. Тэдэ өөрын хүсөөр эндэ асарагдаһан барилгын хэрэгсэлнүүдээр энэ талмай бодхообо гээшэ. «Өөрын гараар хэһэн юумэн тон сэнтэй юм. Тиймэнэ энэ талмайгаа эбдэнгүй, найнаар харалсаад байял даа», - гээд «Солнечное» бүлгэмэй директорэй орлогшо Андрей Ертанов сугларһан хүүгэдтэ хандаба.

Имэ олон хүүгэдые бидэ эндэ хараагүйбди. Тэдэ газраа гарангүй гэртэ һуудаг байгаа гү, али ондоо гоё талмай дээрэ ошожо наадажа байгаа ёһотой, - гээд залуу эжы Виктория Галимова хэлэнэ.

Хотын найндэртэй дашарамдуулан, Приречная үйлсын 8-дахы, Бабушкина гудамжын 9-дэхи гэрнүүдэй хажууда олон үнгэтэ, хүүгэдтэ найшаагдама наадалгын талмайнууд баригдаа.

Фото-зураг дээрэ: Карл Марксын бульварай 23-дахы гэрэй талмай.

Тус хуудана БОРИС БАЛДАНОВ бэлдэбэ. Авторай фото-зурагууд.

улам халбаржа байг лэ!

ХОТЫН ТҮРЭНЭН ҮДЭРЫЕ ҺОЛОНГЫН ДОЛООН ҮНГЭ ГЭРЭЛТҮҮЛЭЭ

Сентябрийн 4-дэ Улаан-Үдэний байгуулагдаанаар 344 жэлэй түрэнэн үдэр үргэн дэлисэтэйгээр тэмдэглэгдэбэ. Баяр ёһололой нээлгыг эмхидхэгшэд аргагүй һонирхолтойгоор үнгэргэхэ гэжэ «Һолонгын дангыны» найртаа уриба.

Тус хэмжээ ябуулгада Буряад Республикын Президент Вячеслав НАГОВИЦЫН, Улаан-Үдэ хотын мэр Геннадий АЙДАЕВ хабаадалсаба.

Манай ниислэл хото жэл ошохо бүри залуу найхан боложо байна. Бүхэдэлхэйн, Ази түбиин түүхэдэ Улаан-Үдэ өөрын нюур сараа бэшэнхэй. Түрүүшын үдэрһөө мүнөө саг болотор эндэ олон найн үйлэ хэрэгүүд болоо, мүн гашуудалтайшые саг байгаа. Харин мүнөө түрэл Улаан-Үдэе үшөө гоёор шэмэглэжэ, нарин сэбэрээр абажа ябаха ёһотойбди, - гээд Буряад Республикын Президент Вячеслав Наговицын амаршалгын үгэ соогоо хэлэбэ.

Буряадай Президент Улаан-Үдэ үдэр бүри хүгжэжэ байна гэжэ тэмдэглэе. Манай авиационнозаводой вертолётууд бүхы дэлхэй дээрэ мэдээжэ. Тиихэдэ бусад эмхиһүүдэй бүтээлнүүд мүн лэ гүрэн дотор найшаагдана. Мүнөө үедэ Улаан-Үдын харгынууд хүсэд заһабарилгадана, томо гэрнүүд бодхоогдоно.

Вячеслав Наговицын энэ баярта ушараар хүүгэдэй уран бэлигтэнэй байшанай заһабарилгада мүнгэ һомолхо тухай үнэмшэлгэ барюулба.

- Һүүлэй үедэ Улаан-Үдэний ниислэлэй түһэтэй боложо байна. Энэ ажал ганса найндэрнүүдэй урда ябуулагдана бэшэ, мүн түхэрээн жэл соо хэгдэнэ. Мүнөө бидэ хотынгоо түб гоёогоод, холын кварталнуудыг, микро-районуудыг шэнэлжэ эхилээбди, - гээд Улаан-Үдэ хотын мэр Геннадий Айдаев хэлэбэ.

2010 оной зургаан нарын дүнгөөр Улаан-Үдэдэ нёдондо жэлэйхидэ орходоо хоёр мянган хүнөөр олон болобо. Байгша жэлэй найман нара соо 4800 үхибүүн дэлхэй дээрэ мүндэлөө. Иигээд лэ Улаан-Үдэний залуу боложол байна.

Найр нааданай үедэ олон тоото хүүгэдэй ансамбльнууд бэлиг шадабарияа харуулһаниннь дээрэ хэлэгдэһэниие гэршэлнэ. Нэн түрүүн крокодил Генын «Түрэнэн үдэр» гэлэн дуун доро элдэбын гоё үнгэтэй хубсаһануудыг үмдэнэн 100 гаран хүбүүд, басагад нэгэ жэгдээр харгалдаба. Энэ үедэ барабан сохидог басагадай бүлэг гаража, Улаан-Үдэ гэжэ томоор бэшээтэй түлхюур найр нааданда уригдалһан Һолонгын дангынада барюулһан байна.

Найр наадыг тугуудыг бариһан эдиришүүл үргэлжэлүүлбэ. Газаа буужа байһан һалхинда тугууд гоёор намилзажа, найндэрыг шэмэглэе. Иигээд лэ Сөведүүдэй талмай дээгүүр нааданай колоннонууд һубарин гараба. Улаан-Үдын хүндэтэ эрхэтэд эгээл урдань алхална. 2010 он - Багшын жэл гээд Росси дотор үнгэргэгдэнэ. Тиймэһээ ниислэл хотын багшанарай һубарин түрүүшүүлэй дунда ябаһаниннь гайхалгүй. Хотын 69-дэхи дунда хургуулиин хүтэлбэрилэгшэд, залуу багшанар, нэрэ солотой болоһон багша бүхэн эндэ ябалсана.

Хүүгэдэй спортын 18 хургуулинуудта 45 спортын зүйлөөр хотымнай 8375 хүбүүд, басагад бээ һорижо байнат. Тэдэнэй түрүүшүүл мүн лэ колоннодо ябалсаба.

Энэ үдэр гэнтэ хүйтэржэ, олон хүн гэртээ үлэбэ. Үглөөнэй Сөведүүдэй талмай дээрэ хэзээ хэзээнэйхиһээ үсөөн арад зон сугларба. Хэдэ тийгэбэшые найр наадан дэлгээгдэбэ.

Сөведүүдэй талмай дээрэ болоһон баяр ёһололой нээлгэ энэ жэл тиймэшые удаан болобогүй. Энэнь ехэ найшаалтай гээд хотынхид тэмдэглэбэ.

Тийгэжэ найр Лениней гудамжада, Арбадта, Хубисхалай талмайда хүрэбэ. Эндэ «Верхнеудинскийн түүхэ» гэлэн хэмжээ ябуулга олондо найшаагдаа. Хүүгэдэй соёлой болон искусствын зохёохы бүлэгүүдэй концерт наадыг хүнүүд ехэ һонирхожо хараба.

Үдэрэй 15 сагта Сөведүүдэй талмай дээрэ «Rock time» гэлэн нэрэтэй рокфестиваль үнгэргэгдэбэ. Ута үһэтэй, арһан хара хубсаһатай, энгэртээ дүүрэн түмэрзүүнхэй рок музыкантууд харагшадыг олоор суглуулба.

Үдэшэ эндэхи тайзан дээрэ Буряадаймнай эстрадын одод гараба. Армян яһатанай хүбүүн Валико Гаспарян уһан буряад хэлэн дээрэ дуу хангюурдадаг заншалтай. Энэшые удаа тэрэ «Түрүүшын дуран» гүйсэдхэжэ, олондо найшаагдаа, дабталгыень армян хэлэн дээрэ хуу барандаа дууляя гээд сугларагшадыг хүхэбэ. Чингис Раднаев, Мэдэгма Доржиева, Ирина Абидуева, «Урагшаа!» этно-фолк бүлгэм баярлуулаа.

Залуушуулда «Пиранья» гэлэн һүниин клуб дискотекэ бэлэг болгон бариба. Гоё гэгшын фейерверк хотын үдэрыг түгэсэбэ.

Борис БАЛДАНОВ,
 Р.Н.БАЗАРОВАЙ
 фото-зурагууд.

9.09.2010

Буряад үнэн

№ 35 (21781)

Дүжэрэг

№ 35 (696)

Понедельник, 13

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

06.00 «ДОБРОЕ УТРО»
10.00, 13.00, 16.00 НОВОСТИ
10.10 «ЖИТЬ ЗДОРОВО!»
11.20 «ЗНАКОМСТВО С РОДИТЕЛЯМИ»
12.20 КОНТРОЛЬНАЯ ЗАКУПКА
13.20 МОДНЫЙ ПРИГОВОР
14.20 «ДЕТЕКТИВЫ»
15.00 ДРУГИЕ НОВОСТИ
15.20 ПОНЯТЬ. ПРОСТИТЬ
16.20 «ХОЧУ ЗНАТЬ» С МИХАИЛОМ ШИРВИНДОМ
16.50 Т/С «ОБРУЧАЛЬНОЕ КОЛЬЦО»
17.50 ФЕДЕРАЛЬНЫЙ СУДЬЯ
19.00 ВЕЧЕРНИЕ НОВОСТИ
19.20 Т/С «СЛЕД»
20.00 «ДАВАЙ ПОЖЕНИМСЯ!»
21.00 «ЖДИ МЕНЯ»
22.00 «ВРЕМЯ»
22.30 Т/С «СЕМЕЙНЫЙ ДОМ»
23.30 «АРТЕМ БОРОВИК. ОН ОЧЕНЬ ТОРОПИЛСЯ ЖИТЬ»
00.30 НОЧНЫЕ НОВОСТИ
00.50 «ОСОБОЕ ПОРУЧЕНИЕ»
01.50 Х/Ф «РАЗУМ И ЧУВСТВО»
04.30 Т/С «СПАСИТЕ ГРЕЙС»
05.20 «ДЕТЕКТИВЫ»

«РОССИЯ»

06.00 УТРО РОССИИ
06.07, 06.35, 07.07, 07.35, 08.07, 08.35, 09.07, 09.35 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ. УТРО
10.05 «ЛЮДИ-ОБЕЗЬЯНЫ. СЕКРЕТНЫЕ ОПЫТЫ ДОКТОРА ИВАНОВА»
11.00 ТОК-ШОУ «О САМОМ ГЛАВНОМ»
12.00, 15.00, 18.00, 21.00 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
12.30 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
12.50 Т/С «МАРШРУТ МИЛОСЕРДИЯ»
13.45 ТОК-ШОУ «ФОРМУЛА ЛЮБВИ»
14.45 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
15.25 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ

Вторник, 14

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

06.00 «ДОБРОЕ УТРО»
10.00, 13.00, 16.00 НОВОСТИ
10.10 «ЖИТЬ ЗДОРОВО!»
11.20 «ЗНАКОМСТВО С РОДИТЕЛЯМИ»
12.20 КОНТРОЛЬНАЯ ЗАКУПКА
13.20 МОДНЫЙ ПРИГОВОР
14.20 «ДЕТЕКТИВЫ»
15.00 ДРУГИЕ НОВОСТИ
15.20 ПОНЯТЬ. ПРОСТИТЬ
16.20 «ХОЧУ ЗНАТЬ» С МИХАИЛОМ ШИРВИНДОМ
16.50 Т/С «ОБРУЧАЛЬНОЕ КОЛЬЦО»
17.50 ФЕДЕРАЛЬНЫЙ СУДЬЯ
19.00 ВЕЧЕРНИЕ НОВОСТИ
19.20 Т/С «СЛЕД»
20.00 «ДАВАЙ ПОЖЕНИМСЯ!»
21.00 «ПУСТЬ ГОВОРЯТ»
22.00 «ВРЕМЯ»
22.30 Т/С «СЕМЕЙНЫЙ ДОМ»
23.30 СПЕЦРАССЛЕДОВАНИЕ. «БОМБИЛЫ»
00.30 НОЧНЫЕ НОВОСТИ
00.50 НА НОЧЬ ГЛЯДЯ
01.50 Х/Ф «ХОЗЯИН МОРЕЙ. НА КРАЮ ЗЕМЛИ»
04.20 Т/С «СПАСИТЕ ГРЕЙС»

«РОССИЯ»

06.00 УТРО РОССИИ
06.07, 06.35, 07.07, 07.35, 08.07, 08.35, 09.07, 09.35 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ. УТРО
10.05 ТАЙЗАН
10.20 УЛГУР
10.35 «САГАЙ СУУРЯАН»
11.00 ТОК-ШОУ «О САМОМ ГЛАВНОМ»
12.00, 15.00, 18.00, 21.00 ВЕСТИ
12.30 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
12.50 Т/С «МАРШРУТ МИЛОСЕРДИЯ»
13.45 ТОК-ШОУ «ФОРМУЛА ЛЮБВИ»
14.45 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
15.25 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
15.45 «НАСТОЯЩАЯ ЖИЗНЬ»
16.35 Т/С «КАМЕНСКАЯ»
17.30 Т/С «КУЛАГИН И ПАРТНЕРЫ»
18.15 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
18.35 Т/С «ДВОРИК»
19.05 Т/С «ЕФРОСИНЯ»
20.00 Т/С «СЛОВО ЖЕНЩИНЕ»
21.30 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
21.50 СПОКОЙНОЙ НОЧИ, МАЛЫШИ!

15.45 «НАСТОЯЩАЯ ЖИЗНЬ»
16.35 Т/С «КАМЕНСКАЯ»
17.30 Т/С «КУЛАГИН И ПАРТНЕРЫ»
18.15 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
18.35 Т/С «ДВОРИК»
19.05 Т/С «ЕФРОСИНЯ»
20.00 Т/С «СЛОВО ЖЕНЩИНЕ»
21.30 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
21.50 СПОКОЙНОЙ НОЧИ, МАЛЫШИ!
22.00 Т/С «В ЛЕСАХ И НА ГОРАХ»
00.50 ВЕСТИ +
01.10 Х/Ф «НА ОПАСНОЙ ЗЕМЛЕ»

КУЛЬТУРА

08.00 «ЕВРОНЬЮС» НА РУССКОМ ЯЗЫКЕ
11.00, 16.30, 20.30, 00.30 НОВОСТИ КУЛЬТУРЫ
11.20 «КТО ТАМ...»
11.55 Х/Ф «ЕГОР БУЛЫЧОВ И ДРУГИЕ»
13.20 Д/Ф «МИСТРАС. РАЗВАЛИНЫ ВИЗАНТИЙСКОГО ГОРОДА»
13.35 ЛИНИЯ ЖИЗНИ. МАРИНА НЕЕЛОВА
14.30 «МУЗЕЙ ОРСЕ. РЕНУАР И ПОКАЗ МОД XIX ВЕКА»
14.55 «УСКОРЕНИЕ». ПУЛКОВСКАЯ ОБСЕРВАТОРИЯ
15.25 Т/С «ДЕНЬ ЗА ДНЕМ»
16.40 М/С «МАХ И ШЕБЕСТОВА НА КАНИКУЛАХ»
16.45 М/Ф «РУССКИЕ НАПЕВЫ». «КРОТ И ЕГО НОВЫЕ ДРУЗЬЯ». «ВЕСЕЛАЯ КАРУСЕЛЬ»
17.05 Т/С «ПРИНЦЕССА ИЗ МАНДЖИПУРА»
17.35 СПОТОЛКА. ГЕОРГИЙ ТОВСТОНОГОВ
18.30 «ПИАНИСТЫ XXI ВЕКА». ЕВГЕНИЙ КИСИН
19.40 Д/Ф «ЭВОЛЮЦИЯ ПЛАНЕТЫ ЗЕМЛЯ»
20.45 ГЛАВНАЯ РОЛЬ
21.05 «САТИ. НЕСКУЧНАЯ КЛАССИКА...»
21.45 ОСТРОВА. МАРИНА ЛАДЫНИНА
22.25, 02.55 АСАДЕМИА. ЮРИЙ ПРОХОРОВ. «РУССКИЙ ЯЗЫК В ПОЛИКУЛЬТУРНОМ ПРОСТРАНСТВЕ»
23.10 ОТДЕЛ. «РАЗРУШЕНИЕ УКРЫТИЙ»
23.40 «ТЕМ ВРЕМЕНЕМ»
00.50 ИСКАТЕЛИ. «ЗОЛОТЫЕ ВОРОТА ВЛАДИМИРА»
01.35 Д/Ф «ГЛУБИНКА 35X45»
02.20 PRO MEMORIA. «ВОСТОК И ВОСТОК»

АРИГУС

07.00 НЕОБЪЯСНИМО, НО ФАКТ
08.00 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС»

02.40 Д/Ф «ДОЛИНА РЕКИ ОРХОН. КАМНИ, ГОРОДА, СТУПЫ»
03.40 ЧАРЛИ ЧАПЛИН. ФРАГМЕНТЫ ИЗ МУЗЫКИ К КИНОФИЛЬМАМ

АРИГУС

07.00 «НЕОБЪЯСНИМО, НО ФАКТ»
08.00 «ТАКСИ»
08.30 «УЛАН-УДЭ: ИНСТРУКЦИЯ»
08.45 PEOPLE'S-НОВОСТИ
09.00 М/Ф «НАСТОЯЩИЕ МОНСТРЫ»
09.30 «КОМЕДИ-КЛАБ»
10.30, 18.30, 20.30 Т/С «УНИВЕР»
11.30 Т/С «СЧАСТЛИВЫ ВМЕСТЕ»
12.30 «РОГА И КОПЫТА: ВОЗВРАЩЕНИЕ»
13.30 М/Ф «ДЕТКИ ПОДРОСЛИ»
14.00 «УЛАН-УДЭ: ИНСТРУКЦИЯ»
14.15 PEOPLE'S-НОВОСТИ
14.20 М/Ф
14.45 «ДНЕВНИКИ ВАМПИРА»
15.35 Х/Ф «ИНДИАНА ДЖОНС И ПОСЛЕДНИЙ КРЕСТОВЫЙ ПОХОД»
18.00, 20.00 Т/С «ИНТЕРНЫ»
19.00 УЛАН-УДЭ: ИНСТРУКЦИЯ
19.15 PEOPLE'S-НОВОСТИ
19.20 МИР НА ЛАДОНИ
19.30 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС»
21.00 Х/Ф «ЭЛВИН И БУРУНДУКИ»
23.00 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС»
23.30 «ДОМ-2. ГОРОД ЛЮБВИ»
00.30 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС»
01.00 «КОМЕДИ-КЛАБ»

ТИВИКОМ

05.55, 06.55, 07.55, 08.55, 09.55, 10.55, 11.55, 15.55, 16.55, 17.55, 18.55, 19.55, 20.55, 21.55, 23.25, 23.55, 00.30, 00.55, 01.55, 02.30 ПОГОДА
06.00 Х/Ф «БАНДИТЫ ЭПОХИ СОЦИАЛИЗМА»
06.30 «ЖИВАЯ ПРИРОДА»
07.00 «ВО САДУ ЛИ В ОГОРОДЕ»
07.30 М/Ф
08.00 Т/С «СЕКРЕТНАЯ ЖИЗНЬ ОБЫДЕННЫХ ВЕЩЕЙ»
09.00 Х/Ф «ЗА ДВУМЯ ЗАЙЦАМИ»
10.40 М/Ф
11.00, 02.30 Т/С «КОРРИДА»
12.30 «МОЯ СЕМЬЯ»
13.00 Х/Ф «ЯДЫ ИЛИ ВСЕМИРНАЯ ИСТОРИЯ ОТРАВЛЕНИЙ»
15.00 Т/С «ПУТЕШЕСТВИЕ ВОКРУГ СВЕТА»

ТИВИКОМ

05.55, 06.55, 07.55, 08.55, 09.55, 10.55, 11.55, 15.55, 16.55, 17.55, 18.55, 19.55, 20.55, 21.55, 23.25, 23.55, 00.30, 00.55, 01.55, 02.30 ПОГОДА
06.00 «BONE APPETITE»
06.30 СЕРЕДИНА ЗЕМЛИ
07.00 НОВОСТИ ДНЯ
07.30 ГОРЯЧАЯ ЛИНИЯ
08.00, 17.30 Т/С «ЧУДЕСА И ДРУГИЕ УДИВИТЕЛЬНЫЕ ИСТОРИИ»
09.00 МОЯ СЕМЬЯ
09.30 НОВОСТИ ДНЯ
10.00 МУЛЬТФИЛЬМ
10.30 «СЕРЕДИНА ЗЕМЛИ»
11.00, 02.10 Т/С «КОРРИДА»
12.30 НОВОСТИ ДНЯ
13.00 Х/Ф «ПРЕЗУМПЦИЯ ВИНЫ»
15.00 Т/С «ПУТЕШЕСТВИЕ ВОКРУГ СВЕТА»
15.30 М/С «АРЕНА АНГЕЛОВ»
16.00 «ЖИВАЯ ПРИРОДА»
16.30 Т/С «МЕГРЭ ОШИБАЕТСЯ»
18.30 «СЕРЕДИНА ЗЕМЛИ»
19.00 ЭКОНОМИЧЕСКАЯ ПРОГРАММА И ПОТОЦКОГО
19.30 НОВОСТИ ДНЯ

15.30 М/С «АРЕНА АНГЕЛОВ»
16.00 «ЖИВАЯ ПРИРОДА»
16.30 Т/С «МЕГРЭ ОШИБАЕТСЯ»
17.30 Т/С «ЧУДЕСА И ДРУГИЕ УДИВИТЕЛЬНЫЕ ИСТОРИИ»
18.30 «СЕРЕДИНА ЗЕМЛИ»
19.00 ГОРЯЧАЯ ЛИНИЯ
19.30 НОВОСТИ ДНЯ
20.00 «МОЯ СЕМЬЯ»
20.30 Т/С «СТАЯ»
21.30 НОВОСТИ ДНЯ
22.00 Т/С «ИМПЕРИЯ»
23.00 НОВОСТИ ДНЯ
23.30 ГОРЯЧАЯ ЛИНИЯ
00.00 Х/Ф «ПРЕЗУМПЦИЯ ВИНЫ»
02.00 НОВОСТИ ДНЯ
04.00 НОВОСТИ ДНЯ
04.30 «СЕРЕДИНА ЗЕМЛИ»

СТС «БАЙКАЛ»

18.50, 20.05, 21.55, 22.30, 23.20, 00.05, 00.50, 01.50 ПОГОДА
06.00 М/С «ТРАНСФОРМЕРЫ. ЭНЕРГОН»
06.55 М/С «СМЕШАРИКИ»
07.00 М/С «ПРИКЛЮЧЕНИЯ ВУДИ И ЕГО ДРУЗЕЙ»
07.30, 12.30, 15.30, 19.30 Т/С «ПАПИНЫ ДОЧКИ»
08.00 «ИНФОМАНИЯ»
08.30, 09.30, 12.15, 23.50 6 КАДРОВ
09.00, 13.30, 18.30, 00.00 ИСТОРИИ В ДЕТАЛЯХ
10.00 Х/Ф «ЗВЕЗДНЫЙ ДЕСАНТ»
14.00 М/С «РОСОМАХА И ЛЮДИ ИКС»
14.30 М/С «КЛУБ ВИНКС - ШКОЛА ВОЛШЕБНИЦ»
15.00 М/С «СОНИК ИКС»
16.30 Х/Ф «Т/С «РАНЕТКИ»
17.30 «ГАЛИЛЕО»
19.00 Т/С «ДАЕШЬ, МОЛОДЕЖЬ!»
20.30 Т/С «ВОРОНИНЫ»
21.00 Т/С «МАРГОША»
22.00 Х/Ф «ДРОЖЬ ЗЕМЛИ»
00.30 «КИНО В ДЕТАЛЯХ»
01.30 Т/С «ГОСПИТАЛЬ «КОРОЛЕВСТВО»
03.20 ТЕХНИЧЕСКИЙ ПЕРЕРЫВ

НТВ

06.55 «НТВ УТРОМ»
09.30 «КУЛИНАРНЫЙ ПОЕДИНОК»
10.30 ОБЗОР ЧРЕЗВЫЧАЙНОЕ ПРОИСШЕСТВИЕ

11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 00.15 «СЕГОДНЯ»
11.25 ОБЗОР. ЧРЕЗВЫЧАЙНОЕ ПРОИСШЕСТВИЕ. ОБЗОР ЗА НЕДЕЛЮ
12.00 СЛЕДСТВИЕ ВЕЛИ...
13.00 СУД ПРИСЯЖНЫХ
14.30 Т/С «ЗАКОН И ПОРЯДОК»
16.30 ОБЗОР. ЧРЕЗВЫЧАЙНОЕ ПРОИСШЕСТВИЕ
17.30 Т/С «ВОЗВРАЩЕНИЕ МУХТАРА»
19.30 ОБЗОР. ЧРЕЗВЫЧАЙНОЕ ПРОИСШЕСТВИЕ
20.30 Т/С «МОРСКИЕ ДЬЯВОЛЫ»
22.30 Т/С «ГЛУХАРЬ. ПРОДОЛЖЕНИЕ»
00.35 ЧЕСТНЫЙ ПОНЕДЕЛЬНИК
01.25 «ШКОЛА ЗЛОСЛОВИЯ»
02.15 ФУТБОЛЬНАЯ НОЧЬ
02.45 Х/Ф «ЗАБРОШЕННЫЙ ДОМ»
04.45 Х/Ф «ШКОЛЬНЫЕ ДЖУНГЛИ»

5 КАНАЛ

07.00 Д/Ф «ОХОТА НА ОХОТНИКОВ. БЕЗУМСТВО НОСОРОГА»
08.00 Д/С «ПОСЛЕДНИЕ ДНИ ЗНАМИТОСТЕЙ»
09.00 СЕЙЧАС
09.30 «СУД ВРЕМЕНИ»
10.30 Х/Ф «ИНСПЕКТОР ГАИ»
12.05 Х/Ф «ЗИТА И ГИТА»
13.00 СЕЙЧАС
13.30 Х/Ф «ЗИТА И ГИТА»
15.50 «РЕАЛЬНЫЙ МИР» - СЮЖЕТЫ
16.00 СЕЙЧАС
16.30 Д/С «САМЫЕ ЗАГАДОЧНЫЕ МЕСТА МИРА»
16.50 Х/Ф «СТАВКА БОЛЬШЕ, ЧЕМ ЖИЗНЬ»
18.00 ОТКРЫТАЯ СТУДИЯ
19.00 «ПРОГРАММА ПЕРЕДАЧ СВЕТЛАНЫ СОРОКИНОЙ И АНДРЕЯ МАКСИМОВА»
20.00 СЕЙЧАС
20.30 «РЕАЛЬНЫЙ МИР»
21.00 Д/Ф «СМЕРШ ПРОТИВ АБВЕРА. ОПЕРАЦИЯ «СЛЕДОПЫТ»
22.00 «СУД ВРЕМЕНИ»
23.00 СЕЙЧАС
23.30 Х/Ф «ГОСУДАРСТВЕННЫЙ ПРЕСТУПНИК»
01.20 «ШАГИ К УСПЕХУ» С А. КАБАЕВОЙ
02.20 «НОЧЬ НА ПЯТОМ»
02.50 Х/Ф «БЛУБЕРРИ»
05.15 Д/С «ДРЕВНИЕ ОТКРЫТИЯ»

● ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ ● 21-62-62 ● ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ ●

20.00 «МОЯ СЕМЬЯ»
20.30 Т/С «СТАЯ»
21.30 НОВОСТИ ДНЯ
22.00 Т/С «ИМПЕРИЯ»
23.00 НОВОСТИ ДНЯ
23.30 СЕРЕДИНА ЗЕМЛИ
23.50 Х/Ф «ДЭННИ-ЦЕПНОЙ ПЕС»
01.40 НОВОСТИ ДНЯ
03.30 НОВОСТИ ДНЯ
04.00 «СЕРЕДИНА ЗЕМЛИ»

СТС «БАЙКАЛ»

05.55, 07.00, 08.05, 09.20, 10.05, 11.15, 18.50, 20.05, 21.55, 22.20, 23.25, 00.05, 00.50, 01.50 ПОГОДА
06.00 М/С «ТРАНСФОРМЕРЫ. ЭНЕРГОН»
06.55 М/С «СМЕШАРИКИ»
07.00 М/С «ПРИКЛЮЧЕНИЯ ВУДИ И ЕГО ДРУЗЕЙ»
07.30, 09.30, 12.00, 15.30, 19.30 Т/С «ПАПИНЫ ДОЧКИ»
08.00 «ИНФОМАНИЯ»
08.30, 20.30 Т/С «ВОРОНИНЫ»
09.00, 13.30, 18.30, 00.00 ИСТОРИИ В ДЕТАЛЯХ
10.00, 21.00 Т/С «МАРГОША»
11.00 «ГАЛИЛЕО»
14.00 М/С «РОСОМАХА И ЛЮДИ ИКС»
14.30 М/С «КЛУБ ВИНКС - ШКОЛА ВОЛШЕБНИЦ»
15.00 М/С «СОНИК ИКС»
16.30 Т/С «РАНЕТКИ»
17.30 «ГАЛИЛЕО»
19.00 Т/С «ДАЕШЬ, МОЛОДЕЖЬ!»
22.00 Х/Ф «ДРОЖЬ ЗЕМЛИ-2»: «ПОВТОРНЫЙ УДАР»
00.30 «ИНФОМАНИЯ»
01.00 Т/С «ГОСПИТАЛЬ «КОРОЛЕВСТВО»
02.50 ТЕХНИЧЕСКИЙ ПЕРЕРЫВ

НТВ

06.55 «НТВ УТРОМ»
09.30 КВАРТИРНЫЙ ВОПРОС
10.30 ОБЗОР ЧРЕЗВЫЧАЙНОЕ ПРОИСШЕСТВИЕ
11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 00.15 «СЕГОДНЯ»
11.25 ЧРЕЗВЫЧАЙНОЕ ПРОИСШЕСТВИЕ. РАССЛЕДОВАНИЕ
12.00 Т/С «УГРО»

13.00 СУД ПРИСЯЖНЫХ
14.30 Т/С «ЗАКОН И ПОРЯДОК»
16.30 ОБЗОР. ЧРЕЗВЫЧАЙНОЕ ПРОИСШЕСТВИЕ
17.30 Т/С «ВОЗВРАЩЕНИЕ МУХТАРА»
19.30 ОБЗОР. ЧРЕЗВЫЧАЙНОЕ ПРОИСШЕСТВИЕ
20.30 Т/С «МОРСКИЕ ДЬЯВОЛЫ»
22.30 Т/С «ГЛУХАРЬ. ПРОДОЛЖЕНИЕ»
00.35 Т/С «ГОРОД СОБЛАЗНОВ»
03.15 ГЛАВНАЯ ДОРОГА
03.50 Х/Ф «ОКРУГ ЭЙНТРИ»

5 КАНАЛ

07.00 Д/С «ОХОТА НА ОХОТНИКОВ. БЕЗМОЛВНЫЙ УБИЙЦА»
08.00 Д/С «ПОСЛЕДНИЕ ДНИ ЗНАМИТОСТЕЙ»
09.00 СЕЙЧАС
09.30 «СУД ВРЕМЕНИ»
10.30 Х/Ф «ГОСУДАРСТВЕННЫЙ ПРЕСТУПНИК»
12.25 Д/С «ПОДВОДНАЯ ОДИССЕЯ КОМАНДЫ КУСТО»
13.00 СЕЙЧАС
13.30 Х/Ф «СЫЩИК»
16.00 СЕЙЧАС
16.30 Д/С «САМЫЕ ЗАГАДОЧНЫЕ МЕСТА МИРА»
16.40 Х/Ф «СТАВКА БОЛЬШЕ, ЧЕМ ЖИЗНЬ»
18.00 ОТКРЫТАЯ СТУДИЯ
19.00 «ПРОГРАММА ПЕРЕДАЧ СВЕТЛАНЫ СОРОКИНОЙ И АНДРЕЯ МАКСИМОВА»
20.00 СЕЙЧАС
20.30 «РЕАЛЬНЫЙ МИР»
21.00 Д/Ф «ДВОЕ ПРОТИВ ФАНТОМАСА. ДЕ ФЮНЕС - КЕНИГССОН»
22.00 «СУД ВРЕМЕНИ»
23.00 СЕЙЧАС
23.30 Х/Ф «КАК ТРИ МУШКЕТЕРА»
02.10 «НОЧЬ НА ПЯТОМ»
02.40 Х/Ф «СКАРАМУШ»
05.00 Д/С «ДРЕВНИЕ ОТКРЫТИЯ»

Семья снимет жилье. Тел.: 61-26-62, 61-52-42.

№ 35 (696)

Буряад үнэн

Дүжэрнэ

9.09.2010

№ 35 (21781)

Среда, 15

ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ • 21-62-62 • ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

06.00 «ДОБРОЕ УТРО»
10.00 13.00, 16.00 НОВОСТИ
10.10 «ЖИТЬ ЗДОРОВО!»
11.20 «ЗНАКОМСТВО С РОДИТЕЛЯМИ»
12.20 КОНТРОЛЬНАЯ ЗАКУПКА
13.20 МОДНЫЙ ПРИГОВОР
14.20 «ДЕТЕКТИВЫ»
15.00 ДРУГИЕ НОВОСТИ
15.20 ПОНЯТЬ. ПРОСТИТЬ
16.20 «ХОЧУ ЗНАТЬ» С МИХАИЛОМ ШИР-ВИНДОМ
16.50 Т/С «ОБРУЧАЛЬНОЕ КОЛЬЦО»
17.50 ФЕДЕРАЛЬНЫЙ СУДЬЯ
19.00 ВЕЧЕРНИЕ НОВОСТИ
19.20 Т/С «СЛЕД»
20.00 «ДАВАЙ ПОЖЕНИМСЯ!»
21.00 «ПУСТЬ ГОВОРЯТ»
22.00 «ВРЕМЯ»
22.30 Т/С «СЕМЕЙНЫЙ ДОМ»
23.30 СРЕДА ОБИТАНИЯ. «НЕВИДИМЫЙ ВРАГ»
00.30 НОЧНЫЕ НОВОСТИ
00.50 НА НОЧЬ ГЛЯДЯ
01.50 Х/Ф «ТАЙНОЕ ОКНО»
03.40 Х/Ф «ВОСПИТАНИЕ АРИЗОНЫ»
05.30 «ДЕТЕКТИВЫ»
«РОССИЯ»
06.00 УТРО РОССИИ
06.07, 06.35, 07.07, 07.35, 08.07, 08.35, 09.07, 09.35 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ. УТРО
10.05 «ПРОЩАНИЕ С ПЕСНЯРОМ. ВЛАДИМИР МУЛЯВИН»
11.00 ТОК-ШОУ «О САМОМ ГЛАВНОМ»
12.00, 15.00, 18.00, 21.00 ВЕСТИ ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
12.50 Т/С «МАРШРУТ МИЛОСЕРДИЯ»
13.45 ТОК-ШОУ «ФОРМУЛА ЛЮБВИ»
14.45 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
15.25 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
15.45 «НАСТОЯЩАЯ ЖИЗНЬ»
16.35 Т/С «КАМЕНСКАЯ»
17.30 Т/С «КУЛАГИН И ПАРТНЕРЫ»
18.15 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
18.35 Т/С «ДВОРИК»
19.05 Т/С «ЕФРОСИНЯ»
20.00 Т/С «СЛОВО ЖЕНЩИНЕ»
21.30 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ

21.50 СПОКОЙНОЙ НОЧИ, МАЛЫШИ!
22.00 Т/С «В ЛЕСАХ И НА ГОРАХ»
00.50 ВЕСТИ+
01.10 Х/Ф «ПОВТОРНАЯ ЛЮБОВЬ»
КУЛЬТУРА
07.30 «ЕВРОНЬЮС» НА РУССКОМ ЯЗЫКЕ
11.00, 16.30, 20.30, 00.30 НОВОСТИ КУЛЬТУРЫ
11.20, 20.45 ГЛАВНАЯ РОЛЬ
11.45 Х/Ф «БРАТЯ КАРАМАЗОВЫ»
13.05 «ГЕНИЙ РУССКОГО МОДЕРНА. ФЕДОР ШЕХТЕЛ»
13.45 Д/Ф «ЭВОЛЮЦИЯ ПЛАНЕТЫ ЗЕМЛЯ»
14.30 ЛЕГЕНДЫ ЦАРСКОГО СЕЛА
15.00 Т/С «ДЕНЬ ЗА ДНЕМ»
16.00 «ФИЛОЛОГ. НИКОЛАЙ ЛИБАН»
16.40 М/С «МАХ И ШЕБЕСТОВА НА КАНИКУЛАХ»
16.45 М/Ф «ПОСЛЕДНЯЯ НЕВЕСТА ЗМЕЯ ГОРЬНЫЧА»
17.05 Т/С «ПРИНЦЕССА ИЗ МАНДЖИПУРА»
17.30 Д/С «ГЕНИАЛЬНЫЕ НАХОДКИ ПРИРОДЫ... ПРИРОДНАЯ КОСМЕТИКА И АКССЕУАРЫ»
18.00 ОТДЕЛ. «ИСПЫТАТЕЛЬНЫЙ РОМАН»
18.30 «ПИАНИСТЫ ХХІ ВЕКА». ЮДЖА ВОНГ
19.35 Д/Ф «ЧАРЛЗ ДАРВИН - СВЯЩЕННОСЛУЖИТЕЛЬ ДЬЯВОЛА?»
21.05 АБСОЛЮТНЫЙ СЛУХ
21.45 «ПРОЖИТЬ ДОСТОЙНО.»
22.25, 02.55 АСАДЕМИА. НИКОЛАЙ БОРИСОВ. «ВОЗВЫШЕНИЕ МОСКВЫ В 14-15 ВВ.»
23.10 ОТДЕЛ. «МЕТАФИЗИКА ОТДЕЛЬНОЙ ЖИЗНИ»
23.40 МАГИЯ КИНО
00.50 Х/Ф «БРАТЯ КАРАМАЗОВЫ»
02.05 Д/Ф «РОЗЫ ДЛЯ КОРОЛЯ. ИГОРЬ СЕВЕРЯНИН»
02.30 Э. ГРИГ. «ИЗ ВРЕМЕН ХОЛЬБЕРГА»
03.40 Д/Ф «ШИБАМ. В «ЧИКАГО ПУСТЫНИ» ТРЕСКАЕТСЯ ГЛИНА»
АРИГУС
07.00 НЕОБЪЯСНИМО, НО ФАКТ
08.00 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС»

08.30 «УЛАН-УДЭ: ИНСТРУКЦИЯ»
08.45 PEOPLE'S-НОВОСТИ
09.00 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС»
09.30 «КОМЕДИ-КЛАБ»
10.30, 18.30, 20.30 Т/С «УНИВЕР»
11.30 Т/С «СЧАСТЛИВЫ ВМЕСТЕ»
12.30 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС»
13.00 М/Ф «ДЕТКИ ПОДРОСЛИ»
14.00 «УЛАН-УДЭ: ИНСТРУКЦИЯ»
14.15 PEOPLE'S-НОВОСТИ
14.20 М/Ф
14.30 ЖЕНСКАЯ ЛИГА
15.05 «ЛУЗЕРЫ»
16.00 Х/Ф «АСТЕРИКС И ОБЕЛИКС ПРОТИВ ЦЕЗАРЯ»
18.00, 20.00 Т/С «ИНТЕРНЫ»
19.00 УЛАН-УДЭ: ИНСТРУКЦИЯ
19.15 PEOPLE'S-НОВОСТИ
19.30 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС»
21.00 Х/Ф «АСТЕРИКС И ОБЕЛИКС»: «МИССИЯ КЛЕОПАТРА»
23.00 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС»
23.30 «ДОМ-2. ГОРОД ЛЮБВИ»
00.30 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС»
01.00 «КОМЕДИ-КЛАБ»
ТИВИКОМ
05.55, 06.55, 07.55, 08.55, 09.55, 10.55, 11.55, 15.55, 16.55, 17.55, 18.55, 19.55, 20.55, 21.55, 23.25, 23.55, 00.30, 00.55, 01.55, 02.30 ПОГОДА
06.00 ШКОЛА РАЗУМА
06.30 СЕРЕДИНА ЗЕМЛИ
07.00 НОВОСТИ ДНЯ
07.30 ЭКОНОМИЧЕСКАЯ ПРОГРАММА И ПОТОЦКОГО
08.00, 17.30 Т/С «ЧУДЕСА И ДРУГИЕ УДИВИТЕЛЬНЫЕ ИСТОРИИ»
09.00 «МОЯ СЕМЬЯ»
09.30 НОВОСТИ ДНЯ
10.00 М/Ф
10.30 «СЕРЕДИНА ЗЕМЛИ»
11.00, 02.50 Т/С «КОРРИДА»
12.30 НОВОСТИ ДНЯ
13.00 Х/Ф «ДЭННИ-ЦЕПНОЙ ПЕС»
15.00 Т/С «ПУТЕШЕСТВИЕ ВОКРУГ СВЕТА»
15.30 М/С «АРЕНА АНГЕЛОВ»
16.00 «ЖИВАЯ ПРИРОДА»
16.30 Т/С «МЕГРЭ И СТАРАЯ ДАМА»

18.30 «СЕРЕДИНА ЗЕМЛИ»
19.00 УРОКИ БЕЗОПАСНОСТИ
19.30 НОВОСТИ ДНЯ
20.00 «МОЯ СЕМЬЯ»
20.30 Т/С «СТАЯ»
21.30 НОВОСТИ ДНЯ
22.00 Т/С «ИМПЕРИЯ»
23.00 НОВОСТИ ДНЯ
23.30 СЕРЕДИНА ЗЕМЛИ
23.50 Х/Ф «ЖЕСТОКИЙ РОМАНС»
02.20 НОВОСТИ ДНЯ
04.10 НОВОСТИ ДНЯ
04.40 «СЕРЕДИНА ЗЕМЛИ»
СТС «БАЙКАЛ»
05.55, 07.00, 08.05, 09.20, 10.05, 11.15, 18.50, 20.05, 21.55, 22.20, 23.25, 00.05, 00.50, 01.50 ПОГОДА
06.00 Т/С «ТРАНСФОРМЕРЫ. ЭНЕРГОН»
06.55 М/С «СМЕШАРИКИ»
07.00 М/С «ПРИКЛЮЧЕНИЯ ВУДИ И ЕГО ДРУЗЕЙ»
07.30, 09.30, 12.00, 15.30, 19.30 Т/С «ПАПИНЫ ДОЧКИ»
08.00 «ИНФОМАНИЯ»
08.30, 20.30 Т/С «ВОРОНИНЫ»
09.00, 13.30, 18.30, 00.00 ИСТОРИИ В ДЕТАЛЯХ
10.00, 21.00 Т/С «МАРГОША»
11.00 «ГАЛИЛЕО»
14.00 М/С «РОСОМАХА И ЛЮДИ ИКС»
14.30 М/С «КЛУБ ВИНКС - ШКОЛА ВОЛШЕБНИЦ»
15.00 М/С «СОНИК ИКС»
16.30 Т/С «РАНЕТКИ»
17.30 «ГАЛИЛЕО»
19.00 Т/С «ДАЕШЬ, МОЛОДЕЖЬ!»
22.00 Х/Ф «ДРОЖЬ ЗЕМЛИ-3: «ВОЗВРАЩЕНИЕ ЧУДОВИЩ»
«ИНФОМАНИЯ»
00.30 Т/С «ГОСПИТАЛЬ «КОРОЛЕВСТВО»
01.00 ТЕХНИЧЕСКИЙ ПЕРЕРЫВ
02.50
НТВ
06.55 «НТВ УТРОМ»
09.30 ДАЧНЫЙ ОТВЕТ
10.30 ОБЗОР ЧРЕЗВЫЧАЙНОЕ ПРОИСШЕСТВИЕ
12.00 Т/С «УГРО»
13.00 СУД ПРИСЯЖНЫХ
14.30 Т/С «ЗАКОН И ПОРЯДОК»
16.30 ОБЗОР ЧРЕЗВЫЧАЙНОЕ ПРОИСШЕСТВИЕ
17.30 Т/С «ВОЗВРАЩЕНИЕ МУХТАРА»
19.30 ОБЗОР ЧРЕЗВЫЧАЙНОЕ ПРОИСШЕСТВИЕ
20.30 Т/С «МОРСКИЕ ДЬЯВОЛЫ»
22.30 Т/С «ГЛУХАРЬ. ПРОДОЛЖЕНИЕ»
23.20, 00.25 Т/С «ГОРОД СОБЛАЗНОВ»
01.20 Т/С «ОНО»
03.15 ОСОБО ОПАСЕН!
ФУТБОЛ. ЛИГА ЕВРОПЫ. «АНДЕРЛЕХТ» (БЕЛЬГИЯ) - «ЗЕНИТ» (РОССИЯ). ПРЯМАЯ ТРАНСЛЯЦИЯ
06.00 «ЛИГА ЕВРОПЫ УЕФА. ОБЗОР»
06.30 «ЧРЕЗВЫЧАЙНОЕ ПРОИСШЕСТВИЕ. РАССЛЕДОВАНИЕ»
5 КАНАЛ
07.00 Д/С «ОХОТА НА ОХОТНИКОВ. ВОЗВРАЩЕНИЕ ХИЩНИКА»
08.00 Д/С «ПОСЛЕДНИЕ ДНИ ЗНАМИТОСТЕЙ»
09.00 СЕЙЧАС
09.30 «СУД ВРЕМЕНИ»
10.30 Х/Ф «ДВЕ СТРОЧКИ МЕЛКИМ ШРИФТОМ»
12.25 Д/С «ПОДВОДНАЯ ОДИССЕЯ КОМАНДЫ КУСТО»
13.00 СЕЙЧАС
13.30 «РЕАЛЬНЫЙ МИР»
14.05 Х/Ф «ЛИЧНОЙ БЕЗОПАСНОСТИ НЕ ГАРАНТИРУЮ»
16.00 СЕЙЧАС
16.30 Д/С «САМЫЕ ЗАГАДОЧНЫЕ МЕСТА МИРА»
16.50 Х/Ф «СТАВКА БОЛЬШЕ, ЧЕМ ЖИЗНЬ»
18.00 ОТКРЫТАЯ СТУДИЯ
19.00 «ПРОГРАММА ПЕРЕДАЧ СВЕТАЛНЫ Сорокиной и Андрея Максимова»
20.00 СЕЙЧАС
20.30 «РЕАЛЬНЫЙ МИР»
21.00 Д/Ф «ЛИЧНЫЙ ВРАГ СТАЛИНА»
22.00 «СУД ВРЕМЕНИ»
23.00 СЕЙЧАС
23.30 Х/Ф «ВОСХОД ЧЕРНОЙ ЛУНЫ»
01.25 «НОЧЬ НА ПЯТОМ»
01.55 Х/Ф «СЧАСТЛИВОГО РОЖДЕСТВА»
04.10 Д/С «ДРЕВНИЕ ОТКРЫТИЯ»
06.00 Д/Ф «ИЗ ГЛУБИН»

Четверг, 16

ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ • 21-62-62 • ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

06.00 «ДОБРОЕ УТРО»
10.00 13.00, 16.00 НОВОСТИ
10.10 «ЖИТЬ ЗДОРОВО!»
11.20 «ЗНАКОМСТВО С РОДИТЕЛЯМИ»
12.20 КОНТРОЛЬНАЯ ЗАКУПКА
13.20 МОДНЫЙ ПРИГОВОР
14.20 «ДЕТЕКТИВЫ»
15.00 ДРУГИЕ НОВОСТИ
15.20 ПОНЯТЬ. ПРОСТИТЬ
16.20 «ХОЧУ ЗНАТЬ» С МИХАИЛОМ ШИР-ВИНДОМ
16.50 Т/С «ОБРУЧАЛЬНОЕ КОЛЬЦО»
17.50 ФЕДЕРАЛЬНЫЙ СУДЬЯ
19.00 ВЕЧЕРНИЕ НОВОСТИ
19.20 Т/С «СЛЕД»
20.00 «ДАВАЙ ПОЖЕНИМСЯ!»
21.00 «ПУСТЬ ГОВОРЯТ»
22.00 «ВРЕМЯ»
22.30 Т/С «СЕМЕЙНЫЙ ДОМ»
23.30 «ЧЕЛОВЕК И ЗАКОН»
00.30 НОЧНЫЕ НОВОСТИ
00.50 «ОБМАНИ МЕНЯ»
01.40 Х/Ф «МИЛАШКА»
03.10 Х/Ф «И ВОСХОДИТ СОЛНЦЕ»
«РОССИЯ»
06.00 УТРО РОССИИ
06.07, 06.35, 07.07, 07.35, 08.07, 08.35, 09.07, 09.35 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ. УТРО
10.05 «БУРЯД ОРОН»
11.00 ТОК-ШОУ «О САМОМ ГЛАВНОМ»
12.00, 15.00, 18.00, 21.00 ВЕСТИ ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
12.50 Т/С «МАРШРУТ МИЛОСЕРДИЯ»
13.45 ТОК-ШОУ «ФОРМУЛА ЛЮБВИ»
14.45 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
15.25 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
15.45 «НАСТОЯЩАЯ ЖИЗНЬ»
16.35 Т/С «КАМЕНСКАЯ»
17.30 Т/С «КУЛАГИН И ПАРТНЕРЫ»
18.15 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
18.35 Т/С «ДВОРИК»
19.05 Т/С «ЕФРОСИНЯ»
20.00 Т/С «СЛОВО ЖЕНЩИНЕ»
21.30 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
21.50 СПОКОЙНОЙ НОЧИ, МАЛЫШИ!
22.00 Т/С «В ЛЕСАХ И НА ГОРАХ»
23.50 «ПОЕДИНОК». ПРОГРАММА ВЛАДИМИРА СОЛОВЬЕВА

00.50 ВЕСТИ+
01.10 Х/Ф «НАСТОЯЩЕЕ ПРЕСТУПЛЕНИЕ»
КУЛЬТУРА
07.30 «ЕВРОНЬЮС» НА РУССКОМ ЯЗЫКЕ
11.00, 16.30, 20.30, 00.30 НОВОСТИ КУЛЬТУРЫ
11.20, 20.45 ГЛАВНАЯ РОЛЬ
11.45 Х/Ф «БРАТЯ КАРАМАЗОВЫ»
12.55 Д/Ф «МУЗЫКА «НА РЕБРАХ»
13.35 Д/Ф «КИТО. ГОРОД ХРАМОВ И МОНАСТЫРЕЙ»
13.50 Д/Ф «ЧАРЛЗ ДАРВИН - СВЯЩЕННОСЛУЖИТЕЛЬ ДЬЯВОЛА?»
14.45 ВЕК РУССКОГО МУЗЕЯ
15.15 Т/С «ДЕНЬ ЗА ДНЕМ»
16.40 М/С «МАХ И ШЕБЕСТОВА НА КАНИКУЛАХ»
16.45 М/Ф «МАРТЫНКО». «КРОТ И ЕГО НОВЫЕ ДРУЗЬЯ»
17.05 Т/С «ПРИНЦЕССА ИЗ МАНДЖИПУРА»
17.30 Д/С «ГЕНИАЛЬНЫЕ НАХОДКИ ПРИРОДЫ... ПО ЗЕМЛЕ И ПО ВОЗДУХУ»
18.00 ОТДЕЛ. «МЕТАФИЗИКА ОТДЕЛЬНОЙ ЖИЗНИ»
18.30 «ПИАНИСТЫ ХХІ ВЕКА». АНДРАШ ШИФФ
19.20 Д/Ф «МОНАСТЫРИ АХПАТ И САНАИН, НЕПОХОЖИЕ БРАТЯ»
19.35 Д/Ф «РАЗУМ РАСТЕНИЙ»
21.05 ЧЕРНЫЕ ДЫРЫ. БЕЛЫЕ ПЯТНА
21.45 «НОВАЯ АНТОЛОГИЯ. РОССИЙСКИЕ ПИСАТЕЛИ». ЛЕОНИД ЮЗЕФОВИЧ
22.10 Д/Ф «ВИЧЕНЦА. ГОРОД ПАЛЛАДИО»
22.25, 02.55 АСАДЕМИА. НИКОЛАЙ БОРИСОВ. «ВОЗВЫШЕНИЕ МОСКВЫ В 14-15 ВВ.»
23.10 ОТДЕЛ. «ФИЛОСОФЫ НАЕДИНЕ С ИСТОРИЕЙ»
23.40 КУЛЬТУРНАЯ РЕВОЛЮЦИЯ
00.50 Х/Ф «БРАТЯ КАРАМАЗОВЫ»
02.05 Д/Ф «ЭТЮДЫ О ГОГОЛЕ»
02.35 ПЬЕСЫ ДЛЯ СКРИПКИ ИСПОЛНЯЕТ Н. БОРИСОГЛЕБСКИЙ
03.40 Д/Ф «ДОЛИНА СРЕДНЕГО РЕЙНА. МИФЫ И ВОДНЫЙ ПУТЬ»
АРИГУС
07.00 НЕОБЪЯСНИМО, НО ФАКТ
08.00 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС»
08.30 НЕОБЪЯСНИМО, НО ФАКТ
08.00 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС»
08.45 «УЛАН-УДЭ: ИНСТРУКЦИЯ»
09.00 PEOPLE'S-НОВОСТИ
09.30 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС»
09.30 «КОМЕДИ-КЛАБ»
10.30, 18.30, 20.30 Т/С «УНИВЕР»
11.30 Т/С «СЧАСТЛИВЫ ВМЕСТЕ»
12.30 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС»
13.00 М/Ф «ДЕТКИ ПОДРОСЛИ»
14.00 «УЛАН-УДЭ: ИНСТРУКЦИЯ»
14.15 PEOPLE'S-НОВОСТИ
14.20 М/Ф
14.30 ЖЕНСКАЯ ЛИГА
15.05 «ЛУЗЕРЫ»
16.00 Х/Ф «АСТЕРИКС И ОБЕЛИКС»: «МИССИЯ КЛЕОПАТРА»
18.00, 20.00 Т/С «ИНТЕРНЫ»
19.00 УЛАН-УДЭ: ИНСТРУКЦИЯ
19.15 PEOPLE'S-НОВОСТИ
19.30 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС»
21.00 Х/Ф «АСТЕРИКС И ОБЕЛИКС НА ОЛИМПИЙСКИХ ИГРАХ»
23.00 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС»
23.30 «ДОМ-2. ГОРОД ЛЮБВИ»
00.30 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС»
ТИВИКОМ
05.55, 06.55, 07.55, 08.55, 09.55, 10.55, 11.55, 15.55, 16.55, 17.55, 18.55, 19.55, 20.55, 21.55, 23.25, 23.55, 00.30, 00.55, 01.55, 02.30 ПОГОДА
06.00 ПРОЕКТ МЕЧТА
06.30 СЕРЕДИНА ЗЕМЛИ
07.00 НОВОСТИ ДНЯ
07.30 УРОКИ БЕЗОПАСНОСТИ
08.00, 17.30 Т/С «ЧУДЕСА И ДРУГИЕ УДИВИТЕЛЬНЫЕ ИСТОРИИ»
09.00 МОЯ СЕМЬЯ
09.30 НОВОСТИ ДНЯ
10.00 М/Ф
10.30 «СЕРЕДИНА ЗЕМЛИ»
11.00, 02.00 Т/С «КОРРИДА»
12.30 НОВОСТИ ДНЯ
13.00 Х/Ф «ЖЕСТОКИЙ РОМАНС»
15.30 М/С «АРЕНА АНГЕЛОВ»
16.00 «ЖИВАЯ ПРИРОДА»
16.30 Т/С «МЕГРЭ И СТАРАЯ ДАМА»
18.30 «СЕРЕДИНА ЗЕМЛИ»

19.00 «РАДАР-СПОРТ»
19.30 НОВОСТИ ДНЯ
20.00 «МОЯ СЕМЬЯ»
20.30 Т/С «СТАЯ»
21.30 НОВОСТИ ДНЯ
22.00 Т/С «ИМПЕРИЯ»
23.00 НОВОСТИ ДНЯ
23.30 СЕРЕДИНА ЗЕМЛИ
23.50 Х/Ф «ПЕРЕХВАТ»
01.30 НОВОСТИ ДНЯ
03.20 НОВОСТИ ДНЯ
03.50 «СЕРЕДИНА ЗЕМЛИ»
СТС «БАЙКАЛ»
05.55, 07.00, 08.05, 09.20, 10.05, 11.15, 18.50, 20.05, 21.55, 22.20, 23.25, 00.05, 00.50, 01.50 ПОГОДА
06.00 М/С «ТРАНСФОРМЕРЫ. ЭНЕРГОН»
06.55 М/С «СМЕШАРИКИ»
07.00 М/С «ПРИКЛЮЧЕНИЯ ВУДИ И ЕГО ДРУЗЕЙ»
07.30, 09.30, 12.00, 15.30, 19.30 Т/С «ПАПИНЫ ДОЧКИ»
08.00 «ИНФОМАНИЯ»
08.30, 20.30 Т/С «ВОРОНИНЫ»
09.00, 13.30, 18.30, 00.00 ИСТОРИИ В ДЕТАЛЯХ
10.00, 21.00 Т/С «МАРГОША»
11.00 «ГАЛИЛЕО»
14.00 М/С «РОСОМАХА И ЛЮДИ ИКС»
14.30 М/С «ПРИКЛЮЧЕНИЯ ВУДИ И ЕГО ДРУЗЕЙ»
15.00 М/С «СОНИК ИКС»
16.30 Т/С «РАНЕТКИ»
17.30 «ГАЛИЛЕО»
19.00 Т/С «ДАЕШЬ, МОЛОДЕЖЬ!»
22.00 Х/Ф «ДРОЖЬ ЗЕМЛИ-4»: «ЛЕГЕНДА НАЧИНАЕТСЯ»
«ИНФОМАНИЯ»
00.30 Т/С «ГОСПИТАЛЬ «КОРОЛЕВСТВО»
01.00 Т/С «ТАЙНЫ СМОЛВИЛА»
02.50 ТЕХНИЧЕСКИЙ ПЕРЕРЫВ
03.40
НТВ
06.55 «НТВ УТРОМ»
09.30 И СНОВА ЗДРАВСТВУЙТЕ!
10.30 ОБЗОР ЧРЕЗВЫЧАЙНОЕ ПРОИСШЕСТВИЕ
11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 00.15 «СЕГОДНЯ»
11.20 ОСОБО ОПАСЕН!

12.00 Т/С «УГРО»
13.00 СУД ПРИСЯЖНЫХ
14.30 Т/С «ЗАКОН И ПОРЯДОК»
16.30 ОБЗОР ЧРЕЗВЫЧАЙНОЕ ПРОИСШЕСТВИЕ
17.30 Т/С «ВОЗВРАЩЕНИЕ МУХТАРА»
19.30 ОБЗОР ЧРЕЗВЫЧАЙНОЕ ПРОИСШЕСТВИЕ
20.30 Т/С «МОРСКИЕ ДЬЯВОЛЫ»
22.30 Т/С «ГЛУХАРЬ. ПРОДОЛЖЕНИЕ»
23.20, 00.25 Т/С «ГОРОД СОБЛАЗНОВ»
01.20 Т/С «ОНО»
03.15 ОСОБО ОПАСЕН!
ФУТБОЛ. ЛИГА ЕВРОПЫ. «АНДЕРЛЕХТ» (БЕЛЬГИЯ) - «ЗЕНИТ» (РОССИЯ). ПРЯМАЯ ТРАНСЛЯЦИЯ
06.00 «ЛИГА ЕВРОПЫ УЕФА. ОБЗОР»
06.30 «ЧРЕЗВЫЧАЙНОЕ ПРОИСШЕСТВИЕ. РАССЛЕДОВАНИЕ»
5 КАНАЛ
07.00 Д/С «ОХОТА НА ОХОТНИКОВ. ЧЕРНАЯ СМЕРТЬ»
08.00 Д/С «ПОСЛЕДНИЕ ДНИ ЗНАМИТОСТЕЙ»
09.00 СЕЙЧАС
09.30 «СУД ВРЕМЕНИ»
10.30 Х/Ф «ПРОВЕРКА НА ДОРОГАХ»
12.25 Д/С «ПОДВОДНАЯ ОДИССЕЯ КОМАНДЫ КУСТО»
13.00 СЕЙЧАС
13.30 «РЕАЛЬНЫЙ МИР»
14.05 Х/Ф «СИЦИЛИАНСКАЯ ЗАЩИТА»
16.00 СЕЙЧАС
16.30 Д/С «САМЫЕ ЗАГАДОЧНЫЕ МЕСТА МИРА»
16.45 Х/Ф «СТАВКА БОЛЬШЕ, ЧЕМ ЖИЗНЬ»
18.00 ОТКРЫТАЯ СТУДИЯ
19.00 «ПРОГРАММА ПЕРЕДАЧ СВЕТАЛНЫ Сорокиной и Андрея Максимова»
20.00 СЕЙЧАС
20.30 «РЕАЛЬНЫЙ МИР»
21.00 Д/Ф «КТО ЗАПЛАТИЛ ЛЕНИНУ. ТАЙНА ВЕКА»
22.00 «СУД ВРЕМЕНИ»
23.00 СЕЙЧАС
23.30 Х/Ф «КРУТО СВАРЕННЫЕ»
02.00 «НОЧЬ НА ПЯТОМ»
02.35 Х/Ф «ВОСХОД ЧЕРНОЙ ЛУНЫ»
04.30 Д/С «ДРЕВНИЕ ОТКРЫТИЯ»

Пятница, 17

ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ • 21-62-62 • ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

06.00 «ДОБРОЕ УТРО»
10.00 13.00, 16.00 НОВОСТИ
10.10 «ЖИТЬ ЗДОРОВО!»
11.20 «ЗНАКОМСТВО С РОДИТЕЛЯМИ»
12.20 КОНТРОЛЬНАЯ ЗАКУПКА
13.20 МОДНЫЙ ПРИГОВОР
14.20 «ДЕТЕКТИВЫ»
15.00 ДРУГИЕ НОВОСТИ
15.20 ПОНЯТЬ. ПРОСТИТЬ
16.20 «ХОЧУ ЗНАТЬ» С МИХАИЛОМ ШИР-ВИНДОМ
16.50 Т/С «ОБРУЧАЛЬНОЕ КОЛЬЦО»
17.50 ФЕДЕРАЛЬНЫЙ СУДЬЯ
19.00 ВЕЧЕРНИЕ НОВОСТИ
19.20 «ПОЛЕ ЧУДЕС»
20.10 «ДАВАЙ ПОЖЕНИМСЯ!»

21.00 «ПУСТЬ ГОВОРЯТ»
22.00 «ВРЕМЯ»
22.30 «БОЛЬШАЯ РАЗНИЦА» В ОДЕССЕ. ФЕСТИВАЛЬ ПАРОДИЙ
00.20 Х/Ф «ПЕРЕВОЗЧИК»
02.00 Х/Ф «ДОРОГА В РАЙ»
04.10 Х/Ф «МЕСТЬ»
06.05 Т/С «СПАСИТЕ ГРЕЙС»
«РОССИЯ»
06.00 УТРО РОССИИ
06.07, 06.35, 07.07, 07.35, 08.07, 08.35, 09.07, 09.35 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ. УТРО
10.05 МУСУЛЬМАНЕ
10.15 «МОЙ СЕРЕБРЯНЫЙ ШАР ГРЕТА ГАРБО»
11.10 ТОК-ШОУ «О САМОМ ГЛАВНОМ»

12.00, 15.00, 18.00, 21.00 ВЕСТИ ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
12.30 Т/С «МАРШРУТ МИЛОСЕРДИЯ»
13.45 ТОК-ШОУ «ФОРМУЛА ЛЮБВИ»
14.45 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
15.25 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
15.45 «НАСТОЯЩАЯ ЖИЗНЬ»
16.35 Т/С «КАМЕНСКАЯ»
17.30 Т/С «КУЛАГИН И ПАРТНЕРЫ»
18.15 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
18.35 Т/С «ДВОРИК»
19.05 Т/С «ЕФРОСИНЯ»
20.00 Т/С «СЛОВО ЖЕНЩИНЕ»
21.30 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
21.50 СПОКОЙНОЙ НОЧИ, МАЛЫШИ!
22.00 ЕВГЕНИЙ ПЕТРОСЯН. «65 - ЮБИЛЕЙ ОПЯТЬ!»
Х/Ф «КИНОЗВЕЗДА В АРМИИ»

07.30 «ЕВРОНЬЮС» НА РУССКОМ ЯЗЫКЕ
11.00, 16.30, 20.30, 00.30 НОВОСТИ КУЛЬТУРЫ
11.20 ГЛАВНАЯ РОЛЬ
11.45 Х/Ф «БРАТЯ КАРАМАЗОВЫ»
13.00 «ФАНТОМЫ И ПРИЗРАКИ ЮРИЯ ТЫНЯНОВА»
13.40 Д/Ф «РАЗУМ РАСТЕНИЙ»
14.35 Т/С «ДЕНЬ ЗА ДНЕМ»
15.50 Д/Ф «ДЕД. СТОЛЕТИЕ «ДУБНИНСКОГО ЗУБРА»
16.40 В МУЗЕЙ - БЕЗ ПОВОДКА
16.55 М/Ф «КАНИКУЛЫ БОНИФАЦИЯ». «КАТЕРОК». «КРОТ И ЕГО НОВЫЕ ДРУЗЬЯ»
17.30 Д/С «ГЕНИАЛЬНЫЕ НАХОДКИ ПРИРОДЫ... ПОКОРИТЕЛИ ВОДНЫХ ПРОСТОРОВ»
18.00 ОТДЕЛ. «ФИЛОСОФЫ НАЕДИНЕ С ИСТОРИЕЙ»
18.30 «ЦАРСКАЯ ЛОЖА»
19.10 Д/Ф «ФОНТЕНБЛО. ПРЕКРАСНЫЙ ИСТОЧНИК ФРАНЦУЗСКИХ КОРОЛЕЙ»
19.25, 02.55 Д/Ф «ОТЧАЯННЫЕ ДЕГУСТАТОРЫ ОТПРАВЛЯЮТСЯ... В ВИКТОРИАНСКИЕ ВРЕМЕНА»
20.45 «СМЕХОНОСТАЛЬГИЯ»
21.30 Х/Ф «РЫЦАРЬ ДОН КИХОТ»
23.35 ЛИНИЯ ЖИЗНИ. КАРЕН ШАХНАЗАРОВ
00.50 «ПРЕСС-КЛУБ ХХІ»
01.45 «КТО ТАМ...»
02.10 ЗАМЕТКИ НАТУРАЛИСТА С АЛЕКСАНДРОМ ХАБУРГАЕВЫМ

АРИГУС

07.00 НЕОБЪЯСНИМО, НО ФАКТ
08.00 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС»
08.30 «УЛАН-УДЭ: ИНСТРУКЦИЯ»
08.45 PEOPLE'S-НОВОСТИ
09.00 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС»
09.30 «ЛУЗЕРЫ»
10.30, 18.30 Т/С «УНИВЕР»
11.30 Т/С «СЧАСТЛИВЫ ВМЕСТЕ»
12.30 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС»
13.00 М/Ф «ДЕТКИ ПОДРОСЛИ»
14.00 «УЛАН-УДЭ: ИНСТРУКЦИЯ»
14.15 PEOPLE'S-НОВОСТИ
14.20 МУЛЬТФИЛЬМ
14.30 Т/С «САША ПЛЮС МАША»
14.45 «ЛУЗЕРЫ»
16.00 Х/Ф «АСТЕРИКС И ОБЕЛИКС НА ОЛИМПИЙСКИХ ИГРАХ»
18.00 Т/С «ИНТЕРНЫ»
19.00 «УЛАН-УДЭ: ИНСТРУКЦИЯ»
19.15 PEOPLE'S-НОВОСТИ
19.20 МИР НА ЛАДОНИ
19.30 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС»
20.00 БИТВА ЭКСТРАСЕНСОВ
21.00 «КОМЕДИ-КЛАБ»
22.00 COMEDY WOMEN
23.00 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС»
23.30 «ДОМ-2. ГОРОД ЛЮБВИ»
00.30 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС»
01.00 «КОМЕДИ-КЛАБ»

ТИВИКОМ

05.55, 06.55, 07.55, 08.55, 09.55, 10.55, 11.55, 15.55, 16.55, 17.55, 18.55, 19.55, 20.55, 21.55, 23.25, 23.55, 00.30, 00.55, 01.55, 02.30 ПОГОДА
06.00 «УРОКИ БЕЗОПАСНОСТИ»
06.30 «СЕРЕДИНА ЗЕМЛИ»
07.00 НОВОСТИ ДНЯ
07.30 РАДАР-СПОРТ
08.00, 17.30 Т/С «ЧУДЕСА И ДРУГИЕ УДИВИТЕЛЬНЫЕ ИСТОРИИ»
09.00 «МОЯ СЕМЬЯ»
09.30 НОВОСТИ ДНЯ
10.00 МУЛЬТФИЛЬМ
10.30 «СЕРЕДИНА ЗЕМЛИ»
11.00 Т/С «КОРРИДА»
12.00 НОВОСТИ ДНЯ
13.00 Х/Ф «ПЕРЕХВАТ»
14.50 М/Ф
15.00 Т/С «ПУТЕШЕСТВИЕ ВОКРУГ СВЕТА»
15.30 М/С «АРЕНА АНГЕЛОВ»
16.00 «ЖИВАЯ ПРИРОДА»
16.30 «МЕРГЭ И АУКЦИОН СВЕЧЕЙ»
18.30 «СЕРЕДИНА ЗЕМЛИ»
19.00 «ВО САДУ ЛИ В ОГОРОДЕ»
19.30 НОВОСТИ ДНЯ
20.00 Х/Ф «БАНДИТЫ ЭПОХИ СОЦИАЛИЗМА»
20.30, 22.00 Т/С «ИМПЕРИЯ»
21.30 НОВОСТИ ДНЯ
23.00 НОВОСТИ ДНЯ

23.30 СЕРЕДИНА ЗЕМЛИ
23.50 Х/Ф «ЛАРЕЦ МАРИИ МЕДИЧИ»
01.30 НОВОСТИ ДНЯ
02.00 «КОРРИДА»
03.50 НОВОСТИ ДНЯ
04.20 «СЕРЕДИНА ЗЕМЛИ»

СТС «БАЙКАЛ»

05.55, 07.00, 08.05, 09.25, 10.05, 11.15, 18.50, 20.05, 21.55, 22.20, 23.40, 00.25, 00.50, 01.50 ПОГОДА
06.00 М/С «ТРАНСФОРМЕРЫ. ЭНЕРГОН»
06.55 М/С «СМЕШАРИКИ»
07.00 М/С «ПРИКЛЮЧЕНИЯ ВУДИ И ЕГО ДРУЗЕЙ»
07.30, 09.30, 12.00, 15.30 Т/С «ПАПИНЫ ДОЧКИ»
08.00 «ИНФОМАНИЯ»
08.30 Т/С «ВОРОНИНЫ»
09.00, 13.30, 18.30 ИСТОРИИ В ДЕТАЛЯХ
10.00 Т/С «МАРГОША»
11.00 «ГАЛИЛЕО»
14.00 М/С «РОСОМАХА И ЛЮДИ ИКС»
14.30 М/С «КЛУБ ВИНКС - ШКОЛА ВОЛШЕБНИЦ»
15.00 М/С «СОНИК ИКС»
16.30 Т/С «РАНЕТКИ»
17.30 «ГАЛИЛЕО»
19.00, 23.15 Т/С «ДАЕШЬ, МОЛОДЕЖЬ!»
19.30 ОДНА ЗА ВСЕХ
20.00 6 КАДРОВ

21.00 Х/Ф «ХЕЛЛБОЙ. ПАРЕНЬ ИЗ ПЕКЛА»
23.45 ВИДЕОБИТВА
00.45 Х/Ф «СМЕРТЬ ЕЙ К ЛИЦУ»
02.40 Х/Ф «ФЛЕТЧ»
04.30 Т/С «ЧАСТИ ТЕЛА»

НТВ

06.55 «НТВ УТРОМ»
09.30 МАМА В БОЛЬШОМ ГОРОДЕ
10.00 ЧУДО-ЛЮДИ
10.30 ОБЗОР ЧРЕЗВЫЧАЙНОЕ ПРОИСШЕСТВИЕ
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 «СЕГОДНЯ»
11.25 СПАСАТЕЛИ
12.00 Т/С «УГРО»
13.00 СУД ПРИСЯЖНЫХ
14.30 Т/С «ЗАКОН И ПОРЯДОК»
16.30 ОБЗОР ЧРЕЗВЫЧАЙНОЕ ПРОИСШЕСТВИЕ
17.30 Т/С «ВОЗВРАЩЕНИЕ МУХТАРА»
19.30 ОБЗОР ЧРЕЗВЫЧАЙНОЕ ПРОИСШЕСТВИЕ
20.30 Х/Ф «ГЛУХАРЬ В КИНО»
22.20 «НЕОБЫКНОВЕННЫЙ КОНЦЕРТ С МАКСИМОМ АВЕРИНЫМ»
00.15 «ЖЕНЩИНЫ ВЗГЛЯД». МАКСИМ АВЕРИН
01.00 Х/Ф «ВЛЮБЛЕННЫЙ ШЕКСПИР»
03.30 Х/Ф «БУКМЕКЕРСКАЯ ЛИХОРАДКА»
05.20 Х/Ф «ЧЕРНЫЙ СВЕТ»

5 КАНАЛ

07.00 Д/Ф «ОКЕАНЫ»
08.00 Д/С «ПОСЛЕДНИЕ ДНИ ЗНАМИТОСТЕЙ»
09.00 СЕЙЧАС
09.30 «СУД ВРЕМЕНИ»
10.30 Х/Ф «ГОНКА С ПРЕСЛЕДОВАНИЕМ»
12.20 Д/С «ПОДВОДНАЯ ОДИССЕЯ КОМАНДЫ КУСТО»
13.00 СЕЙЧАС
13.30 «РЕАЛЬНЫЙ МИР»
14.00 Д/Ф «ОКЕАНЫ»
15.00 Д/С «БИТВА ЗА ЖИЗНЬ»
16.00 СЕЙЧАС
16.30 Д/С «САМЫЕ ЗАГАДОЧНЫЕ МЕСТА МИРА»
16.50 Х/Ф «СТАВКА БОЛЬШЕ, ЧЕМ ЖИЗНЬ»
18.00 ОТКРЫТАЯ СТУДИЯ
19.00 «ПРОГРАММА ПЕРЕДАЧ СВЕТЛАНЫ СОРОКИНОЙ И АНДРЕЯ МАКСИМОВА»
20.00 СЕЙЧАС
20.30 «РЕАЛЬНЫЙ МИР»
21.00 Д/Ф «ПО ТУ СТОРОНУ ЖИЗНИ И СМЕРТИ. АД»
22.00 «СУД ВРЕМЕНИ»
23.00 Х/Ф «СОБАЧЬЕ СЕРДЦЕ»
01.45 Х/Ф «СИЦИЛИАНСКАЯ ЗАЩИТА»
03.30 Х/Ф «МОЙ ПАПА ГЕРОЙ»
05.30 Д/С «ДРЕВНИЕ ОТКРЫТИЯ»

Суббота, 18

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

06.50 Х/Ф «МОЙ ЛАСКОВЫЙ И НЕЖНЫЙ ЗВЕРЬ»
07.00, 11.00, 13.00 НОВОСТИ
07.10 Х/Ф «МОЙ ЛАСКОВЫЙ И НЕЖНЫЙ ЗВЕРЬ»
09.10 «ЧИП И ДЕЙЛ СПЕШАТ НА ПОМОЩЬ», «ЧЕРНЫЙ ПЛАЩ»
10.00 «ИГРАЙ, ГАРМОНЬ ЛЮБИМАЯ!»
10.40 «СЛОВО ПАСТЫРЯ»
11.10 СМАК
11.50 ЛЕВ ДУРОВ: «Я ВСЕГДА НАПЕВАЮ, КОГДА ХОЧЕТСЯ ВЫТЬ»
13.10 Т/С «ДВА ЦВЕТА СТРАСТИ»
16.00 Х/Ф «ИВАН БРОВКИН НА ЦЕЛИНЕ»
17.50 «КТО ХОЧЕТ СТАТЬ МИЛЛИОНЕРОМ?»
19.00 БОЛЬШИЕ ГОНКИ
20.15 «МИНУТА СЛАВЫ»
22.00 «ВРЕМЯ»
22.15 «ДЕТЕКТОР ЛЖИ»
23.15 «ПРОЖЕКТОР ПЕРИСХИЛТОН»
23.50 Х/Ф «ШЕРЛОК ХОЛМС: ЭТЮД В БАГРОВЫХ ТОНАХ»
01.40 Х/Ф «ЧУЖОЙ»
03.50 Х/Ф «ИСЧЕЗАЮЩАЯ ТОЧКА»
05.40 Т/С «СПАСИТЕ ГРЕЙС»
06.30 «ДЕТЕКТИВЫ»
«РОССИЯ»
06.00 Х/Ф «В ЗОНЕ ОСОБОГО ВНИМАНИЯ»
07.45 ВСЯ РОССИЯ
07.55 «СЕЛЬСКОЕ УТРО»
08.25 ДИАЛОГИ О ЖИВОТНЫХ
09.00, 12.00, 15.00 ВЕСТИ
09.10 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
09.20 «ВОЕННАЯ ПРОГРАММА»
09.45 Х/Ф «САДКО»
11.20 СУББОТНИК
12.10 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
12.20 ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА В БУРЯТИИ

ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ • 21-62-62

АРИГУС

08.00 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС»
08.30 М/С «КОТОПЕС»
09.05 «УЛАН-УДЭ: ИНСТРУКЦИЯ»
09.15 PEOPLE'S-НОВОСТИ
09.25 КОТОПЕС
09.50 АФИША
10.00 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС»
10.30 «МУНГЭН СЭРГЭ»
11.00 ЕШЬ И ХУДЕЙ
11.30 ШКОЛА РЕМОНТА
12.30 COSMOPOLITAN ВИДЕОВЕРСИЯ
13.30 «ТРУДНЫЕ ДЕТИ ЗВЕЗД»
14.30 ЖЕНСКАЯ ЛИГА
15.00 «КОМЕДИ-КЛАБ»
16.00 УНИВЕР
17.00 Х/Ф «ВО ИМЯ КОРОЛЯ»
19.30 УЛАН-УДЭ: ИНСТРУКЦИЯ
19.45 PEOPLE'S-НОВОСТИ
19.55 АФИША
20.00 Х/Ф «ИНДИАНА ДЖОНС И КОРОЛЕВСТВО ХРУСТАЛЬНОГО ЧЕРЕПА»
22.30 «СОМЕДУ БАТТЛ. ОТБОР»
23.00 «ДОМ-2. ГОРОД ЛЮБВИ»
00.00 «ДОМ-2. ПОСЛЕ ЗАКАТА»
00.30 УБОЙНАЯ ЛИГА
01.40 «СЕКС» С А. ЧЕХОВОЙ

ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ •

17.10 Х/Ф «ОДИНОКИМ ПРЕДОСТАВЛЯЕТСЯ ОБЩЕЖИТИЕ»
19.00 Х/Ф «КОНТРУДАР ПО «ЦЕППЕЛИНУ»
20.00 Х/Ф «БЛУЖДАЮЩАЯ ПУЛЯ»
22.00 «ЧУДЕСА И ДРУГИЕ УДИВИТЕЛЬНЫЕ ИСТОРИИ»
23.00 Т/С «МОЯ СЕМЬЯ»
00.10 Х/Ф «КОНТРУДАР ПО «ЦЕППЕЛИНУ»

СТС «БАЙКАЛ»

05.55, 07.05, 08.10, 08.50, 10.00, 11.10, 17.15, 19.15, 20.05, 21.50, 22.25, 23.15, 00.55, 01.50 ПОГОДА
06.00 Х/Ф «ОБВИНЯЕМАЯ»
08.00 М/Ф «СТОЙКИЙ ОЛОВЯННЫЙ СОЛДАТИК»
08.20 М/С «СМЕШАРИКИ»
08.30 М/С «МИР СТРАНСТВИЙ»
09.00, 19.00 Т/С «ПАПИНЫ ДОЧКИ»
11.00 ЭТО МОЙ РЕБЕНОК
12.00 Т/С «ВОРОНИНЫ»
14.00 М/С «НОВЫЕ ПРИКЛЮЧЕНИЯ ВИННИ-ПУХА»
15.00 М/С «РУСАЛОЧКА»
15.30 М/С «АЛАДДИН»
16.00 ИСТОРИИ В ДЕТАЛЯХ
16.30 6 КАДРОВ
16.45 Х/Ф «ХЕЛЛБОЙ. ПАРЕНЬ ИЗ ПЕКЛА»
21.00 Х/Ф «ХЕЛЛБОЙ-2»: «ЗОЛОТАЯ АРМИЯ»
23.15 «СМЕХ В БОЛЬШОМ ГОРОДЕ»
00.15 Х/Ф «ЗАВЕТ»
03.00 Х/Ф «ФЛЕТЧЖИВ»
04.50 Т/С «МОДНАЯ КОМАНДА»

КУЛЬТУРА

07.30 «ЕВРОНЬЮС» НА РУССКОМ ЯЗЫКЕ
11.10 БИБЛЕЙСКИЙ СЮЖЕТ
11.35, 01.35 Х/Ф «ДОЛГИ НАШИ»
13.00 ЛИЧНОЕ ВРЕМЯ. ЭДУАРД УСПЕНСКИЙ
13.30 Х/Ф «МАЛЬЧИКИ»
15.00 ЗАМЕТКИ НАТУРАЛИСТА С АЛЕКСАНДРОМ ХАБУРГАЕВЫМ
15.30 «ОЧЕВИДНОЕ-НЕВЕРОЯТНОЕ»
15.55 ИГРЫ КЛАССИКОВ С РОМАНОМ ВИКТОКОМ. АРТУРО БЕНЕДТИ-МИКЕЛАНДЖЕЛИ
16.30 Х/Ф «БЕЗ СОЛНЦА»
18.10 «РОМАНТИКА РОМАНСА». ЗУРАБ СОТКИЛАВА
18.50, 02.55 ИСКАТЕЛИ. «ТАЙНА ХАНСКОЙ КАЗНЫ»
19.35 СПЕКТАКЛЬ «ОСКАР И РОЗОВАЯ ДАМА»
21.50 Х/Ф «ПЕТЯ ПО ДОРОГЕ В ЦАРСТВЕ НЕБЕСНОЕ»
23.35 Д/Ф «КТО ЗАТОПИЛ «ТИТАНИК?»
00.30 КОНЦЕРТ
03.40 М/Ф «СКАМЕЙКА»

ТИВИКОМ

05.55, 06.55, 07.55, 08.55, 09.55, 10.55, 11.55, 15.55, 16.55, 17.55, 18.55, 19.55, 20.55, 21.55, 23.25, 23.55, 00.30, 00.55, 01.55, 02.30 ПОГОДА
06.00 «СЕРЕДИНА ЗЕМЛИ»
06.30 «ВО САДУ ЛИ В ОГОРОДЕ»
07.00 НОВОСТИ ДНЯ
07.30 «ЖИВАЯ ПРИРОДА»
08.00 Х/Ф «ЛАРЕЦ МАРИИ МЕДИЧИ»
09.50 М/Ф
10.30 «НОВЫЕ ПРИКЛЮЧЕНИЯ ЛЕССИ»
11.30 «ВОНЕ АРРЕТТЕ»
12.00 НОВОСТИ ДНЯ
12.30 ВО САДУ ЛИ В ОГОРОДЕ
13.00 Т/С «СТАЯ»
16.30 «ШКОЛА РАЗУМА»

НТВ

07.05 М/С «ЛЮДИ ИКС: ЭВОЛЮЦИЯ»
07.55 СКАЗКИ БАЖЕНОВА
08.25 СМОТР
09.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00 «СЕГОДНЯ»
09.20 ЛОТЕРЕЯ «ЗОЛОТОЙ КЛЮЧ»
09.50 АВИАТОРЫ

5 КАНАЛ

07.00 Д/С «ЛУЧШЕЕ ИЗ ГОЛЛИВУДА ВМЕСТЕ С ТАБОМ ХАНТЕРОМ»
08.05 Д/Ф «АЛЕКСАНДР. БОГ ВОИНЫ»
09.00 КЛУБ ЗНАМЕНИТЫХ ХУЛИГАНОВ С АЛЕКСАНДРОМ ЕМЕЛЬЯНЕНКО
09.25 М/Ф «ГНОМЫ И ГОРНЫЙ КОРОЛЬ». «КАК ЗНАЙКА ПРИДУМАЛ ВОЗДУШНЫЙ ШАР»
09.55 Х/Ф «СКАЗКА О ЗВЕЗДНОМ МАЛЬЧИКЕ»
12.10 Х/Ф «ВАМ И НЕ СНИЛОСЬ»
14.00 «ЧЕЛОВЕК, ЗЕМЛЯ, ВСЕЛЕННАЯ»
15.05 «ИСТОРИЧЕСКАЯ ХРОНИКА» С НИКОЛАЕМ СВАНИДЗЕ
16.00 «ЛИЧНЫЕ ВЕЩИ. ВАЛЕРИЙ ЗОЛОТУХИН»
17.00 СЕЙЧАС
17.30 Х/Ф «ПРОТИВОСТОЯНИЕ»
01.00 Х/Ф «ДНЕВНИКИ МЕРТВЕЦОВ»
02.55 Х/Ф «КРУТО СВАРЕННЫЕ»
05.20 Д/С «ДРЕВНИЕ ОТКРЫТИЯ»

Воскресенье, 19

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

07.00, 11.00, 13.00 НОВОСТИ
07.10 Х/Ф «НЕИСПРАВИМЫЙ ЛГУН»
08.40 АРМЕЙСКИЙ МАГАЗИН
09.20 «КРЯК-БРИГАДА», «ГУФИ И ЕГО КОМАНДА»
10.10 «ЗДОРОВЬЕ»
11.10 «НЕПУТЕВЫЕ ЗАМЕТКИ»
11.30 «ПОКА ВСЕ ДОМА»
12.20 ФАЗЕНДА
13.10 «ТУР ДЕ ФРАНС»
14.10 «МОЯ РОДОСЛОВНАЯ. ВИКТОР РЫБИН»
15.00 «ВСЯ ПРАВДА О ЕДЕ»
16.00 «КВН». ПРЕМЬЕР-ЛИГА. ФИНАЛ
17.50 МОСКОВСКОЕ ДЕЛО. «ДЕЛО ТРАНСПАНТОЛОГОВ»
19.00 СЕЗОНА. «ЛЕД И ПЛАМЕНЬ»
22.00 ВОСКРЕСНОЕ «ВРЕМЯ». ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ ПРОГРАММА
23.00 «БОЛЬШАЯ РАЗНИЦА»
00.00 «ЮЖНОЕ БУТОВО»
01.00 «ПОЗНЕР»
02.00 Х/Ф «НЕСКОЛЬКО ХОРОШИХ ПАРНЕЙ»
04.40 «ОХОТА НА НАРКОТУ»
«РОССИЯ»
06.45 Х/Ф «ЧЕЛОВЕК НИОТКУДА»
08.20 «СМЕХОПАНОРАМА»
08.50 САМ СЕБЕ РЕЖИССЕР
09.35 Х/Ф «РУКИ ПРОЧЬ ОТ МИССИСИПИ»
11.25 УТРЕННЯЯ ПОЧТА
12.00, 15.00 ВЕСТИ
12.10 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ. НЕДЕЛЯ В ГОРОДЕ
12.50 «ГОРОДОК». ДАЙДЖЕСТ
13.20 Х/Ф «СТИКС»
15.20 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ

ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ • 21-62-62

АРИГУС

09.25 «МУНГЭН СЭРГЭ»
09.55 ДРУЗЬЯ
10.20 «ТОЧКА ЗРЕНИЯ»
10.45 НЕФОРМАТ
11.00 ШКОЛА РЕМОНТА
12.00 БИТВА ЭКСТРАСЕНСОВ
13.00 СУПЕРИНТУИЦИЯ
14.00 Х/Ф «ВО ИМЯ КОРОЛЯ»
16.30 ИНТЕРНЫ
17.00 Х/Ф «ИНДИАНА ДЖОНС И КОРОЛЕВСТВО ХРУСТАЛЬНОГО ЧЕРЕПА»
19.30 «УЛАН-УДЭ: ИНСТРУКЦИЯ»
19.45 PEOPLE'S-НОВОСТИ
20.00 Х/Ф «СПИДИ-ГОНЩИК»
22.30 «СОМЕДУ БАТТЛ. ОТБОР»
23.00 «ДОМ-2. ГОРОД ЛЮБВИ». ПОГОДА
00.00 «ДОМ-2. ПОСЛЕ ЗАКАТА»
00.30 COMEDY WOMEN
01.25 «СЕКС» С А. ЧЕХОВОЙ

ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ •

23.00 Т/С «МОЯ СЕМЬЯ»
00.10 Х/Ф «ЧЕЛОВЕК И ВРЕМЯ»: «ТО ЛИ БЫЛ, ТО ЛИ НЕБЫЛ»

СТС «БАЙКАЛ»

05.55, 07.05, 08.10, 08.50, 11.10 ПОГОДА
06.00 Х/Ф «МИЛЛИОНЫ БРУСТЕРА»
07.55 М/Ф «КАНИКУЛЫ БОНИФАЦИЯ»
08.20 М/С «СМЕШАРИКИ»
08.30 М/С «МИР СТРАНСТВИЙ»
09.00 САМЫЙ УМНЫЙ
10.30 М/С «ТОМ И ДЖЕРРИ»
11.00 «ГАЛИЛЕО»
12.00 СНИМИТЕ ЭТО НЕМЕДЛЕННО!
13.00 Х/Ф «МОЙ ДОМАШНИЙ ДИНОЗАВР»
15.00, 16.30, 19.15 6 КАДРОВ
16.00 ИСТОРИИ В ДЕТАЛЯХ
17.00 Х/Ф «ХЕЛЛБОЙ-2»: «ЗОЛОТАЯ АРМИЯ»
21.00 Х/Ф «ЛОВУШКА ДЛЯ РОДИТЕЛЕЙ»
23.25 Д/Ф «ИСТОРИЯ РОССИЙСКОГО ШОУ-БИЗНЕСА»
00.25 Х/Ф «БЛИЗНЕЦЫ»
02.25 Х/Ф «ОПЕКУН»
04.10 Т/С «ЧАСТИ ТЕЛА»
05.00 Т/С «МОДНАЯ КОМАНДА»

КУЛЬТУРА

07.30 «ЕВРОНЬЮС» НА РУССКОМ ЯЗЫКЕ
11.10 «ОБЫКНОВЕННЫЙ КОНЦЕРТ С ЭДУАРДОМ ЭФИРОВЫМ»
11.40 Х/Ф «АННА КРИСТИ»
13.05 ЛЕГЕНДЫ МИРОВОГО КИНО. ГРЕТА ГАРБО
13.40 М/Ф «КРАСА НЕНАГЛЯДНАЯ». «РУСАЛОЧКА»
14.55 Д/С «КРАСКИ ВОДЫ». «ЖИВОЙ СВЕТ ОКЕАНА»
15.50 «ЧТО ДЕЛАТЬ?»
16.35 ПИСЬМА ИЗ ПРОВИНЦИИ. ТАМБОВ
17.05 ОПЕРА «РОМЕО И ДЖУЛЬЕТТА»
20.00 Х/Ф «ТАНЯ»
21.55 «КАЖДЫЙ ВЫБИРАЕТ ДЛЯ СЕБЯ...» ЕЛЕНА КАМБУРОВА ПРИГЛАШАЕТ
23.30 Х/Ф «ВИРИДИАНА»
01.10 КОНЦЕРТ
02.20 Д/Ф «АРКАДСКИЕ ПАСТУХИ»
02.30 М/Ф «ОН И ОНА». «НЕВИДАННАЯ, НЕСЛЫХАННАЯ»
02.55 Д/Ф «БРЕХТ. ИСКУССТВО ЖИТЬ»

ТИВИКОМ

06.30, 06.55, 07.55, 08.55, 09.55, 10.55, 11.55, 15.55, 16.55, 17.55, 18.55, 19.55, 20.55, 21.55, 23.25, 23.55, 00.30, 00.55, 01.55, 02.30 ПОГОДА
06.30 РАДАР-СПОРТ
07.00 Х/Ф «БЛУЖДАЮЩАЯ ПУЛЯ»
09.00 ПУТЕШЕСТВИЕ ВОКРУГ СВЕТА
09.30 М/Ф
10.00 «НОВЫЕ ПРИКЛЮЧЕНИЯ ЛЕССИ»
11.00 «ПРОЕКТ МЕНТА»
11.30 Х/Ф «БАНДИТЫ ЭПОХИ СОЦИАЛИЗМА»
12.00 «РАДАР СПОРТ»
12.30 ЖИВАЯ ПРИРОДА
13.00 Т/С «НЕВИНОВЕН»
16.30 «УРОКИ БЕЗОПАСНОСТИ»
17.00 Х/Ф «ЗА СПИЧКАМИ»
19.00 Х/Ф «ЧЕЛОВЕК И ВРЕМЯ»: «ТО ЛИ БЫЛ, ТО ЛИ НЕБЫЛ»
20.00 Х/Ф «АМЕРИКАН БОИ»
22.30 Х/Ф «БАНДИТЫ ЭПОХИ СОЦИАЛИЗМА»

НТВ

07.05 М/С «ЛЮДИ ИКС: ЭВОЛЮЦИЯ»
07.55 СКАЗКИ БАЖЕНОВА
08.25 «ДИКИЙ МИР» С ТИМОФЕЕМ БАЖЕНОВЫМ
09.00, 11.00, 14.00, 17.00 «СЕГОДНЯ»
09.20 ЛОТЕРЕЯ «РУССКОЕ ЛОТО»
09.45 ИХ НРАВЫ
10.25 ЕДИМ ДОМА
11.20 «ПЕРВАЯ ПЕРЕДАЧА»
12.00 «Течет волга» ИЗ ДОКУМЕНТАЛЬНОГО ЦИКЛА «СПЕТО В СССР»
13.00 ДАЧНЫЙ ОТВЕТ
14.30 «СУД ПРИСЯЖНЫХ: ГЛАВНОЕ ДЕЛО»

5 КАНАЛ

07.00 Д/С «ЛУЧШЕЕ ИЗ ГОЛЛИВУДА ВМЕСТЕ С ТАБОМ ХАНТЕРОМ»
08.00 Д/Ф «ДАВИД. ПОБЕДИТЕЛЬ ГИГАНТА»
09.00 М/Ф «СИНЕГЛАЗКА». «НЕЗНАЙКА УЧИТСЯ». «НЕЗНАЙКА-ХУДОЖНИК»
09.55 Х/Ф «МАРКАСТРАНЫ ГОНДЕЛУПЫ»
11.05 «В НАШУ ГАВАНЬ ЗАХОДИЛИ КОРАБЛИ...»
12.05 «ШАГИ К УСПЕХУ». С А. КАБАЕВОЙ
13.05 «ИСТОРИИ ИЗ БУДУЩЕГО» С МИХАИЛОМ КОВАЛЬЧУКОМ
13.40 Х/Ф «ЗАГАДКА ЭНДХАУЗА»
15.40 Х/Ф «А ЗОРИ ЗДЕСЬ ТИХИЕ»
19.30 «ГЛАВНОЕ». ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ ПРОГРАММА
20.30 «КАРТИНА МАСЛОМ. ВЫСШИЙ СУД». ВЕДУЩИЙ ДМИТРИЙ БЫКОВ
20.40 Д/Ф «ВЫСШИЙ СУД»
22.00 «КАРТИНА МАСЛОМ. ВЫСШИЙ СУД». ВЕДУЩИЙ ДМИТРИЙ БЫКОВ
22.55 «ПЕТРОВКА, 38»
00.40 Х/Ф «СЛЕД В ОКЕАНЕ»
02.15 Х/Ф «ГОЛОГИ МИССУРИ»
04.45 Д/С «ГОЛЛИВУД ПРОТИВ МАФИИ»

Дэлхэйн бэлигэй дээжэнээ

Генри ЛОНГФЕЛЛО

ГАЙАВАТА ТУХАЙ ДУУЛАЛ

(Эхинийн урдахи дугаарнуудта).

XVIII КВАЗИНДЫН ҮХЭЛ

Мундуу хүсэтэ Квазинд тухайда Мэдээн холо саагуур таранхай нэн. Тэрээн шэнги хүсэтэн дүтэ үгыл нэн. Тэмсэхэ дайсан олдодоггүйл нэн. Агаа жүтөөн, хорон ханаатай, Ахир жаахан пигмейнүүд, дайдын Адянар, Пок-Уэджис баршадууд Алаха гэжэ тэрэниие шийдэбэд.

«Уршаг ехэтэ энэ Квазиндын, Үзэн ядуулагша манда Квазиндын, Хамагые хайра гамгүй юдан, Хүсэ шадалаараа зоние гайхуулан, Удаан саг соо амиды ябаха болнь, Удам Пок-Уэджиснэрэй яаха болоноб?» - Хандаба ингэжэ Пок-Уэджис бшэндээ, - Хюдажа халгаахал бултымнай тэрэ. Хоротон лусуудуудта маанэды шэдээд, Хоолын болгохонь одоо сохотойл!»

Хоро шараяа ингэжэ бусалган, Хэлсэбэ, зүбшэбэ тэдэ Пок-Уэджис; Тэрэниие алаха гэжэ шийдэбэд, Тэрэниие хюдаад, энэ түбниие Тэрэниээ сүлөө болгохо гэлсэбэд!

Хэбэрэг талань, хүсэ шадалынь, Квазиндын зулайдань оршодог нэн. Абиртуулха гэбэл, зулайень сохижо, Амни голдонь хүрэгдэхэ аргатай, - Харин тэрэнь ори ганса зэбсэгээр - Хасуурн модоной хүхэ борбоосгойгоор. Энэ ехэ шанга нюуса хэншье Эгээлэй амитад соо мэдэдэггүй. Тинбэшье хара ханаата тэдэ

Пигмейнүүд, Түбэгтэй Пок-Уэджис, энэ нюуса Гуйланхай, дайсанаа хүнөөхэ аргатайнууд.

Хэдэн хоногто суглуулбал борбоосгой, Хасуурин хүхэ шэлдэн борбоосгой Таквимино шадарай хүбшэ тайгаар. Тэдэнээ үндэр эрье дээрэнь Абаашажа хүрэгөөрөө обоолон хаябад. Асари улаан байсанууд тэндэн, Голтой унан дээрэ намхайдаг. Гол таһа айгаашье наа, тэдэ Гэрдэхэ, ошохоёо бэээ нюубад.

Аяама халуун зунай үдэр Аюул тодор тохёолдон бэлэй. Нүүдэрнүүд нойрмогтон нажанхай, нажанги урдана гол горход, Унанай нюуруу дээгүүр ялалзан, Урагша хойшоо гуйлдэнэ шумуулнууд, Халаһан агаарта тэдэнэй дайшалхы Хүүеэн соностожол байһан бэлэй.

Мүрэн дээгүүр шиираг Квазинд Мүрэнэй урасхал соо уруудана яаралгүй, Иойрмогтой Таквимино мүрэн дээгүүр, Намдуу аалин байдалда үлгэдүүлэн, Хуһан пирога онгосоёо залан.

Унан дээрэ надханан намаагаар Уяхан хуһадай мүшэр дамжан, Намжаа аалиханаар тэрээнэ бууба Нойрой һүлдэ бурхан Нэпавин; Нүдэдөөр обёоршогүй түмэн дахуудтай, Номгохон агаарай хүрэг сэрэгтэй, Сэнхир хүхэ тэрмээлжэн болонхой, Сэрэгэ дахуулан Нэпавин буулай, Аяншаран Квазиндын толгой дээгүүр Аятай зохид дуугаа дуулалай.

Түрүүшынь шангахан тэрэнэй сохилтоһоо Толгойгоо гунхуулан Гайавата нажаба. Хоёрдохиноонь - шадал шэнэзгэй алдан, Хуһан нэлюурнүүдэ алдаба онгосодоо.

Гурбадахинаань - оршолон харанхылагдаад, Гуйбан, найган унташаба нууридаа.

Голой урасхалда абташоод тэрэ Гуйбана, найгана Ихор болоноһондол. Таквиминой голоор урдан ябаба Тохойгоорнь ургаһан ойн захаар, Хуһан мододой шэбэнэлдэн доро, Харатан дайсадай тануудай хажуугаар, Хорон ханаата Пигмейнүүдэй нотгаар, Зулайень Квазиндын мэргэлһэн борбоосгойнууд Залинта аадарай мундэртэл адхарба, Пок-Уэджисэй дайшалхы ураанууд: «Бузар дайсаанда үхэл!» - шэхэ дүлиирүүлбэ.

Онгосынгоо хабһан дээгүүр Квазинд Орогүй унажа, халуун мэтээр, Толгойгоо доошонь уһа руу орошобо, Тэрэнэй онгосо обороороо дээшээ Таквиминой урасхалда абтан ошобо.

Асари хүсэтэ Квазиндын үхөөшье наа, Арад зон мартаалгүй юм үни удаан, Үбэлэй хүйтэндэ халхи шуурганай Улижа эшхэрэн, хүбшын мододой Хатаһан гэшүүһэ намаа абятайгаар Хухалжа наярүүлхадань улад зон Хэлсэдэг нэн: «Энэ хүсэтэ Квазинд, Гуламтынгаа гал халуунаар дэгжээхээ Гэшүүһэ, унаһан модо суглуулна!».

XIX ҮЗЭГДЭЛНҮҮД

Хээээдэшье тэтимтэ элээ гансааран, Хээрэ шархатаад хэбтэһэн бизондо, Хоёрдохингоо ойронь би

болоогүйдэнь, Хомхойрон добтолжо ородог ёһогүйл. Хоёрдохи тэрэ элээн хойноһоонь, Харагдадаг гурбадахинь эндэ зааболгон.

Нүрэглэжэ сугларһан тэдэнэй далинууд дор, Наруул байһан аад, бүрэнхы болошонол.

Хохидол хээээдэшье гансааран ердээгүйл, Хажуудаа дахуудтай байдаг гээшэл; Хойноһоонь заабол, нүгөөдэн дахаха, - Хохидолнууд бүлэгдэдэг ушартай юмэл. Шубуу шонхор мэтээр хүрэглэхэдэнь, Шаналал гашуудалһаа гэгээн үдэр Шандарууда даруулһандал бүрхэг бүрэнхыл.

Бүрэнхы бүрхэг хойто зүгтэ Бусаба хүсэтэ халхин Пибоан! Хүйтэн жабар амисхаалаараа Хамаг мүрэнүүдэй, нууруудай уһа Хүргэжэ тэрэ шулуундал болгобо. Гээгэһээ бударһан саһа нэгсэржэ, Газар дайдын түхэл хубилгаба. Амидаралай Эзэнэй өөрөө Аршажа жэлэһэн мэтэ жэгдэлбэ.

Саһата шуурганай хүгжэм доро Санаар һолжороод агнуушад хүбшээр; Нууринай ольһотой вигвamuуд соо Намгад гэрэй ажалда тухашарна. Хүхэрүүзын залаа сөбэрлээд тээрмэдэнэ,

Хүхилдэн ангай арһа элдэнэ. Эдиршүүл һонин наада эмхидхэн, Элдэб хатар гүйсэдхэн зугаалһа, Эршээ харуулан санаар урилдана.

Харанхы нэгэтэ үдэшын сагаар Хүгшөөдэй Нокомис залуу бэритэээ, Гал дээрэ халуун үдэһэй болоходо, Орын мяханай отологдохо үедэ, Иүрэн хонор агаар шагнаархан, Наршагананан бүхэнниие тодолно; Һолжорно хаяа Гайаватын сананууд.

Тэдэ хоёрой нуур шарайнууд Түүдэгэй галһаа уб улааханууд. Маряалиг Нокомисой нүдэдтэ һарын Мүнгэлг туяа элихэн үзэдэнэ. Миннегагын харааснь уһан дээрэ Толотоһон мэтэ наранай туяагай; Түүдэгэй утаан соробилжэ бушхан Тооһоор өөдөө дэгдэн ошоно. Вигвамай бүрэнхы хаяагаар һүүдэрнүүд. Бүүргэһэнэд утаас дахаһан мэтэ.

Богоһо дээрэ үүдэнэй хүшэгэ Бүришье шэмээгүй аалихан нэхэгдээд, Гуламтын галай шандаруу үрхирөөд, Гэр дотор шороб утаан тараад, Хоёр эхэнэр дахасадан ороод, Хоймор руу алхалба мэндээшье хэлэнгүй. Бүрэнхы буландэ тэдэнэр хороод, Бүгэдые адаглан хүдэлэнгүй нуубад.

Хубсаһа шэгэнь хараха янзада Хари оронһоо ерэнэн бололтой; Хухин сагайн зүдэрүү шарайтай Хүндэ гашуудалда тэдэ абтанхай, Бүхы бээрээ һалганан шэшэржэ, Буланһаа хюуулан дуугай шэртэнэд.

Һүниин тэнгэй шанга халхин Һүүбэ хаяа вигвамай үрхөөр? Куку-кугу шара шубуун һүхирэн Хашхарна гү харанхы наһан ойдо? Хэнэйшьеб хоолой соностобо гэнтэ: «Үхэдэлнүүд эдэ ерэб таанадта, Үхэһэн хүнүүдэй һүнэһэд лэ эдэ Эдэнэр Понама саадын оронһоо Эрьежэ ерэхэ баатай болобо!»

Удабашыгүй агнууриһаа бусаһан Гайавата Үдхэн шэрэнги соо гаража ериһэ; Хүбэнэг саһанда хубсаһанынь дарууланхай,

Хүдэр ээм дээрэ оро үргэлэнхэй. Инаг хайхан Миннегагынгаа урда Энэ асаргаша олзоёо табиба. Эгээ мүнөө бүришье илдамгаар Эрхэ Миннегагада тэрэ харагдаба, Холын тэрэ мартагдашагүй үдэрэйһинээ,

Хадамнаха тэрэниие Дакото ерэнһинээ, Халуун зүрхэнэй нюуса дэлгэжэ, Оро урдань бэлэг болгожо, Орожо ерэнһэр урдань табиһанһаа Үлэмжэ хайханаар үзэгдэбэ мүнөө.

Олзоёо табяад гэдэргээ эрьехэдээ, Онигобо буландахи хоёр эхэнэрье. Гүэрбэ өөртөө: «Яһан жэгтэй, Гажа буруухан айлшадтайб Миннегага!»

Хэд байһынь лаблажа һурангүй, Хоол барихынь тэдэнниие уриба, Хонолго табихынь тэдэндэ хэлэбэ.

Хухин сагаан шарайтад Гайаватада Хахадшы үгэ унагаабагүйд. Ангай Мяханай шангадажа, бэлэн болохоһоор, Мэгдээтэй яаран ерэжэ һуугаад, Эгээл шэмэтэйнь шэлэжэ абаад, Эрхэ Миннегагын хубита эдэзень, Хэрэгэй янзаар һугара татаад, Хөлгошоһон байжа орын зөөлэхэн Амтан өөхө хүхэбэд, зулгаабад, Арьяатан мэтээр тэдэ уланхатан Саһанан болоод тэдэ һөөргөө Саада булан соо орожо хоробод.

Абьяагүйхэн Миннегага нууридаа нууба,

Анир гарабагүй тэдээнэ Гайавата Нокомис хүгшөөдэй эмидш гэгбгүй - Нуурын тэдэнэй амгалан тэнюунүүд. Гансал Миннегага хэлээ һэн аалин: «Гэдэһээ үлдэһөө эдэ баарһад, Дуратайгаа зооголжо сэдхэхээ ханаг, Дураараал болог үлэсхэлэн эдэ!»

Хэлэгдэгшэ мүнөө энэ саһаа Хэдэ оло дахин үүр сайгаа Хүбэнэг саһа мүшэрһөө нэгсэрэн Хаядаг мэтэ наһан мододой Үдэр һүниһүүдые һэлгэн байгаа. Үдэрһөө үдэртэ үгэ дуугүй Уриалгүй айлшад вигвам соо һуубад; Шуургатайшье наань, һүниин тэнгээр Шэдхэ ой руу тэдэнэр орожо, Нарһадай борбоосгой түлшэ болохынь, Нэгэрүүгээр тэдэ суглуулдаг байба. Үүрэй хираалха сагаар тэдэнэр Үтэр яаража бусадаг байба.

Гайаватын агнууриһаа бусажа ерэхэдэ, Гал дээрэ халуун үдэһэй болоходо, Орын мяханай отологдохо үедэ, Одоо яаралтай гуламһаа гаража, Миннегагада гэгдэһэн шэмэ найтай Мяха яаралтай саб шүүржэ,

Харанхы булан руугаа шурган, Харагдахыаа болин ошодог бэлэй.

Хээээдэшье тэдээн тээшэ Гайавата Хелойжо дуратай хараагүй юм лэ. Хээээдэшье дураа гутажа тэдээндэ Хандаагүй юм даа наһажала Нокомис. Хээээдэшье урин зантай Миннегага Харша үгэ хэлээгүй юм айлшадтаа; Айлшанай хүндэ ямбые сахижа, Абьяагүйхэн тэсэдэг һэн даа тэдэ, Хилам гэжэ айлшадтаа хараагүй, Хатуу үгэ нэгэтэш унагааагагүй.

Гуламтынгаа галай залирха үеэр Гайавата һеришэбэ һүниин тэнгээр. Улаан согууд гуламта сооһоо Уйтай бүрүүлхэнээр ялалзан байна Түгэс һонор хээээдэ Гайавата Һанаа алдахые хэнэйшье сонособо, Һугшаран уйлахые эли дуулаба.

Бодобо тэрэ дэбисхэрһээ нэмээхэн, Бизоной нэхы арһан хүнжэлһөө. Орон дээрэнь нягтаар тагадаһан Орын арһан хүшэгэ һэхэнэ, Һүүдэрнүүд мэтэ тэдэ айлшадангаа Һугшаран уйлалдахые эли хараба.

Хайрата айлшадтаа тэрэ хандаба: Хэлыт, юун таанэдые ингэжэ зобоноб? Хэн таанэдые ингэжэ гомдохобоб, Хүгшөөдэй Нокомис хатуураа хаяа? Хүндэтэ айлшадтаа ямбалхые мартаад, Хайша хэрэгээр Миннегага хандаа гү?

Һүүдэрнүүд анираа хатан, сагтаа Һугшарха, уйлахыа болёод аалин Үгэлбэд тэрээндэ: «Эдэ бидэнэр Үхэһэн хүнүүдэй һүнэһэд гээшэбди, Үни сагта таанадтай сугтай Үлгэндэ амиды ябаһан юмбди. Эдэ бидэнэр Понима гэдэг Эндэхини бэшэ оронһоо ерээбди, Элдэб тодорһоо һэргылхэ гэгһэмди.

Таанадай шаналал уйдхарта гэмшээн Тэндэхи буянтанай нууринда хүрэдэг, Амидыгаар газарта зоолгоһон болгожо, Асархые оролдонот наашамнай һөөргэнь,

Энэл ёһонһоо тэхэрээбди бидэнэр. Эндэ бидэ оройдоошые үлүүбди, Эндэ бидэ хэндэшые хэрэггүйбди, Байха газар манда огто үгы, Бусалга үхэдэлнүүдэй оройдоошые дэмы!

Энээниие мэдэжэ һанажа ябыша, Энээниие зондо дуулгыш, Гайавата. Энээһинээ хойшо, урагшыше тэдэнэй Орилоон саадын орон Понима Оһогшодые бү гомдохоог лэ огто, Оршоог лэ үзэһи дэмбэрэл тэндэнь.

Хүнүүдэй наһа барахада хуурсагань Хүндэ ашаа хэжэ болохогүй - Шэмэг зүүдхэл, арһа шүрбһэн, Шэрэм тогоон, шабар амһарта - Үхэгшэдэй һүнэһэндэнь хүндэ ашаан лэ.

Үгэгты тэдэндэ эдээнэй дээжэ, Үгэгты харгыдань хэтэ сахюур.

Уйдхар гашуудалтай дүрбэн һүни, Ута удаан дүрбэн үдэр ябажа, Тэдэнэр саадын орондо хүрэнэд. Тинмэһээ таанад хүүрын зоогоод, Тэндэнь түүдэг табижа галдагты, Тэрээхэн саг соо замынь гэрэлтүүлэгты.

Зоболон, уйдхарта тэдэнэй хонолгые Зугаатай, хүхюутэй болгожо үзэгты.

Арюухан сэдхэлтэ Гайавата, хүлисэ, Арилахманай бидэ ерэгшэ ороноо. Бидэ шамайе удаахан туршаабди, Бидэ шини сэдхэлхэ хараабди, Хэрэгэй янзаар туршалга хээбди, Хээээдэшье ши зоригоо алдаагүйш. Алдар нэрээ нэгэтэшье хухалаагүйш. Ахир абари хээээдэшье бү харуула, Адаг зэргэдэ бү яба, Гайавата. Шамайе урданин хүлэжэ байна, Шанга хэсүү туршалганууд үшөө!»

Шэб харанхы болошоо вигвам соо Шандаруу үнэһэндэ гуламта даруулушоо.

Хубсаһанай наршаганахые Гайавата ойлгобо, Хүшэгын үүдэнэй нэхэгдэхые онигобо, Отгоргойдо мүшэдэй ялалзахые хараба, Орой һүниин жабартай амисхаал Өөр дээрэ эли мэдэрбэшье, Өөрсэ удхатай холынгоо айлшадтай, Саадын оронһоо ерэнэн элшэдэй, Сараа мурьень огтолон алдалай.

М.БАТОИН буряадшалба. (Үргэлжэлэлын хожом гараха).

УРАН ҮГЫН ДОЛГИН ДЭЭРЭ

ШАЛСААНЫН СОЛО

Хан гэнэн дүрөөгэй
Ханхинаата абьян соо,
Шэмэг мүнгэн хазаарай
Шэнхинээтэ суурян соо
Сахилзаһан залинда
Сараа гарган ердэг
Халюун тала дайдаа
Хараан соогоо эрьедэг
Хөө хара хүлэгтэй,
Хүдэр шара номотой,
Хүхэ торгон дэгэлтэй,
Хургы алтан энгэртэй,
Шэлын булган малгайтай,
Шэрүүн хурса харасатай,
Элинсэгнээ буудалтай
Эсэгэ Үндэр Шалсаана.

Угаа сахинан зонуудай
Урин хайра гуйгаан соо,
Шүнтэ сагаан сэдхэлхээ
Шүтэн найдан байгаан соо,
Дээшэн сүршөө сэржэмэй
Дээжын дуһалай ялараан соо
Түмэн зонто аймагаа
Түрын дээжээр үреэдэг.
Хүндын хадаг бэлэгтэй,
Хэшэг баян далгатай,
Аза талаан хайратай,
Амар жаргал заяатай,
Асари ехэ хүсэтэй,
Арга түгэс шэдитэй,
Хэжэнгэ Худан нуудалтай
Хэшээ баян Шалсаана.

Алас холын хизаарай
Аян хүндэ замууд соо,
Аяг муута зонуудай
Атаархалай хорон соо,
Хурдан хурса хүбүүдэй
Харгы хаагдан байхада,
Сэсэн һонор басагадай
Сэдхэл доһолон айхада,
Зэнхэн холын дайдые
Зэлэ татан дүүлидэг
Хара хорон хаалтые
Хаха бутта харбадаг
Эрдэнидэл гэрэлтэ
Эрдэм соел дүлгэтэ
Мүнхэ тэнгэри һүлдэтэй
Мүнгэн хуяг Шалсаана.

ХУЖАРТА

Дээдэ Хэжэнгын номин хүхэ
Дэлүүн сэлгээн газарта
Алдар нэрээр суурхан мүнхэ
Аршаан болоһон Хужарта.

Унгын гоехон толбо сээсүүд
Үндэр эрьээрш адхаршоо,

Оршон замбин түмэн
мүшэдүүд
Орой дээрш сасаршоо.

Сагай зүйдэл эртын хабараар
Сагаан хужар дэлгэжэ,
Эльгэн зөөлэн эмтэ шабараар
Эрьеэ дүүрэн дэлбэржэ,

Нурама халуун зунай сагаар
Нютагай үхибүү сэнгүүлдэг,
Намарай шара намдуу хаһаар
Наранай элшэ суглуудлаг.

Хиибэн хүхэ тэнгэри шэртээ
Худам талын нюдэн гүш?
Найман лусын бэлэг гэлтэй
Байгал далайн дуһал гүш?

Үнсэ байхын домог шэнжээ
Үбгэд баһал орхоо нэн.
Сэмүүн сагай хэдэн жэшээ
Шэхэнэйм үзүүр сохоо нэн.

Нүнин тэнгээр һүүдэр мэтээр
Нэггэг турагууд ердэг гэлэй,
Хурга зузаан үрмэн гэхээр
Хужар мэрэн эдидэг бэлэй.

Газар доогуур Хужартамнай
Газаа тээшээ хоолойтой гээ,
Булад тогоо һанууланхай
Булма нууртай холбоотой гээ.

Эрхин үлхөө шүрэнүүд
мэтээр
Эрьелдээд сагууд гүйнэл,
Ангирнуудай орон гэхээр
Амархаяа айлшад буунал.

Хөөрхэ нютагайм альган дээрэ
Хөөрэн долгеор мүнхэ найхан
Арад зонойм хүндын дээжэ
Аяга дүүрэн аршаан байхал.

Земля, укрытая среди
твердынь,
Приют ниспосланных богов.
Ступы мудрецам, познавшим
суть,
Белеют на платах хребтов.

Забывая эпоха, сотряся
время,
Застыла в каменных плитах.
Кровь кочевников, познавших
бремя,
Растворилась в луговых
цветах.

Дамдинсүрэн ДОРЖОГУТАПОВ

Долины дышат ароматом трав,
Вобравшие в веках молитвы
дух.
Горный ветер усмиряет нрав,
Столкнувшись с мантрами
поющих уст.

ИЛЛЮЗИЯ

Не искушай себя желаньем,
В этом мире все мы гости.
Душа находится в изгнание,
Вселяясь в тело, лик да кости.

Зарождается в утробе
По воле рока и судьбы.
В конце окажемся все в гробе
На пир червей, на радость
тьмы.

За какие прегрешенья
Мы терпим наше наказание.
Тысячелетние лишения
Там, как дневное угасанье.

Не пора ли всем проснуться,
Пусть покинут чары, грезы.
Ясным взором оглянуться
На мир, на жизнь, луну
и звезды.

Очистить дух и окружение
От суеты мирских и искушений.
Направить ум на благодеянье
На дальний путь, без
возвращений.

БҮҮБЭЙ

Бүмбэр бүмбэр бүмбэлзөөд,
Бүншэн зөөлөөр мааралдаа.
Үргэн дайдаа бүрхөөгөөд,
Үүлэн хүнгөөр сайбалзаа.

Тиирэн тиирэн хургажа,
Талын дунда тогтолой.
Тархья доошонь шургажа,
Тэсэн халуу угтамай.

Ая гангаар хооллоһоор,
Атар тарган болоо лэ.
Сая жэлээ тоолоһоор,
Сагай дугы холбоо лэ.

Табан хушуун малаймнай
Таһаршагүй шэмэг лэ.
Дууша баян арадаймнай
Дундаршагүй хэшэг лэ.

Түмэн түмэн хүрэгөөрөө
Түрэл нютагым үргэмэй.
Бүүбэй нангин түрэлөөрөө
Буряад нэрээ суурхамай.

НҮЛДЭ

Найдан ябаһан наһан соомни
Найхан сагай шэнжэ бии.
Хорбоо дэлхэйн байдал соохи
Холбоо бариһан гэнжэ бии.

Урин налгай шарай соомни
Урда үеым түһөө бии.
Хүнгэн түргэн маяг соомни
Хүгшэн эжым мүхөө бии.

Багым эрхэ омог соомни
Эжым мүнхэ зулань бии.
Абажа гаранан обог соомни
Абым үндэр солонь бии.

Дунхан сагаан яһан соомни
Булын галай үнэн бии.
Сарюун мэндэ бэе соомни
Арюун нэгэ хүнэн бии.

Бэльгэн хара нюдэн соомни
Эльгэн дайдым шарай бии.
Елэн хара үһэн соомни
Толон тоонтым шорой бии.

Урян байдаг сэдхэл соомни
Уян дуунай хүгжэм бии.
Үүр сагаан дуран соомни
Урин дүүхэйн гуниг бии.

Солгеон дуута хэлэн соомни
Сэлгээн замбин долгин бии.
Урган хүгжөө ухаан соомни
Уран бэлигэй ошон бии.

Амилан лугшаа худал соомни
Алтан арадай шуһан бии.
Алаг эрэн зүрхэн соомни
Арадайм шүнтэ бүмбэ бии.

Хайлан гүйһэн наһан соомни
Зайдан агтын жороо бии.
Гашай үндэр ханаан соомни
Далай арадайм заяан бии.

ВЕЧНЫЙ ВСАДНИК

Есть всадник над миром вечно
летающий
Сквозь время сиянье и мрак

Он истину знает всех
мирозданий
Рождение, расцвет и грядущего
крах.

Он послан на землю в море
страданий
Сердцем расплавить
невежества пласт.
Силою разума и сострадания
Разрушить оковы, демона
власть.

Миру дарует пути
просветленья
Светоч познаний и истины глас.
Для светлой души как весны
пробужденья
Раскрывающий сущность
всевидящий глаз.

Хатарша хүлэгэйм тахадал сохилһон
Хүрэнхэн эрэн зүрхэнэйм инагни.

Сэлмэг тэнгэридээ эмнис гэнэн
Сэбэр һүнин зүүдэнэй мүшэмни.
Хүрэн зүрхэнэйм оёрой тангариг
Хүлэжэ минии байгаа инагни.

Хатан инагайм сэлмэг шарай,
Хажуурай эридэл хурса нюдэдын,
Хабтагай талын сээсэг бэнь
Хүрһэтэ дэлхэйн алтан дуһал.
05.01.2007 он.

БИ ШАМДАА ТҮРӨӨБ

Газаа хабарай буухые харахаа,
Газарай хүрһэ гэшхэжэ ябахаа,
Сээсэгтэл найхан инаг шамтайгаа
Сэлмэг жаргал эдлэжэ һуухаа
түрөөб.

Алтан дэлхэйн агаараар амилхаа,
Аажам талын сээсэглэхэдэ баярлахаа,
Аянай шубуудай ерэхэдэ угтахаа,
Арюун сэлмэг шамтайгаа ушархаа
түрөөб.

Зоболон жаргал хоёрые хубаһан,
Баян, үгытэй, дундые илганан
Замбуулин дээрэ зохидхон шамтайгаа
Заяа хубин жаргал эдлэхээ
түрөөб.

10.01.2007 он.

Уулын оройһоо гараһан нарамни,
Уужам дэлхэйм гэрэлтүүлэн эльбэһэн,
Ухаан бодол зүрхыем эзэлһэн
Ургын дэльбэдэл ганса инагни.

Хадынгаа дороһоо харьялан шэдэһэн
Харзаараа хүрэдэггүй тунгалаг
булагни.

Амгалан БУДАЕВ

ЭЖЫМНИ, ХУЛИСЫШ

Орьёл үндэр шулуута һарьдагаа,
Уулаһаан орон тунгалаг горхоёо,
Хадаһаань нэбшээһэн сэбэр агаараа,
Холын газарта аргагүй һанашооб.
Хайрата эжымни, намайгаа хүлисыш!

Хабартаа һалбараа хөөрхэн ургыгаа,
Хайлан урдаа Харганынгаа голые,
Хүлэжэ һуудаг хүршингөө басагые,
Хүрэнхэн зүрхэндөө аргагүй һанашооб,
Хайрата эжымни, намайгаа хүлисыш!

Бурханай табинан алтан дуһал соо
Ази-буряад, ород басагадаара шууян,
Эхнүүд болгоноб гэжэ үриез хүлээн
Толгойгоо эрьен, төөриһэнөө ойлгооб.
Хайрата эжымни, намайгаа хүлисыш!

Дуунайм эхин Байсаһаань орьёлоод,
Бурханай табинан алтан дуһалнууд
Ази-буряад, ород басагадаа магтан,
Дуулажа бултын барахаа болишоо
Сэдхэл зүрхэнэйм, дуранай охин.
Эжымни, намайгаа хүлисэхэ һаа,
хүлисыш!

ГУРБАН ҮДЭР

Гурбан үдэртэл үнгэрнэ
Бурханай үгэнэн хүнэй наһан.
Түрүүшын үдэртэ һургуулида һурахаш,
Үдэшлэн инаг дурантаа золгохаш.

Хоёрдохи үдэртөө ажалда орохош,
Гэртээ, ажалдаа, ажаמידаралдаа
ярахааш.
Уг гарбалаа дамжуулха, модо
тариһандал,
Үри хүүгэдээ, үндылгэжэ бодхоохош.

Гурбадахи үдэртөө үбдэжэ, хүгшэржэ,
Үбшэндэ дарагдажа, шоодо орожо,
Маани тарниа бурхадтаа уншажа,
Галай амһарта хүлшөөжэ һуушааш.

ЭСЭГЫН НЭРЭ

Эсэгэмни багадам орхоо гү?
(Сэдхэлдээ орхоогүй байжа болоо)...
Эсэгын нургаал нагасам үгөө,
Агта мориной дүрөөдэ хүргөө...
Элдин Бэлшэрэй уулые
Эсэгэм гэжэ нэрлээ нэм.
Шугы түглөөрын наадаһаар,
Харгантаяа шагнан тэнжээ нэм.
Эсэгын нэрэ абаһан дайдамни
Эрхэ намайа дуушан болгоо.
Хари газарта ябаһадам харалсажа,
Харижа ерэхыем хүлээн байгшал.
Хүгшэн эжын нургаал алдангүй,
Үргэхэб үхибүүдээ өөрөө хожомын
Хүдөөгэй нэбшээ һалхи шагнажа,
Хүмүүни зүрхэнэй шүлэг дэлгэхэб!
Хүнэй наһан нимэл даа:
Уйлахааш, дуулахааш саг байха...
Үнэн инаг дураа олоходоо,
Унтархагүй гуламтаа түлихэш...
1998 он.

АЛТААРАА БАЯН АХА НЮТАГ...

Алта бэдэрэлгэ тухай ОАО "Бурятзолото" гэжэ предприятиян Самартада оршодог Холбын руднигай ахамад инженер хөөрөжэ, алтаар баян газар талмайнууды харуулна.

ОАО "Бурятзолото" 1991 ондо эмхидхэгдэһэн түүхэтэй. Үнгэтэ металлургинн компаниудай дунда эгээл эрхим предприятия гээд тоотой. Тэрэнэй бүридэлдэ Ирокинда, Холбын руднигууд оролсонод, 4,5-5 тонно руда эндэшье, тэндэшье олзоборилдоно. Ахын аймагай алта арбаад жэлэй хугасаа соо малтажа абахаар байха гээд ахамад инженер хэлэнэ.

Англин компаниһаа Росиин компани Северсталь Бурятзолото худалдажа абанан түүхэтэй. Северсталь кампани түмэр руда, уголь олзоборилдог юм.

Мүнөөдэр тус компани ехэл хайн дунгүүдтэй. Хэдэн тонно алта энэ газарнуудта олзоборилно бшуу. Үдэрэй 5-7 килограмм алтан га-

рахадал гэнэ. Сэбэр алтан руда сооһоо гаргадаг юм. Томо автомашинаар, КАМАЗ-аар рудатай алта асараад, сэбэр алта

буйлуулна. Самарта гэжэ рудник дээрэ 1840 хүдэлмэрилэгшэд хүдэлнэ.

Аймагай баялиг алта бэдэрэгшэдэй һонирхол түрүүл-

жэ, 350 миллион түхэриг геологоразведкэдэ үгтэжэ, геологическа ажал хүдэлмэринүүд хэгдэнэ.

- Манай предприятия баян эмхи. Америкэдэ филиалнуудтай, - гээд ахамад инженер хөөрөһөөр. - Жэлдээ миллиард түхэриг налог республикын консолидированнэ бюджет руу оруулнабди. Дунда зэргын салин предприятия дээрэ - 22 мянган түхэриг. Гол мэргэжэлтэд 40 мянган түхэриг салин абана. Хайн бригадада хүдэлбэл, 50-70 мянган түхэриг нарадаа абаха арга бии. Кадрнууд тон дуталдаха гэдэг. Ученик-проходчигууды ходо абажа байдагбди, хадын мэргэжэл шудалхан мэргэжэлтэды абадагбди. Ажалда орохоёо һанабал, трудовой книжкэ, ажалда дуудан саарһатай байха ёһотой. Документүүдэ почтоор эльгээжэ болоно.

«Ахын аймаг» гэжэ муниципальна байгуулгын захиргаанай экономика хүгжэлтын талаар Комитедэй түрүүлэгшэ Мүнхэ-Жаргал Николаевич ОШОРОВТОЙ аймагай экономикын хүгжэлтэ тухай манай корреспондент хөөрэлдэбэ.

- Мүнхэ-Жаргал Николаевич, ямар муниципальна программанууды аймаг дотортоо бээлүүлнэбта?

- Мүнөөдэр аймагай захиргаанаар 13 муниципальна-зорилгото программанууд бээлүүлэгдэнэ. Мүн федеральна программануудаар хүдэлнэбди. Энэ гэхэдэ, хайн үүлтэрэй малые үсхэбэрлгын талаар мал ажалы тэдхэмжэ; хойто зүгэй һоёодуудта, тодорхойлон хэлэбэл, үндэһэн бага арадуудта зорюулагданан программаар ажалаа ябуулнабди.

Нарлагууды үсхэбэрлгэ Ахын аймагта заншалта болгохо ехэ түсэб бии. Тэрэнэй хажуугаар мүнөөдэр «Физкультура болон спорт», «Гэр бүлэ ба хүүгэд», «Талаан бэлгитэй хүүгэды тэдхэмжэ» гэжэ олон муниципальна программанууд бээлүүлэгдэнэ. Манай бэлгитэй хүүгэд Болгари, Франци ошожо ерээ. Аймаг дотороо ехэ һонирхолтой физическэ культурын талаар бээлүүлгын программа

бээлүүлнэбди. Хойто зүгэй хүүгэдтэшье зорюулан программа бии. «Хүдөө нютагай социальна хүгжэлтэ» гэнэн федеральна программаар аймаг дотор гэрнүүд, малай байра баригданхай. Анхан зоние байраһаань сүлөөлгын программа бээлүүлэгдэжэ эхилһэн байна. Тэрэ программаар нилээд ехэ ажал хэгдэһэн байна. Жэшээлбэл, мал баригшадай нэгэ газарһаа нүгөө газар руу нүүхэ сагтань шадал соогоо туһалаабди. Аймаг дотороо нэмжыһэн хада ойннуудтай талмайнууд гүрэнэй, федеральна гээд тоотой юм. Тиймэһээ энэ газарай 8 лэ процент хүдөө ажахыда үгтэнхэй. Хүдөөгэй ажаһуугшадта малаа адуулаха газарнууд дуталдана. Малаа адуулаха талмай газараа ехэ болгохын тула ойн ажахытай ходо харилсаа ябуулжа байдагбди.

- Ямар шэнэ түсэбүүды урдаа табинабта?

- Нютагай зондоо конкурсын ёһоор эмшэллгын-элүүржүүлгын газарнууды хубааха ехэ һанаан байна. Харин Газарай Кодексын ёһоор, иимэ арга хэгдэхгүй ёһотой. Тиймэһээ арендэдэ үгэхэ гэжэ шийдхэбэри абаабди.

- Гүрэн дотор хубин хэрэг эрхилэгшэдтэ гүрэнэй тэдхэмжэ үгтэнэ. Ахын аймагта бага олзо эрхилэгшэдтэ ямар туһа хүргэгдэнэб?

- Нёдондо жэл бага болон дунда хубин хэрэг эрхилэгшэдтэ жаса эмхидхэгдэһэн байна. Аймаг дотор 43 олзо эрхилэгшэд хубин хэрэг эрхилнэ. Зон үмсэдөө малаа баряад байхада, мүнөөдэрэй сагай шэглэлээр хубин хэрэг эрхилэгшэд гээд тоологдоно. Мүнөөдэр Хориин аймагай жэшээгээр Ахын аймагта 58 мянган түхэриг зондо хубаагдана. Жэлэй түрүүшын кварталда 32 хүн мүнгэндэ хүртэбэ.

- Ахын аймагта демографиян талаар ямар бэ?

- 2001 ондо Ахын аймагай зонной тоо 4 мянган 300 хүн гээд

тоологдоо, 2006 ондо - 5000 хүн. 2006 ондо Бамбалаевтанай гэр бүлэдэ хүбүүн түрөө. Аймагай 5000-дахи ажаһуугша гээд тоологдоо. 2010 оной январин 1-дэ 5554 хүн гээд тоолоһон байнабди. Нютагайманай 80-90 % оюутад нютагаа бусадаг юм.

- Залуушуулай нютагаа бусаха хэрэг тон хайн. Теэд хүн бүхэндэ гэр байра хэрэгтэй. Энэ асуудал хайшан гээд шийдхэгдэнэб?

- Гэр байра барилга аймаг дотор хүгжэнги. Лас-Вегас, Санта-Барбара гэжэ микро-районууд баригдахаяа түхээрэгдэнэ. Юундэ Санта-Барбара гэжэ нэрлэгдээб гэхэдэ, тус микрорайондо Мэйсон гэжэ нэрэтэй хүн ажаһуудаг юм. Зуугаад гаран гэрнүүд баригдаад байна. Тэдэнэр булта үмсын (автономно) дулаалалгатай. Хоёр даххар байшангууды зон барига болонхой. Юундэ аймагай түб соо централизованно котельнэ үгыб гэхэдэ, нютагай социальна болон захиргаанай байшангууд холо-холохоно баригданхай. Анхан республикын засаг зургаанайхид иимэ котельнэ табиха гэжэ зоринон байгаа. Теэд тэрэн хэрэггүй байһандаа, барилга хэгдээгүй.

- Аймаг дотор хүнэй дунда зэргын салин ямар бэ?

- Дунда зэргын салин 10-12 мянганда хүрэнэ.

- Ахын аймаг алтаараа баян... Энэ һалбарин гол предприятияуды нэрлэт?

- Ахын аймагай комплексно программада хэдэн һалбаринууд оролсоно. Тэдэнэрэй нэгэнинь, газарай нөөснүүды ашаглалга. Анхан Баруун-холбо гэжэ газарта хайнаар предприятия хүдэлжэ байһан аабдаа. Баруун-холбодо мүнөө юунышэ үгы юм. Мүнөөдэр Зүүн-холбын предприятия хайнаар хүдэлнэ.

Алта бэдэрэлгын бизнес Москвагай зоной мэдэлдэ. Мүнөөдэр «Хужир-энтпрайз» гэжэ предприятия тон хайнаар хүдэлнэ. Генеральна директорын - Юрий Павлович Сафьянов. Тэрэ бэрхэ менеджер, хоёр ажахынууды хүтэлбэрлнэ. Самартада баһал алттай руда олзоборилно. ОАО «Северсталь» гэжэ компани тэндэ ажалаа ябуулна.

Алтан рудатай газар

Эдэ предприятинууд саг соогоо налогуудаа нютагай бюджет руу оруулна. Харин тэрэн тиймэшье ехэ мүнгэн бэшэ. Анхан 90-ээд онуудаар ашагта малтамалнуудай налог байһан гэхэ. Газарай кодекс баталагдаһаар, налог аймагтаа үлэхээ болёо. Эхэл хэрэгтэй налог байгаал даа. Нютагай хүгжэлтэдэ тон хэрэгтэй байгаа.

Мүнөөдэр алта бэдэрэлгын 23 предприятиянууд бии. Эгээл томонуудынь: Бурятзолото, Хужир-энтпрайз гэгшэд.

- Хүдөө ажахын һалбар хэр хүгжөөгдэнэб?

- Нарлагууды нютагай зон үсхэбэрлнэ. Энэ эгээл сэбэр мал, хадын ногоо химэлээд ябадаг юм.

Хүдөө ажахын министерство хайн үүлтэрэй малые олон болгохо гэжэ тэдхэмжэ хэнэ. Мүнөөдэр гансахан «Нэгэдэл» гэжэ предприятия хүдэлнэ. Ноёодуудай нуурин газарта «Нэгэдэл» ажахын бүридэлдэ ородоггүй гүүртэнүүд бии. Тэндэхи гулваа шэнэ ажахы эмхидхэхэ ехэ һанамжатай. Тэрэндэнь шадаха зэргээрэй аймагай захиргаан туһалха.

- Ахын аймаг үзэсхэлэнтэ хайхан байгаалитай. Ишээ зон ерэжэ, ошоожол байдаг ёһотой. Хэр зэргэ эндэ аяншалга хүгжөөгдэнэб?

- Аяншалга тухай баһал хэлэхээр. Республикаһаа урид аймаг дотороо зохид буудалнууды зохёон барилгын түлэбүүдэй конкурс соносхобди. Аймагай бюджет соо тус конкурсын ябуулгада 120 мянган түхэриг һомолонхой. Тийн мүнөө хүн зон аниргүй байна. Манай

һанахада, хүдөө ажахынууднай өөрын һэзы гэртэй, айлшалгын байшантай болохо ёһотой байгаа.

Мүнөөдэр иимэ республиканска хэмжээнэй конкурс ябуулагдажа байна.

- Жойганда аяншалагшад амарха ехэ дуратай. Таанад өөһэдөө тэндэ амарна гүт?

- Жойган аймагай бүридэлэй хизаар талмайда оролсоногүй. Хажуудахи Тыва республикын хилэдэ оролсоно. Тиймэһээ Тыва республикатай аймаг хэлсээ баталха ехэ һанаан бии, тус документын хүсөөр бидэ Жойганда амарха аргатай болохобди.

- Залуушуул нютагаа бусана гэжэ хэлэнэт. Теэд ондоо аймагуудай залуушуулай ишээ ерэжэ хүдэлөө һаань, ямар ажал дурадхаха байнабта?

- Зон ишээ ерэжэ байрлана. Мүнөөдэр хадын ажалда хүдэлмэришэд тон хэрэгтэй. Нургуулинуудта багшанар, ойн ажахыда ажалшад хэрэгтэй. Техникум, училищинууд манай аймаг дотор үгы. Тиймэһээ бидэнэр алта олзоборилдог компанинуудта хандажа, хүүгэдыемнай нургыт гэнэбди. Нуража гараад, манай залуушуул тус предприятинуудта хүдэлхэ аргатай байха ха юм. Энээн тушаа бидэ хөөрэлдөө ябуулнабди.

- Хөөрэлдөө ябуулһанайтнай түлөө хайн даа. Ажалдатнай амжалта хүсэе.

Янжама ЖАПОВА.
Авторай фото-зурагууд.